

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Børsen

30 MAJ 1941
skriver den

Danskerne i Nordøstgrønland er i god Behold

Interessante Oplysninger paa „Nanok“s Generalforsamling

I sin Beretning i Gaar paa Generalforsamlingen i Akts. Østgrønlandsk Fangstkompagni „Nanok“ oplyste Formanden, Admiral Axel Topsøe-Jensen, at Danskerne i Nordøstgrønland er i god Behold. Der er ganske vist kun indløbet sparsomme Oplysninger der oppe fra, men alt, hvad man har hørt, har været godt nyt, og det er lykkedes at skaffe Stationerne gode Forsyninger af Brændsel og Proviant, herunder Kartofler og Vitamin-Tabletter.

Paa Generalforsamlingen i Fjor oplystes det, at Stationerne var saaledes forsynet, at Mangel paa Proviant tidligst vilde kunne indtræde i Efteraaret 1941; sidste Sommer kunde en dansk Besejling ikke iværksættes, men ved Imødekommenhed fra Norges Svalbard- og Ishaveundersøgelser medtog Ekspeditionsskibet „Veslekari“ Post, Kartofler og Vitamintabletter til „Nanok“s Fangsfolk. Skibet blev opbragt, inden alle Stationerne var besejlet, men Forsyningen var altsaa dog delvis sikret.

Gode Udsigter for Nertzfarmen

Senere har Selskabet fra stud. mag. Niels Haarløv, der som Deltager i Knuth-Munch-Ekspeditionen sidste Foraar rejste i Slæde fra Hvalrosøden ned til Scoresbysund, modtaget en udførlig Rapport. Alle Fangstfolkene havde det godt. Det havde været et daarligt Ræveaar, men Nertzerne i Nertzfarmen ved „Mønstedhus“ havde ynglet, og selv om man ikke ved, hvor mange Unger der er, saa er det gode Tegn, at Dyrene har kunnet finde sig til Rette under de for dem nye Forhold. Klimaet i Østgrønland betinger en særlig fin Kvalitet af de kostbare Nertz-Skind.

Fra de aller sidste Dage foreligger Meddelelse (via Grønlands Styrelse) om, at „Stationen paa Ekimonæs melder alt vel paa samtlige danske og norske Stationer i Norddistriktet“. Landsfogden i Godthaab er blevet anmodet om at søge at forsyne „Nanok“s Stationer med Proviant og andet fornødent og drage Omsorg for, at flest muligt Fangstfolk forbliver paa Stationerne, samt eventuelt supplere Mandeskabet og til Dækning af Omkostningerne disponere bedst muligt over det fornødne Antal Skind.

I Fjor var der ialt 12 Fangstfolk paa Selskabets forskellige Stationer. En af dem, hvis Kontrakt er udløbet, er rejst til Vestgrønland, og to andre, der ogsaa skulde have været hjem i

land og herhjemme vurderes til 80,400 Kr., hvoraf Fangstmændenes Andel udgør 40,932 Kr.

Generalforsamlingen, som ledes af Ingeniør Henry Tuxen, tog Beretningen til Efterretning og gav Decharge for Regnskabet; dette balancerede med 23,858 Kr. og viste et Overskud paa 594 Kr., men Indtægtsposterne er for en stor Del ansat skønsmæssigt paa Grund af den svigtende Forbindelse med Fangstfelterne. Der udbetales intet Udbytte.

Til Bestyrelsen genvalgtes Admiral Topsøe-Jensen og Ingeniør Tuxen og som Revisor F. Herschend. En formel Vedtægtsændring udsattes til en ekstraordinær Generalforsamling den 17. Juni, da Generalforsamlingen i Gaar ikke var beslutningsdygtig med Hensyn til Ændringer i Selskabets Vedtægter.

30 MAJ 1941

skriver den

Danskerne i Nordøstgrønland er i god Behold

Interessante Oplysninger paa „Nanok“s Generalforsamling

I sin Beretning i Gaar paa Generalforsamlingen i Akts. Østgrønlandsk Fangstkompagni „Nanok“ oplyste Formanden, Admiral Axel Topsøe-Jensen, at Danskerne i Nordøstgrønland er i god Behold. Der er ganske vist kun indløbet sparsomme Oplysninger der oppe fra, men alt, hvad man har hørt, har været godt nyt, og det er lykkedes at skaffe Stationerne gode Forsyninger af Brændsel og Proviant, herunder Kartofler og Vitamin-Tabletter.

Paa Generalforsamlingen i Fjor oplystes det, at Stationerne var saaledes forsynet, at Mangel paa Proviant tidligst vilde kunne indtræde i Efteraaret 1941; sidste Sommer kunde en dansk Besejling ikke iværksættes, men ved Imødekommenhed fra Norges Svalbard- og Ishavsundersøgelser medtog Ekspeditionsskibet „Veslekari“ Post, Kartofler og Vitamintabletter til „Nanok“s Fangstfolk. Skibet blev opbragt, inden alle Stationerne var besejlet, men Forsyningen var altsaa dog delvis sikret.

Gode Udsigter for Nertzfarmen

Senere har Selskabet fra stud. mag. Niels Haarløv, der som Deltager i Knuth-Munch-Ekspeditionen sidste Foraar rejste i Slæde fra Hvalrosodden ned til Scoresbysund, modtaget en udførlig Rapport. Alle Fangstfolkene havde det godt. Det havde været et daarligt Ræveaar, men Nertzene i Nertzfarmen ved „Mønstedhus“ havde ynglet, og selv om man ikke ved, hvor mange Unger der er, saa er det gode Tegn, at Dyrene har kunnet finde sig til Rette under de for dem nye Forhold. Klimaet i Østgrønland betinger en særlig fin Kvalitet af de kostbare Nertz-Skind.

Fra de aller sidste Dage foreligger Meddelelse (via Grønlands Styrelse) om, at „Stationen paa Ekimonæs melder alt vel paa samtlige danske og norske Stationer i Norddistriktet“. Landsfogden i Godthaab er blevet anmodet om at søge at forsyne „Nanok“s Stationer med Proviant og andet fornødent og drage Omsorg for, at flest muligt Fangstfolk forbliver paa Stationerne, samt eventuelt supplere Mandekabet og til Dækning af Omkostningerne disponere bedst muligt over det fornødne Antal Skind.

I Fjor var der ialt 12 Fangstfolk paa Selskabets forskellige Stationer. En af dem, hvis Kontrakt er udløbet, er rejst til Vestgrønland, og to andre, der ogsaa skulde have været hjem i Fjor, trængte til Tandlægebehandling og er nu i Island, men er villige til at vende tilbage. Om Fangsten i Sæsonen 1940-41 vides kun, at der paa Hvalrosodden medio Marts, altsaa en Maaned før Sæsonens Udløb, var nedlagt 55 Ræve og en Bjørn. Paa Grundlag heraf anslaaes de 9 Fangstfolks samlede Udbytte til 250 Skind, og Værdien heraf anslaaes til 120 Kr. pr. Skind, hvilket svarer til Gennemsnittet fra de sidste fem Aar. Selskabets samlede Beholdning af Skind i Grøn-

land og herhjemme vurderes til 80,400 Kr., hvoraf Fangstmændenes Andel udgør 40,932 Kr.

Generalforsamlingen, som lededes af Ingeniør Henry Tuxen, tog Beretningen til Efterretning og gav Decharge for Regnskabet; dette balancerede med 23,858 Kr. og viste et Overskud paa 594 Kr., men Indtægtsposterne er for en stor Del ansat skønsmæssigt paa Grund af den svigtende Forbindelse med Fangstfelterne. Der udbetales intet Udbytte.

Til Bestyrelsen genvalgtes Admiral Topsøe-Jensen og Ingeniør Tuxen og som Revisor F. Herschend. En formel Vedtægtsændring udsattes til en ekstraordinær Generalforsamling den 17. Juni, da Generalforsamlingen i Gaar ikke var beslutningsdygtig med Hensyn til Ændringer i Selskabets Vedtægter.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den 30 MAJ 1941

Vanskeligt Aar for Nanok

Sparsomme Oplysninger fra
Stationerne — Landfogden
i Godthaab anmodes
om Proviant

AARET 1940 har været et meget vanskeligt Aar for Selskabet — udtalte Admiral Topsøe-Jensen paa Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanoks Generalforsamling i Gaar, hvor han som Selskabets Formand aflagde Beretning — idet det i Sommeren 1940 paa Grund af Situationen ikke lykkedes at opnaa en Besejling af Stationerne i Nordøstgrønland her hjemme fra.

Derimod havde det norske Ekspeditionsskib „Vesle Kari“ bragt Post, Kartofler og Vitamintabletter til Stationerne Sandodden og Hochstettet.

Stadig ni Fangstfolk paa Stationerne

Ni Fangstfolk befinder sig stadig paa Stationerne, mens to er kommet til Island og en er kommet til Vestgrønland.

Ifølge Oplysninger fra stud. mag. Niels Haarlov fra Knuth-Munck-Ekspeditionen, der har besøgt Stationerne i Foraaret 1940, vides det, at samtlige Fangstmænd befinder sig godt.

Fangstforholdene har i 1939—40 været daarlige. Efterretningerne for 1940—41 har været meget sparsomme. Om Fangsten i den forløbne Sæson vides kun, at Stationen paa Hvalrosodden medio Marts, altsaa ca. 1 Maaned før Fangstsæsonens Udløb, havde 55 Ræve og 1 Bjørn. Det fremgaar endvidere af de faa Efterretninger, at der er foretaget en yderligere Udbygning med Fælder i Borgfjorden ved Dovebugt, og at der i Foraaret 1941 i Hvalrosoddedistriktet er iagttaget en Stigning i Lemningernes Antal, hvilket kunde tyde paa, at den kommende Sæson vil kunne bringe bedre Fangstmuligheder.

Den sidste Meddelelse, som man for nogle Dage siden har modtaget fra Grønlands Styrelse, gaar ud paa, „at Stationen Eskimonæs (beliggende paa Grønlands Nordostkyst) melder alt vel paa samtlige danske og norske Stationer i Norddistriktet“.

Ved Grønlands Styrelses Foranstaltning er Landfogden i Godthaab blevet anmodet om at søge at forsyne Nanoks Stationer med Proviant og andet fornødent, at drage Omsorg for, at flest mulige Fangstfolk forbliver, søge at supplere Mandskabet samt til Dækning af Omkostningerne disponere bedst muligt over det fornødne Antal Skind.

— Vi haaber — sluttede Admiral Topsøe-Jensen, at det paa denne Maade skal lykkes os at sikre vore Fangstmænd paa betryggende Maade, og jeg udtaler Haabet om, at de nuværende vanskelige Forhold snart maa ophøre, saa Grønland kan vende tilbage som en fri Del af det danske Rige.

Regnskabet

Driftsregnskabet balancerer med 23,858 Kr. og udviser et Overskud paa 594 Kr. mens Status balancerer med

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den 30 MAJ 1941

Vanskeligt Aar for Nanok

Sparsomme Oplysninger fra
Stationerne — Landfogden
i Godthaab anmodes
om Proviant

ARET 1940 har været et meget vanskeligt Aar for Selskabet — udtalte Admiral Topsøe-Jensen paa Østgrønlandsk Fangstkompani Nanoks Generalforsamling i Gaar, hvor han som Selskabets Formand aflagde Beretning — idet det i Sommeren 1940 paa Grund af Situationen ikke lykkedes at opnaa en Besejling af Stationerne i Nordøstgrønland her hjemme fra.

Derimod havde det norske Ekspeditionsskib „Vesle Kari“ bragt Post, Kartofler og Vitamintabletter til Stationerne Sandodden og Hochstøttet.

Stadig ni Fangstfolk paa Stationerne

Ni Fangstfolk befinder sig stadig paa Stationerne, mens to er kommet til Island og en er kommet til Vestgrønland.

Ifølge Oplysninger fra stud. mag. Niels Haarløv fra Knuth-Munck-Ekspeditionen, der har besøgt Stationerne i Foraaret 1940, vides det, at samtlige Fangstmænd befinder sig godt.

Fangstforholdene har i 1939—40 været daarlige. Efterretningerne for 1940—41 har været meget sparsomme. Om Fangsten i den forløbne Sæson vides kun, at Stationen paa Hvalrosodden medio Marts, altsaa ca. 1 Maaned før Fangstsæsonens Udløb, havde 55 Ræve og 1 Bjørn. Det fremgaar endvidere af de faa Efterretninger, at der er foretaget en yderligere Udbygning med Fælder i Borgfjorden ved Dovebugt, og at der i Foraaret 1941 i Hvalrosoddedistriktet er iagttaget en Stigning i Lemningernes Antal, hvilket kunde tyde paa, at den kommende Sæson vil kunne bringe bedre Fangstmuligheder.

Den sidste Meddelelse, som man for nogle Dage siden har modtaget fra Grønlands Styrelse, gaar ud paa, „at Stationen Eskimonæs (beliggende paa Grønlands Nordostkyst) melder alt vel paa samtlige danske og norske Stationer i Norddistriktet“.

Ved Grønlands Styrelses Foranstaltning er Landfogden i Godthaab blevet anmodet om at søge at forsyne Nanoks Stationer med Proviant og andet fornødent, at drage Omsorg for, at flest mulige Fangstfolk forbliver, søge at supplere Mandskabet samt til Dækning af Omkostningerne disponere bedst muligt over det fornødne Antal Skind.

— Vi haaber — sluttede Admiral Topsøe-Jensen, at det paa denne Maade skal lykkes os at sikre vore Fangstmænd paa betryggende Maade, og jeg udtaler Haabet om, at de nuværende vanskelige Forhold snart maa ophøre, saa Grønland kan vende tilbage som en fri Del af det danske Rige.

Regnskabet

Driftsregnskabet balancerer med 23,858 Kr. og udviser et Overskud paa 594 Kr., mens Status balancerer med 191,945 Kr., hvortil dog bemærkes, at Beholdningen af Skind skønsmæssigt har maattet anslaaes til et Beløb af 80,400 Kr., der dog formenes meget forsigtigt ansat.

Saa vel Beretning som Regnskab godkendtes, og samtlige Valg var Genvalg. Generalforsamlingen dirigeredes af Ingeniør Henry Tuxen. cag.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Nationaltidende

skriver den 30 MAJ 1941

„Nanok“s Fangststationer i Nordøstgrønland skal have Forsyninger fra Godthaab

Landsfogden i Godthaab er blevet anmodet om at disponere og afsætte Fangsten bedst muligt

FANGSTSELSKABET „Nanok“ holdt i Gaar sin ordinære Generalforsamling med Ingeniør Henry Tuxen som Dirigent. Formanden, Admiral A. G. Topsøe-Jensen aflagde Beretningen, hvori han bl. a. oplyste, at der sidste Aar ikke var opnaaet Forbindelse herhjemme med Stationerne i Nordøstgrønland. Derimod havde det norske Ekspeditionsskib „Vesle Karl“ bragt Post, Kartofler og Vitamintabletter til Stationerne Sandodden og Hochstetter. Af Fangstfolkene var Schultz sammen med stud. mag. Niels Haarlev fra Knuth-Munck-Ekspeditionen over Scoresby Sund kommet til Vestgrønland, mens to andre, Bernt Jensen og Chr. L. Petersen, opholdt sig paa Island.

Fangstfolkene har det godt

Ifølge Oplysninger fra Niels Haarlev befandt samtlige Fangstfolk paa de forskellige Stationer sig udmærket. Fangstforholdene havde i 1939—40 ikke været gode, da det var et meget daarligt Ræveaar. Efterretningerne for Sæsonen 1940—41 var meget sparsomme, men det vides, at Fangstfolkene har det godt, og at de to Mand fra Aalborghus havde i Sinde at søge sydover i Løbet af dette Foraar. Fra Statinnerne Hochstetter og Sandodden forelaa der ingen Efterretninger, men det fremgik af de sparsomme Oplysninger, der var naaet hjem, at de danske Fangstfolk fortsatte deres Arbejde og udbyggede Stationerne. Den sidst modtagne Efterretning gaar ud paa, at

Stationen Eskimonæs melder alt vel paa samtlige danske og norske Stationer i Norddistriktet.

Proviant til Stationerne

I Slutningen af Beretningen udtalte Formanden, Admiral Topsøe-Jensen: Ved Grønlands Styrelses Foranstaltning er Landsfogden i Godthaab af os blevet anmodet om at søge at forsyne vore Stationer med Proviant og andet fornødent, at drage Omsorg for, at flest mulige Fangstfolk forbliver, supplere Mandskabet eventuelt med Fangstfolkene B. Jensen og Chr. L. Petersen samt til Dækning af Omkostningerne disponere bedst muligt over det fornødne Antal Skind.

Vi haaber, at det paa denne Maade maa lykkes at forsyne Fangstfolkene paa betryggende Maade, og udtaler til Slut Haabet om, at de nuværende vanskelige Forhold snart maa ophøre, saa Grønland atter kan vende tilbage til os som en fri og uafhængig Del af det danske Rige.

Overskud paa Driftsregnskabet

Driftsregnskabet balancerer med 23,858 Kr. og udviser et Overskud paa 594 Kr., mens Status balancerer med 191,945 Kr., hvortil dog bemærkes, at Beholdningen af Skind skønmæssigt har maattet anslaaes til et Beløb af 80,400 Kr.

Saa vel Beretning som Regnskab godkendtes, og samtlige Valg var Genvalg.

Lest

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Politiken

30 MAJ 1941

„Nanok“ under Afspærring

**Fangsten paa Østkysten drives
videre, Forsyninger kommer fra
Vestkysten**

Østgrønlandske Fangstkompani Nanok afholdt i Gaar sin ordinære Generalforsamling. Formanden Admiral Topsøe-Jensen gav en Beretning om Aaret fra 1. April 1940 til 31. Marts 1941. Da vi er afskaaret fra alle Dele af Grønland og Meddelelser der oppe fra er meget sjældne og mangelfulde, byggede Beretningen væsentlig paa Skøn i Sammenligning med tidligere Aars Resultater. Det lykkedes i Fjor Sommer at faa sendt Post, Kartofler og Vitamintabletter op til Fangstfolkene med det norske Ekspeditionsskib „Vesle Kari“. Men Skibet fik kun besøgt Sandodden og Hochstetter, saa blev det opbragt. En af Knuth—Munck-Ekspeditionens Mænd, stud. mag. Niels Haarløv, vendte hjem fra Østkysten i Fjor Sommer og kunde fortælle, at Fangsten i 1939—40 ikke havde været god. Der var ingen Lemminger, Rævene yngede ikke. Om Fangsten i det sidste Aar vides kun, at Hennings paa Hvalrosodden i Midten af Marts havde 55 Ræve og en Bjørn. Landsfogeden i Godthaab er af Grønlands Styrelse anmodet om at forsyne Nanoks Stationer med Proviant og andre fornødne Ting. Til Dækning af Omkostningerne kan der disponeres over Skind fra Stationerne.

Aarsregnskabet er anlagt skønsomt. Fangsten anslaaes til ca. 19,000 Kr. Udgifterne kendes med større Sikkerhed, og naar de er fradraget, bliver der et Overskud paa ca. 600 Kr. I Statusopgørelsen ansættes Skindbeholdningen til 80,400 Kr., Værdien af Hytter, Fælder minus Afskrivning til 70,200 Kr., Nerzfarmen til 6000 Kr.

Baade Beretning og Regnskab godkendes, de afgaaende Bestyrelsesmedlemmer blev genvalgt.

Politik n. 239.
30 Mai 1941.

„Nanok“ under Afspærring

Fangsten paa Østkysten drives
videre, Forsyninger kommer fra
Vestkysten

Østgrønlandske Fangstkompani Nanok afholdt i Gaar sin ordinære Generalforsamling. Formanden Admiral Topsøe-Jensen gav en Beretning om Aaret fra 1. April 1940 til 31. Marts 1941. Da vi er afskaaret fra alle Dele af Grønland og Meddelelser der oppe fra er meget sjældne og mangelfulde, byggede Beretningen væsentlig paa Skøn i Sammenligning med tidligere Aars Resultater. Det lykkedes i Fjor Sommer at faa sendt Post, Kartofler og Vitamintabletter op til Fangstfolkene med det norske Ekspeditionsskib „Vesle Kari“. Men Skibet fik kun besøgt Sandodden og Hochstetter, saa blev det opbragt. En af Knuth—Munck-Ekspeditionens Mænd, stud. mag. Niels Haarlov, vendte hjem fra Østkysten i Fjor Sommer og kunde fortælle, at Fangsten i 1939—40 ikke havde været god. Der var ingen Lemminger, Rævene yngede ikke. Om Fangsten i det sidste Aar vides kun, at Hennings paa Hvalrosodden i Midten af Marts havde 55 Ræve og en Bjørn. Landsfogeden i Godthaab er af Grønlands Styrelse anmodet om at forsyne Nanoks Stationer med Proviant og andre fornødne Ting. Til Dækning af Omkostningerne kan der disponeres over Skind fra Stationerne.

Aarsregnskabet er anlagt skønmæssigt. Fangsten anslaaes til ca. 19,000 Kr. Udgifterne kendes med større Sikkerhed, og naar de er fradraget, bliver der et Overskud paa ca. 600 Kr. I Statusopgørelsen ansettes Skindbeholdningen til 80,400 Kr., Værdien af Hytter, Fælder minus Afskriving til 70,200 Kr., Nerzfarmen til 6000 Kr.

Baade Beretning og Regnskab godkendes, de afgaaende Bestyrelsesmedlemmer blev genvalgt.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Berlingske Tidende Aften

7 OKT. 1939

skriver den

„Nanok“s Administration

Fra Formanden og Næstformanden for Bestyrelsen i Østgrønlandsk Fangstkompani Nanok, A/S., Kontreadmiral Axel Topsøe-Jensen og Ingeniør Henry Tuxen har „Berlingske Aftenavis“ modtaget følgende med Anmodning om Optagelse:

I Anledning af en Udtalelse af Kaptajn Alf Trolle i „Berlingske Aftenavis“ for 4. d. M. gaaende ud paa, at Nanok administreres dyrt, og hvori det antydes, at det skulde være Nanok, der udgør det ufredelige Moment i Nordøstgrønland, skal vi gøre opmærksom paa, at Nanoks Administrationsudgifter netop er de mindst mulige, og at det netop ikke er Nanok, der har været den aggressive Part i Nordøstgrønland, hvilket enhver vil kunne overbevise sig om ved at læse den af Kaptajn Alf Trolles Legat udgivne Fremstilling af Nanoks Virksomhed gennem 10 Aar.

Bladet:

Berlingske Tidende Aften

skriver den 4 OKT. 1939

GRØNLAND drager - ogsaa naar man er Tres

I Dag fylder Kaptajn Alf Trolle 60 Aar. Han har fra ganske ung haft en brændende Interesse for Forskningen af Grønland, efter at han deltog i Danmark-Ekspeditionen, og i denne Artikel fortæller han om den Glæde, det har beredt ham at støtte Grønlands-Forskningen med betydelige Pengebeløb.

Af ERNST KLINKER

GRØNLAND drager altid. Den, der en Gang har været oppe paa den danske og Verdens største Ø, vil hele sit Liv længes efter at komme derop. Hvad det er, der drager, kan ingen fortælle, men Grønland drager. Og saaledes er det ogsaa gaaet Kaptajn Alf Trolle, som i Dag bliver tres. Kaptajn Trolle har sit Hjem i Paris, men Sommeren tilbringer han paa sin smukke Ejendom „Trollesminde“ ved Rørvig. Kaptajneo var allerede rejst tilbage til sit kære Paris for nogen Tid siden, men da Krigen kom, vendte han tilbage til København. Nu bor han paa Hotel d'Angleterre, og her paa Hotelværelset fortalte han i Gaar et og andet om sit indholdsrige Liv.

KAPTJAJN Trolles Navn er kendt og skattet i arktisk Forsknings Kredse. Siden han var med Mylius Erichsen paa Danmark-Ekspeditionen for en Menneskealder siden, har hans Hjerte hængt ved denne Del af Verden.

— Jeg var ung Marineløjtnant, da jeg meldte mig til Mylius Erichsens Ekspedition i 1906, siger Kaptajn Trolle, og virkede paa Ekspeditionen som Hydrograf — altsaa Havundersøgelse, og det blev mig, som maatte føre Resten af Danmark-Ekspeditionen hjem, da Mylius døde. Derpaa gik jeg atter ind i Marinen og var der en halv Snes Aar, og saa kom min store Chance: Jeg fik en Stilling ved det oceanografiske Museum i Monaco. Det var min Faders gode Ven, Kommandør Drechsel, der paa det Tidspunkt var Formand for den danske Afdeling af de internationale Havundersøgelser, som sendte mig af Sted til Fyrsten af Monaco med en Anbefalingskrivelse. Fyrsten tog venligt imod mig, og da han selv var uhyre interesseret i Hydrografi, fandt vi hurtigt hinanden. Ved det oceanografiske Museum virkede jeg en halv Snes Aar. Det var en dejlig Tid. Fyrsten af Monaco havde indrettet en Baad til Havundersøgelser, som førte os vidt omkring, og det var med Sorg, at jeg for en halv Snes Aar siden maatte frasige mig denne Stilling.

SIDEN har jeg boet i Paris, eller rettere delt min Tid mellem Paris og

Rørvig. I Rørvig stiftede jeg Legatet til Minde om mine gamle Kammerater paa Danmark-Ekspeditionen, og det var det Legat, der for 5 Aar siden sendte den 18 Tons store Motorbaad „Thor“ til Grønland, hvor jeg fortsatte den Havundersøgelse, der blev afbrudt i 1908.

VI fører Talen hen paa andre Grønlandsforskere, og Alf Trolle nævner Dr. Chareot. Det var et stort Tab for Danmark, at denne store Franskmand endte sit Forskerliv saa sørgeligt, siger Kaptajn Trolle. Han var min gode Ven fra Paris, og jeg kan sige, at varmere Ven end ham har Danmark ikke haft. Det er ganske givet, at han havde stor Indflydelse paa, at Haag-Dommen fik det Udfald, den fik. Han var nemlig den eneste Ikke-Skandinav, som kendte Forholdene til Bunds, og det maa vi være glade for i Dag.

KAPTJAJN Trolle støttede ogsaa Knuth-Munck-Ekspeditionen økonomisk, og det var hans Skyld, at den kom til at hedde Den danske Nordostgrønlands-Ekspedition med Undertitlen Den nye Danmark-Ekspedition, til Minde om den store Danmark-Ekspedition.

— Jeg var glad over at være med

til at sende de unge Videnskabsmænd af Sted til mine gamle Græsgange, og jeg tror, at de har høvet Danmarks Navn til Glæde for os alle.

KAPTJAJN Trolle har to Børn, som begge er gifte og bor i Norge, og vi kommer til at tale om Nordmændenes Forhold til Grønland i Dag.

— Den Bog, jeg udsendte i Foraaret om dansk og norsk Fangstvirksomhed, er blevet misforstået herhjemme i visse Kredse. Den er aldeles ikke nogen Foretrukken af Nordmændene fremfor Danskerne, men vi maa jo ikke glemme, at Nordmændene har anerkendt den danske Suverænitæt, og man maa kunne enes om en Jagtordning, saa man ikke gaar og pukker paa hinanden hele Tiden. Der er Plads nok til os alle. Fordi et dansk Foretagende paa Østgrønland ikke gaar særligt straalende — reot økonomisk, saa behøver det ikke at være Nordmændenes Skyld, saaledes som visse Kredse gerne vil give det Udseende af. De Nordmænd, der er Fangstmænd paa Østgrønland, tjener godt, og man bør ikke misunde dem det, fordi et dansk Foretagende administrerer dyrere, saa Fortjenesten bliver til Underskud. Jeg føler Trang til at sige dette, fordi jeg er af den Mening, at i Tider som disse — og for øvrigt altid — skal vi Skandinaver holde sammen, og de, der arbejder for Fred og Forstaaelse, gør en større Gerning end Folk, som bare stifter Ufred.

Jeg ved godt, at der i Norge findes en lille Klike, som altid vil være ultranationale. Men de staar ene, deres Anskuelser deles ikke af det norske Folk, og de spiller i Virkeligheden ingen som helst Rolle.

ALLE de Ekspeditioner og andet vedrørende Grønland, som Kaptajn Trolle har støttet, koster Penge, mange Penge, og ingen er gaaet forgæves til Kaptajn Trolle, naar Formaålet var godt og Mændene stabile.

— Det er ingen Sag at tjene Penge, men det er straks sværere at passe paa dem. Den Evne har jeg haft, og derfor glæder det mig nu at kunne række en hjælpende Haand, hvor jeg kan. Jeg glæder mig over Alwin Petersens dejlige Billeder og Beskrivelser af Polarfuglene, jeg glæder mig over Gitz Johansens mesterlige Malerier og Skitser over Eskimoerne. Det har jeg Lyst at bruge mine Penge til. Støtte af dansk Forskning er min hobby, og det sker udelukkende af personlig Interesse.

HVOR stammer Deres Interesse for disse Ting fra?

— Fra min Far. Han var Søofficer, ligesom jeg selv blev det senere, og han havde den samme Mani for nordlig Forskning som jeg. Da han i sin Tid blev gift, tilbragte han sin Bryllupsrejse med min Moder om Bord i en lille Skude, der gik til Island.

— Og Deres Ønsker for Fremtiden...?

— Vi har hidtil undgaaet at tale om Krigen, men naar De direkte spørger mig, hvad jeg ønsker, saa har jeg kun et eneste Ønske — og det vistnok tilfælles med hele det danske Folk — ja hvorfor ikke sige det meste af Verden — Fred. Naar bare vi har Fred, saa har det jo altid vist sig, at saa gaar Resten næsten af sig selv.

ERNST KLINKER

Kaptajn Alf Trolle, tegnet af Ivan Opffer.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:
Berlingske Tidende

skriver den 4 JUNI 1939

Nordmændene vil selv forhindre Gifffangsten paa Grønland

„Nanok“s Dokumentation for Anvendelse af Gift
i Nordøstgrønland

PAA Generalforsamlingen i Østgrønlandsk Fangstkompani „Nanok“ udtalte Selskabets Bestyrelsesformand, Admiral Topsøe-Jensen, at det med Beklagelse var konstateret, at de norske Fangstmænd i Grønland fremdeles fangede med Gift og udlagde Stryknin for Rævene. Denne Fangstmetode er fra alle Sider fordømt og har flere Gange faaet katastrofale Følger for de Hundespand, som danske Fangstmænd anvender paa deres Slæderejser i Terrænet.

Beviserne paa Bordet

Sekretæren i Norges Svalbard- og Ishavsundersøgelser John Glæver, der udsender de fleste af de norske Fangstekspeditioner til Østgrønland, har taget Anledning af denne Udtalelse til at skrive en Artikel i norsk Aftenposten, hvori han forlanger, at Admiralen skal lægge Beviserne paa Bordet. John Glæver indrømmer, at han tidligere har gjort indskrænket Brug af Gift saa sent som i 1932—34, men fremhæver, at han nu selv er af den Overbevisning, at denne Fangstmetode er forkastelig, og at Arktisk Næringsdrift har forbudt sine Fangere at anvende Stryknin. I Artiklen hedder det videre:

— Hvis det danske Fangstselskab imidlertid har sikre Beviser for, at der er blevet benyttet Gift i Østgrønland i sidste Vinter, vil den danske Admiral gøre os en Tjeneste ved at lægge Beviserne paa Bordet.

Som Svar paa Artiklen i norsk „Aftenposten“ har Dir. Jennou, „Nanok“, i Admiral Topsøe-Jensens Fravær i Gaar udsendt følgende Meddelelse, hvor især det sidste Telegram fra den danske Politifuldmægtig Poulsen paa Eskimonæs vil bemærkes:

Giftfælderne fotograferede

Endnu saa sent som i April 1935 døde to af „Nanok“s Hunde i Bessels Fjorden efter at have ædt af de af Glævers Folk efterladte Strykninmaddinger.

Sommeren 1936 indrømmede den norske Fangstmand Fanness Hansen

overfor mig, at der endnu dreves Strykninfangst af de norske Fangstfolk.

Sommeren 1938 fandt jeg paa Hold with Hope-Landet en Strykninmadding, en Strykninræv samt en Fodsaks, Efterladenskaber enten fra Arktisk Næringsdrifts Folk eller fra Schjelderups Ekspedition 1936—37.

En af de danske Politifolk udtalte Sommeren 1938, at de norske Fangstfolk endnu den foregaaende Vinter havde anvendt Stryknin.

Og endelig hedder det i Telegram 30. Marts d. A. fra den danske Politifuldmægtig Poulsen paa Eskimonæs til Grønlands Styrelse angaaende den fortsatte Strykninudlægning:

SAAVEL ANDRESEN SOM STATS-
UNDERSTØTTEDE TOLLOFSEN EKS-
PEDITION DRIVER GIFTFANGST.
GIFTAATER (MADDING) FOTOGRA-
FEREDE ANDRESEN. MANGE SELV-
SKUD UDSAT FOR BJØRN.

POULSEN

I den omtalte Artikel i norsk „Aftenposten“ hedder det til Slut, at hvis Beviserne lægges frem og er overbevisende, skal der blive draget Omsorg for, at Politiet efterforsker, hvordan vedkommende Ekspedition har skaffet sig Stryknin trods Forbudet. Både Køber og Leverandør bør i saa Fald straffes, og Norges Svalbard- og Ishavsundersøgelser vil tage under Overvejelse at forhindre vedkommende Fangstmænd i igen at komme til Grønland.

HØYDAHL OHME'S AVD. FOR

AVISUTKLIPP

Roald Amundsensgt. 1, Oslo.
Centralbord: 13620

Utklipp av: Aftenposten

2/6-39
nrj.

Fanger nordmennene fremdeles med gift på Øst-Grønland?

En dansk påstand som
krever bevis.

Av John Glæver.

Det danske fangst-selskap Nanok holdt generalforsamling igår. Direksjonens formann, admiral A. Topsøe-Jensen fortalte der at danskene har fangstet slett på Nordøst-Grønland i siste sesong (1938—39). Det skyldes, sa han, først og fremst værforholdene, men også den omstendighet at nordmennene fremdeles fanger med stryknin. Denne gang på strekningen fra Wollaston Forland til Hochstetter Forland.

Admiralen pekte på «at den norske ekspedisjonsleder John Glæver nylig innrømmet at det var brukt stryknin også etter 1931». Videre fortalte han at der foreligger sikre beviser for at denne giften er blitt systematisk brukt på den nevnte kyststrekningen i inneværende sesong.

På denne direkte utfordring må det være mig tillatt å gi følgende svar: Min innrømmelse har admiral Topsøe-Jensen dessverre hentet i skriftet «Norge på Grønland», som jeg nylig skrev for det danske Alf Trolle og Hustrus Legat i København. Jeg må få lov til å citere hvad jeg skrev der:

«Jeg har personlig brukt denne giften, og jeg skal medgi at det er en forkastelig metode. Gift blev fortrinnsvis brukt i anleggsårene, da folkene var så optatt med bygging sommer og vinter at de ikke fikk anledning til å spre i terrenget det minimum av feller som skulde til. Min egen ekspedisjon gjorde innskrenket bruk av gift så sent som i 1932—34; men lenge før den tid hadde iallfall Arktisk Næringsdrift forbudt sine folk å bruke stryknin. Nu er det naturligvis umulig å føre kontroll med om private ekspedisjoner tar med sig gift; men jeg mener å kunne si at de norske fangstmenn ikke lenger benytter denne fangstmetoden. Det er ikke tillatt å selge stryknin i Norge, og folkene selv er enige i at fangsten med feller er langt å foretrekke i det lange løp».

I samme skriftet tok jeg inn de fredningsbestemmelser som Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser har satt op for fangstfolk som følger med kontorets avløsningsfartøier til Nordøst-Grønland. Det heter her bl. a. at forbudt til allslags fangst er gift og fotsakser.

Nu er jo ganske visst 1934 et årstall som ligger efter 1931. Men det forekommer mig å være utilbørlig av admiral Topsøe-Jensen når han på denne måten antyder at min «innrømmelse» kan gjelde hvilket som helst år efter 1931.

Er det imidlertid så at det danske fangstselskap har sikre beviser for at gift er blitt benyttet siste vinter, så vilde admiralen gjøre oss en tjeneste ved å legge bevisene frem. Beskyldningene gjelder i dette tilfelle en enkelt ekspedisjon, men den rammer jo alle som fanger på de norske terrengene.

Hvis disse bevisene legges frem og er overbevisende, skal vi sørge for at politiet efterforsker hvordan vedkommende ekspedisjon har skaffet sig strykning tross lovforbudet. Både kjøper og leverandør bør da straffes.

Videre vil Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser ta under overveielse å nekte å frakte vedkommende fangstmenn til Nordøst-Grønland heretter. Dette siste gjelder forøvrig også nordmenn som bruker torturinstrumentet fotsaks, — som dog danskene fremdeles gjør utstrakt bruk av.

Jeg vil tilslutt få uttrykke min beklagelse over at skriftet «Norge på Grønland» er blitt benyttet på denne måten i Danmark. Jeg tok imot kaptein

Alf Trolles håndslag nt fra helt andre forutsetninger, og jeg er sikker på at kaptein Trolle er enig med mig i at dette er misbruk.

John Glæver.

ST. REGNEGADE 2, KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,985

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den 1 JUNI 1939

„Nanok“ har Brug for yderligere Kapital

For at faa Fangst-Terrænerne udbygget

Østgrønlandsk Fangst-Kompagni Nanok holdt i Gaar Generalforsamling under Ledelse af Overretssagfører Svend Engelhardt. Formanden, Admiral Axel Topsøe-Jensen, aflagde Beretning og Regnskab.

Sidste Sommer lykkedes det os ved Assistance fra Provinsen og fra Otto Mønstedts Fond at faa foretaget en virkelig betydelig Opsendelse.

Den nye Nertz- og Polarræve-Farm

Der blev udlagt en Del Hytter i de sydlige Distrikter og ved Langelvns Udløb i Roseneathbugten blev anlagt den tidligere omtalte Nertz- og Polarræve-farm „Mønstedhus“. Farmen ligger godt ved en af Nordøstgrønlands rigeste Lakseelver, men endnu er det for tidligt at udtale sig om, hvorledes Farmen vil komme til at gaa. Det vides dog, at Nertzene har overvintret godt og tilsyneladende fundet sig godt til Rette under de nye Forhold.

Sidste Aars Fangst endnu usolgt

Den sidste Aar hjemtagne Fangst, som skulde have været bortsolgt ved den kgl. grønlandske Handels Auktion 16. Febr. d. A., har vi endnu liggende usolgt, fordi vi fandt de Priser, der dengang var opnaaelige, for smaa. Fangsten er belaaet i Københavns Handelsbank, og Fangstfolkene har faaet udbetalt Forskud, der paa det nærmeste svarer til deres virkelige Andele.

Fangsten i den forløbne Sæson har været stærkt besværliggjort af ganske ekstraordinære Vejrforhold sidste Efteraar. I Oktober Maaned, efter at det allerede havde frosset i længere Tid, indtraf gentagne Gange svære Regnskyl, som, da Frostene atter satte ind, bevirkede, at store Landstrækninger ligefrem isede nede, hvilket selvfølgelig er gaaet meget stærkt ud over Dyrebestanden og derfor ogsaa over Fangsten. Denne har derfor i indeværende Sæson været under Middel. Medvirken- den hertil har det i høj Grad været, at den norske Strykninfangst fortsættes uhindret paa Nordøstgrønland.

50.000 Lodsedler skal sælges

Nanok, der foruden at faa gratis Be-

sejling med Statens Skibe, ogsaa oppebærer et Statstilskud paa 5.000 Kr., har i Aar i Anledning af Selskabets 10 Aars Bestaaen opnaaet at faa en Bevilling til at bortsælge 50.000 Lodsedler. Salget af disse er imidlertid hidtil gaaet ret trevent, hvilket er saa meget mere beklageligt som Nanok, saaledes som udtalt i sidste Aarsberetning, har Brug for yderligere Kapitaltilførsel, hvis det skal være muligt at fortsætte Virksomheden i det nuværende Omfang eller faa udbygget Fangstterrænerne paa fuldt ud tilfredsstillende Maade.

Beholdningernes Værdi er forhøjet

Regnskabet viser en samlet Indtægt af 34.195 Kr., hvoraf for Fangsten 8.841 Kr., diverse Indtægter (navnlig Tilskud) 25.304 Kr. Blandt Udgifterne er Kontorhold 2.300 Kr., Lønninger 3.025 Kr., Assurance 5.119 Kr., diverse Omkostninger (bl. a. Telegrammer) 3.221 Kr., Proviant og Udrustning 12.637 Kr., Udgifter ved Nertzfarmen 3.128 Kr., hvorefter Aaret har bragt et Overskud paa 4.619 Kr. Status balancerer med 171.185 Kr. Beholdningerne fra Grønland er opført til 99.105 Kr., af Skind 41.682 Kr., diverse Debitorer 14.823 Kr., Gevinst- og Tabs-Kontoen 15.252 Kr. — Aktiekapitalen er 131.500 Kr. Beholdnings-Kontoen er væsentlig forhøjet. Dette er sket med den Begrundelse, at Regnskabet bør være opstillet med fortsat Drift for Øje. I tidligere Regnskaber er særlig Beholdning af Fangststationer og Fangsthytter samt Fangstredskaber afskrevet saa stærkt, at de kun udviste en meget ringe Værdi. Denne Opfattelse af Værdien har imidlertid nu ændret sig, efter at Selskabet i de sidste Aar har faaet udbygget sit Omraade paa Grønland, saaledes at Udbygningen nærmer sig den tilstræbte Plan.

Regnskabet godkendtes uden Diskussion, og der vedtoges nogle Ændringer af Vedtægterne, hvorefter de gamle Aktionærer ikke fremtidig faar nogen Fortrinsret ved Tegning af nye Aktier, og der blev givet Bestyrelsen Bemyndigelse til at udvide Aktiekapitalen til 200.000 Kr. Ændringerne skal dog vedtages paa en ny Generalforsamling.

Til Bestyrelsen genvalgtes Overretssagfører Engelhardt og Konsul Ludvig Wohler.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Børsen

skriver den - 1 JUNI 1939

„Nanok“ behøver nye Tilskud

Resultatet forringet ved Nordmændenes Brug af Stryknin

Paa „Østgrønlandsk Fangstkom-pagni Nanok“s ordinære Generalforsamling i Gaar paa Hotel Phoenix aflagde Bestyrelsens Formand, Admiral Topsøe-Jensen, en udførlig Beretning om Virksomheden og skildrede indledningsvis de Bestræbelser, der har været udfoldet for at opklare Omstændighederne ved de to Fangstfolk, Svend Aage Jespersens og Anders Johannesens Død under en Snestorm paa Hochstetter Forland i Februar.

Medens det ikke var lykkedes at faa udlagt Stationen „Aalborghus“, der er betalt gennem en Indsamling i Aalborg og Nørresundby, er „Mønstedhus“ ved Roseneathbugten i fuld Drift, og den dér anlagte Polarræve- og Nertz-Farm synes at love godt. Admiralen nævnte i den Forbindelse, at Nertz-Farmen i Ballerup ogsaa er i bedste Velgaaende, idet de to Par dér har faaet tolv Killinger.

Fangsten i Østgrønland har i Aar været under Normalen, hvad der dels skyldes Vejrforholdene, dels de norske Fangstfolks vedvarende Brug af Stryknin paa Kuhneen samt paa Wollaston Forland og Hochstetter Forland.

Sluttelig nævnte Formanden, at en hel Del erfarne Fangstfolk havde ytret Ønske om at komme til Østgrønland i Aar, men at „Nanok“ savner Midler hertil. Hvis Virksomheden ikke skal ebbe ud, maa nationalt sindede Kredse yde Bidrag, hvilket bl. a. kan ske ved at købe Lodsedler i „Nanok“-Lotteriet.

Beretningen toges til Efterretning uden Diskussion.

Regnskabet

Paa Driftsregnskabet, der balancerer med godt 34,000 Kr., figurerer Fangst-Kontoen med 8841 Kr. og „diverse Indtægter“ med 25,304 Kr. Sidstnævnte Beløb omfatter de betydelige Tilskud, der sidste Aar ydedes Virksomheden. Proviant og Udrustning staar opført med 12,637 Kr. og Nertz-Farmens Drift med 3127 Kr. Aaret slutter med et Overskud paa 4619 Kr.

Paa Status-Regnskabet er Hundene opskrevet med 1700 Kr. til 2000 Kr., og Udrustnings-Kontoen er opskrevet med 30,000 Kr., saaledes at Selskabets Beholdninger ialt figurerer med ca. 100,000 Kr., medens Gevinst- og Tabskontoens Saldo er nedbragt fra 51,571 Kr. til 15,252 Kr. Som Begrundelse for Opskrivningerne anføres i Regnskabet

„Nanok“ behøver nye Tilskud

Resultatet forringet ved Nordmændenes Brug af Stryknin

Paa „Østgrønlandsk Fangstkom-pagni Nanok“s ordinære Generalforsamling i Gaar paa Hotel Phoenix aflagde Bestyrelsens Formand, Admiral Topsøe-Jensen, en udførlig Beretning om Virksomheden og skildrede indledningsvis de Bestræbelser, der har været udfoldet for at opklare Omstændighederne ved de to Fangstfolk, Svend Aage Jespersens og Anders Johannesens Død under en Snestorm paa Hochstetter Forland i Februar.

Medens det ikke var lykkedes at faa udlagt Stationen „Aalborghus“, der er betalt gennem en Indsamling i Aalborg og Nørresundby, er „Mønstedhus“ ved Roseneathbugten i fuld Drift, og den dér anlagte Polarræve- og Nertz-Farm synes at love godt. Admiralen nævnte i den Forbindelse, at Nertz-Farmen i Ballerup ogsaa er i bedste Velgaaende, idet de to Par dér har faaet tolv Killinger.

Fangsten i Østgrønland har i Aar været under Normalen, hvad der dels skyldes Vejrforholdene, dels de norske Fangstfolks vedvarende Brug af Stryknin paa Kuhnøen samt paa Wollaston Forland og Hochstetter Forland.

Sluttelig nævnte Formanden, at en hel Del erfarne Fangstfolk havde ytret Ønske om at komme til Østgrønland i Aar, men at „Nanok“ savner Midler hertil. Hvis Virksomheden ikke skal ebbe ud, maa nationalt sindede Kredse yde Bidrag, hvilket bl. a. kan ske ved at købe Lodsedler i „Nanok“-Lotteriet.

Beretningen toges til Efterretning uden Diskussion.

Regnskabet

Paa Driftsregnskabet, der balancerer med godt 34,000 Kr., figurerer Fangst-Kontoen med 8841 Kr. og „diverse Indtægter“ med 25,304 Kr. Sidstnævnte Beløb omfatter de betydelige Tilskud, der sidste Aar ydedes Virksomheden. Proviant og Udrustning staar opført med 12,637 Kr. og Nertz-Farmens Drift med 3127 Kr. Aaret slutter med et Overskud paa 4619 Kr.

Paa Status-Regnskabet er Hundene opskrevet med 1700 Kr. til 2000 Kr., og Udrustnings-Kontoen er opskrevet med 30,000 Kr., saaledes at Selskabets Beholdninger ialt figurerer med ca. 100,000 Kr., medens Gevinst- og Tabskontoens Saldo er nedbragt fra 51,571 Kr. til 15,252 Kr. Som Begrundelse for Opskrivningerne anføres i Regnskabet — der er revideret af statsautoriseret Revisor F. Herschend — „at Regnskabet bør være opstillet med fortsat Drift for Øje“. I tidligere Regnskaber var Værdien af Fangstationer og Jagthytter opført med Beløb, der næppe dækkede Træets Værdi, medens der i Aar er taget Hensyn til, hvad det faktisk koster at anlægge saadanne Stationer.

Efter at der var meddelt Decharge for Regnskabet, forelagdes et Forslag til en formel Ændring af Selskabets Vedtægter, gaaende ud paa, at Nytegning af Aktier skal kunne ske uden forudgaaende Meddelelse til samtlige nuværende Aktionærer. Kapitalen andrager i Øjeblikket 131,500 Kr. og skal kunne udvides til 200,000 Kr. Da Generalforsamlingen i Gaar ikke var beslutningsdygtig i Spørgsmaal som det foreliggende, vil en ekstraordinær Generalforsamling blive afholdt den 12. Juni.

Endelig genvalgtes de afgaaende Medlemmer af Bestyrelsen samt Revisor Herschend.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Socialdemokraten

1 JUNI 1939

skriver den

Mistrøstige Udtalelser i Nanok.

*Fangsten har i denne Sæson været under Middel til dels paa
Grund af den norske Strykninfangst.*

Østgrønlandsk Fangstkompani „Nanok“ holdt i Gaar Generalforsamling. Formanden, Admiral A. Topsøe-Jensen aflagde Beretning, der var meget lidt trøsterig. Han indledte med at minde de to Fangstmænd, som var kommet deroppe i Februar, Svend Aage Jespersen og Anders Kristian Østerlund Johannesen, og gik derefter over til at omtale Aarets Resultater. Om den i Fjor udlagte Nertz- og Polarrævefarm „Mønstedhus“ udtalte han, at Nertzene havde overvintret godt og tilsyneladende fundet sig godt tilrette under de nye Forhold. Fangsten, der var hjembragt i Fjor, var ikke blevet solgt, fordi man fandt Priserne ved Grønlands Handels Auktion i Februar for smaa. Fangsten var belaaet i Handelsbanken, og Fangsmændene havde faaet Forskud, der paa det nærmeste svarede til deres virkelige Andele. Fangsten havde iøvrigt været besværliggjort af Vejrforholdene og havde ogsaa i indeværende Aar været under Middel. Medvirkende hertil har det i høj Grad været, at den norske Strykninfangst fortsættes uhindret paa Nordøstgrønland, udtalte Formanden.

Salget af Lodsedlerne til Fordel for Nanok var desværre gaaet trevent, hvilket var saa meget mere beklageligt,

som der var Brug for Kapitaltilførsel, hvis Virksomheden skulde fortsættes.

Til Slut nævnte Formanden, at en hel Række af de gamle prøvede Fangstfolk, som havde Tro paa, at de kunde faa noget ud af Arbejdet deroppe, havde søgt om at blive sendt derop i Aar, men dette krævede flere Midler, end Selskabet i Øjeblikket raadede over.

Aarets Regnskab balancerede med godt 34,000 Kr. Der var et lille Overskud paa 4619 Kr., som overførtes til næste Aar. Af Status fremgik det, at visse af Aktiverne var skrevet op, hvilket var sket med den Begrundelse, at Regnskabet burde være indrettet med fortsat Drift for Øje, og efter at Selskabet havde faaet udbygget sit Omraade paa Grønland, havde Opfattelsen af Værdierne deroppe forandret sig. Opskrivningen var foretaget paa Basis af en nøje Vurdering, foretaget af Direktør Jennow.

Derefter foretoges Behandlingen af en lille Lovændring, der gjorde det muligt at udvide Aktiekapitalen uden først at skrive rundt til alle Aktionærer, men da der ikke var kvalificeret Majoritet, besluttedes det at afholde en ny Generalforsamling den 12. Juni.

Valgene var Genvalg.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

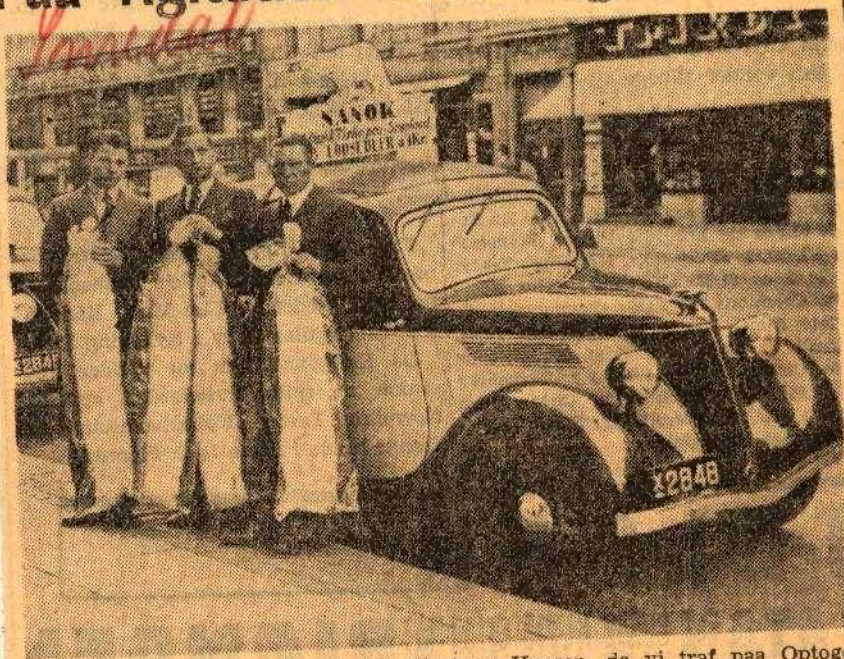
Bladet:

Socialdemokraten

27 MAJ 1939

skriver den

Paa Agitation for Østgrønland.

Til Fordel for Landsindsamlingen til Østgrønlandsk Fangstkompagni. Nanok-bortloddes som bekendt 2 Biler og 8 af de dejligste hvide Ræveskind, der er hentet i hele Østgrønland, og i Gaar kørte to af Selskabets Fangstmænd rundt i Byen og præsenterede Biler og Skind for Københavnerne. Den ene af Bilerne førtes af Fangstmand Aage Hansen, som har ligget paa Sandodden i fire Aar, men ikke er mere forknytt, end at han vil derop igen til Juli, naar Ekspeditionen drager af.

— Livet deroppe passer mig, sagde

Aage Hansen, da vi traf paa Optoget paa Gaden, og Fortjenesten gaar an, selvom den ikke er stor. Sidste Vinter fangede jeg dog 120 Ræve ved Sandodden, og det er endda ikke det allerbedste Sted. Men Selskabet trænger til Penge for at kunne udvide Virksomheden deroppe. Som det nu er, staar vore Fælder ind og ud mellem Nordmændenes. Vi vilde gerne kunne tage Landet bagved i Brug ogsaa, men det koster Penge at udvide Virksomheden, og dem haaber Selskabet at faa gennem dette Lotteri.

ikke blive anvendt. Nordmændene har anvendt Stryknin, hvad Jon Gævær bekræfter med Tilføjelse: det er en utiltalende Fangstmetode.

Wegener-Filmen, de skønneste og mest storslaaede Optagelser af grønlandsk Natur

Direktør Jennov foreviste en Smalfilm, han selv har optaget under Arbejdet paa Østgrønland, naar Fangstmænd kommer op og landsættes sammen med alle deres Sager og begynder at bygge Hytter. Der var mange Optagelser af Moskuskokser, Hvalros og andre Dyr paa nært Hold, udmærkede og fortrinlige Motiver for en Filmfotograf. Men desværre har Hr. Jennov ikke været i Stand til at beregne Lysforholdene paa Grønland. Alle Billederne var undereksponeret, og de gode Motiver forsvandt i skumle Landskaber uden mange Glimt af Grønlands blændende Skønhed.

Desto stærkere virkede Wegener-Filmen. Den blev en Oplevelse, som ingen kan glemme. Billeder af et vældigt Grønland, skønnere og vildere end Ord kan beskrive. Disse hvide, uhyre Isbjerge, disse skinnende Kyster med Taageslørene drivende som Luftlag, et funklende Hav, et isklædt Fjeld helt op i Himlen!

Med et Miniature-Isfjeld i et Akvarium illustrerede de tyske Fotografer, hvordan en Bræ arbejder, og hvordan Isbjergene stikker ni Gange dybere i Vandet end deres Højde over Vandet, hvordan de deler sig, hvordan de tårner rundt, naar en tilstrækkelig stor Del af Isen i Vandet er smeltet. En rigtig Bræ, en af de store vistnok ved Jakobshavn, var filmet i fuld Udfoldelse. Størrelsen blev tydeligt illustreret af en indkopieret Huskarré og en stor Kirke fra Berlin. Smaaring, skrøbeligt Nips i disse Omgivelser.

Bræens Arbejde var filmet paa tre Kilometers Afstand. Det var nødvendigt for Fotografens Sikkerhed. Her gik Indlandsisen i Havet, stødt ud af Trykket indefra, blanke Isbjerge, Millioner af Tons drysset ud i Havets brølende Afgrund. Alle Lydene var overraskende naturlige. Men de maa vel være tilsat bagefter.

Gang paa Gang brød Bifaldet løs som Storme af Haandklap.

Om denne Film er kun ét at sige: den burde forevises offentlig. Tusinder af Mennesker vilde komme og se den, og de fleste vilde komme igen.

Fremmede sigtede højere end til Ræv og Bjørn!

Efter Wegener-Filmens voldsomme Oplevelse talte Statsminister Stauning. Som Minister for Grønland takkede han for Indbydelsen og lykønskede Kompagniet til dets 10-Aars Fødselsdag, baade til god økonomisk og nyttig national Virksomhed.

Det vanskeligt tilgængelige Østgrønland har været Genstand for megen Opmærksomhed og i de sidste tyve Aar ligefrem været efterstræbt, sagde Hr. Stauning. Dette barske Land med de smaa Erhvervsmuligheder syntes pludselig at virke tiltrækkende paa Fremmede og blev en vis Tid Genstand for Eksperimenter, der ikke kunde staa for Domstolens Bedømmelse. Vi har ikke haft Aarsag til at afvise Forsøg paa ved Foretagsomhed at hjemføre Udbytte for djærve Fangstmænd. Men naar et fremmed Land sætter Kræfter ind, som sigtede højere end til Ræv og Bjørn og lidt Udbytte, var det en national Gerning, at der ogsaa ydedes en Indsats fra dansk Side. Det er formentlig rimeligt, at den fortsættes, særlig da der uden for vort Land endnu lever Personer med Erobringslyst.

Det er naturligvis ogsaa af Betydning, at der er et Sted, hvor ung Energi kan sættes ind og blive udnyttet. Og navnlig er det værdifuldt, at Eventyret kan kombineres med Erhvervsvirksomhed, saaledes som Nanok tilbyder det.

Det vil være ønskeligt, om en Virksomhed kan fortsættes. Jeg takker Sel-

skabet for Aarenes Gerning, for den gode Vilje og det nationale Sindelag, og jeg ønsker Selskabet Held til at kunne fortsætte og tjene vort Lands Interesser. — Grønlandsselskabet sluttede Dagen med nogle Sange. Vidi.

Værdifuldt, at Eventyret forbindes med Erhverv!

Fest for Nanoks Fødselsdag med Tale af Statsminister Stauning og Forevisning af den enestaaende Wegener-Grønlandsfilm

Til venstre Admiral Topsøe-Jensen, til højre Direktør Jennov mens Statsministeren taler.

DER var fuldt Hus til Nanoks Eftermiddag i Grand Teatret. Alle var særligt indbudte, og blandt Gæsterne repræsenteredes baade Regering og Rigsdag og næsten alt, hvad der har Forbindelse med Grønland. Vi kan nævne nogle ganske enkelte Navne: Statsminister Stauning, Forsvarsminister Alsing Andersen, de to Tingformænd C. Th. Zahle og Hans Rasmussen, Folketingsmand Oluf Steen og Professor Ellinger, som er Medlemmer af Grønlandsudvalget, Direktør Knud Oldendow og talrige andre Embedsmænd fra Grønlands Styrelse, Østgrønlands Inspektør, Kaptajn Ejnar Mikkelsen, Viceadmiral Rechnitzer, Kommandør Grandjean, Forfatteren Harry Søiberg, Direktør Fr. Sander, Professor P. O. Pedersen, Departementschef Andreas Møller og Admiral Amdrup.

Festligheden indledtes med en Polo-

naise fra Teatrets Højttaler og Grønlandsderkoret traadte op foran Lærredet, iført deres nationale Dragter. Pigerne i perleradede Bluser og Skindbukser, Mændene i hvide Anorakker. De sang den smukke Sang om Grønland, hilst af stærkt Bifald.

Selskabets Formand, Admiral Axel Topsøe-Jensen, takkede for al den Støtte og Velvilje, som er ydet Nanok i de ti Aar, det nu har eksisteret. Mens han talte, gled en Serie Lysbilleder hen over Lærredet og illustrerede hans Redegørelse for Arbejdet. Den samlede Kystlængde, hvor Nanok har sine Fangstmænd, er nu en Strækning som fra Skagen til Hamborg, omtrent 450 Kilometer, og der er anlagt ni Stationer med 63 Fangsthytter til Støtte for Arbejdet.

Nanok anvender Fælder, som øjeblikkelig dræber Dyrene. Stryknin eller andre Gifte er aldrig blevet anvendt og vil

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Politiken

25. MAJ 1934

Værdifuldt, at Eventyret forbindes med Erhverv!

Fest for Nanoks Fødselsdag med Tale af Statsminister Stauning og Forevisning af den enestaaende Wegener-Grønlandsfilm

Til venstre Admiral Tøpsø-Jensen, til højre Direktør Jenov mens Statsministeren taler.

DER var fuldt Hus til Nanoks Eftermiddag i Grand Teatret. Alle var særligt indbudte, og blandt Gæsterne repræsenteredes baade Regering og Rigsdag og næsten alt, hvad der har Forbindelse med Grønland. Vi kan nævne nogle ganske enkelte Navne: Statsminister Stauning, Forsvarsminister Alsing Andersen, de to Tingformænd C. Th. Zahle og Hans Rasmussen, Folketingsmand Oluf Steen og Professor Ellinger, som er Medlemmer af Grønlandsudvalget, Direktør Knud Oldendow og talrige andre Embedsmænd fra Grønlands Styrelse, Østgrønlands Inspektør, Kaptajn Ejnar Mikkelsen, Viceadmiral Rechnitzer, Kommandør Grandjean, Forfatteren Harry Søberg, Direktør Fr. Sander, Professor P. O. Pedersen, Departementschef Andreas Møller og Admiral Amdrup.

Festligheden indledtes med en Polo-

naise fra Teatrets Højttaler og Grønlandsderkoret traadte op foran Lærredet, iført deres nationale Dragter. Pigerne i perleradede Bluser og Skindbukser, Mændene i hvide Anorakker. De sang den smukke Sang om Grønland, hilst af stærkt Bifald. Selskabets Formand, Admiral Axel Tøpsø-Jensen, takkede for al den Støtte og Velvilje, som er ydet Nanok i de ti Aar, det nu har eksisteret. Mens han talte, gled en Serie Lysbilleder hen over Lærredet og illustrerede hans Redegørelse for Arbejdet. Den samlede Kystlængde, hvor Nanok har sine Fangstmænd, er nu en Strækning som fra Skagen til Hamborg, omtrent 450 Kilometer, og der er anlagt ni Stationer med 63 Fangsthytter til Støtte for Arbejdet.

Nanok anvender Fælder, som øjeblikkelig dræber Dyrene. Stryknin eller andre Gifte er aldrig blevet anvendt og vil

ikke blive anvendt. Nordmændene har anvendt Stryknin, hvad Jon Giæver bekræfter med Tilføjelse: det er en utiltalende Fangstmetode.

Wegener-Filmen, de skønneste og mest storslaaede Optagelser af grønlandsk Natur

Direktør Jenov foreviste en Smalfilm, han selv har optaget under Arbejdet paa Østgrønland, naar Fangstmænd kommer op og landsættes sammen med alle deres Sager og begynder at bygge Hytter. Der var mange Optagelser af Moskusokser, Hvalros og andre Dyr paa nært Hold, udmærkede og fortrinlige Motiver for en Filmfotograf. Men desværre har Hr. Jenov ikke været i Stand til at beregne Lysforholdene paa Grønland. Alle Billederne var undereksponeret, og de gode Motiver forsvandt i skumle Landskaber uden mange Glimt af Grønlands blændende Skønhed.

Desto stærkere virkede Wegener-Filmen. Den blev en Oplevelse, som ingen kan glemme, Billeder af et vældigt Grønland, skønnere og vildere end Ord kan beskrive. Disse hvide, uhyre Isbjerge, disse skinnende Kyster med Taageslørene drivende som Luftlag, et funkende Hav, et isklædt Fjeld helt op i Himlen!

Med et Miniature-Isfjeld i et Akvarium illustrerede de tyske Fotografer, hvordan en Bræ arbejder, og hvordan Isbjergene stikker ni Gange dybere i Vandet end deres Højde over Vandet, hvordan de deler sig, hvordan de tørner rundt, naar en tilstrækkelig stor Del af Isen i Vandet er smeltet. En rigtig Bræ, en af de store, vistnok ved Jakobshavn, var filmet i fuld Udfoldelse. Størrelsen blev tydeligt illustreret af en indkopieret Huskarré og en stor Kirke fra Berlin, Smaating, skrøbeligt Nips i disse Omgivelser.

Bræens Arbejde var filmet paa tre Kilometers Afstand. Det var nødvendigt for Fotografens Sikkerhed. Her gik Indlandsisen i Havet, stødt ud af Trykket indefra, blanke Isbjerge, Millioner af Tons drysset ud i Havets brølende Afgrund. Alle Lydene var overraskende naturlige. Men de maa vel være tilsat bagefter.

Gang paa Gang brød Bifaldet løs som Storme af Haandklap.

Om denne Film er kun ét at sige: den burde forevises offentlig. Tusinder af Mennesker vilde komme og se den, og de fleste vilde komme igen.

Fremmede sigtede højere end til Ræv og Bjørn!

Efter Wegener-Filmens voldsomme Oplevelse talte Statsminister Stauning. Som Minister for Grønland takkede han for Indbydelsen og lykønskede Kompagniet til dets 10-Aars Fødselsdag, baade til god økonomisk og nyttig national Virksomhed.

Det vanskeligt tilgængelige Østgrønland har været Genstand for megen Opmærksomhed og i de sidste tyve Aar ligefrem været efterstræbt, sagde Hr. Stauning. Dette barske Land med de smaa Erhvervsmuligheder syntes pludselig at virke tiltrækkende paa Fremmede og blev en vis Tid Genstand for Eksperimenter, der ikke kunde staa for Domstolens Bedømmelse. Vi har ikke haft Aarsag til at afvise Forsøg paa ved Foretagsomhed at hjemføre Udbytte for djærve Fangstmænd. Men naar et fremmed Land sætter Kræfter ind, som sigtede højere end til Ræv og Bjørn og lidt Udbytte, var det en national Gerning, at der ogsaa ydedes en Indsats fra dansk Side. Det er formentlig rimeligt, at den fortsættes, særlig da der uden for vort Land endnu lever Personer med Erobringslyst.

Det er naturligvis ogsaa af Betydning, at der er et Sted, hvor ung Energi kan sættes ind og blive udnyttet. Og navnlig er det værdifuldt, at Eventyret kan kombineres med Erhvervsvirksomhed, saaledes som Nanok tilbyder det.

Det vil være ønskeligt, om en Virksomhed kan fortsættes. Jeg takker Sel-

skabet for Aarenes Gerning, for den gode Vilje og det nationale Sindelag, og jeg ønsker Selskabet Held til at kunne fortsætte og tjene vort Lands Interesser. — Grønlandsselskabet sluttede Dagen med nogle Sange. Vidi.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,905

Bladet:

Nationaltidende

skriver den 25 MAJ 1939

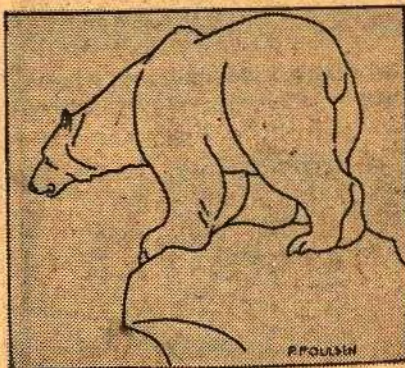
Et fremmed Land har videre Sigte end paa Bjørn og Ræv

Statsminister Stauning om norsk-danske Grønlands-
problemer ved Nanok-Festen

Smuk Festlighed i Anledning af Selskabets
10 Aars Dag

DET østgrønlandske Fangstselskab „Nanok“ fejrede i Gaar Eftermiddags sin 10 Aars Fødselsdag ved en smuk Festforestilling i Grand Teatret. Blandt de 600 Gæster, der var kommet til Stede i det flagsmykkede Teater, saas den tyske Minister von Renthe Fink og Generalkonsul, Dr. Krüger, Statsminister Stauning, der som en af Festens Talere fremsatte vægtige Ord om det dansk-norske Spørgsmaal, Handelsminister Kjærboel, Forsvarsminister Alsing-Andersen, adskillige Medlemmer af Grønlandsudvalget, bl. a. Formanden, Folketingsmand Hans Rasmussen, Folketingsmand Steen, Professor Ellinger og Pastor Poulsen, Grosserer Ernst Meyer, Generalauditor Pürschel, Professor P. O. Pedersen, Viceadmiral Rechnitzer, fhv. Højesteretspræsident Cosmus

Meyer, Inspektør Ejnar Mikkelsen, Direktør Oldendow, Handelschef Lyngbæk og mange flere.

Selskabets Navnefælle, Nanok (Bjørn), tegnet af Poul Poulsen.

Grønlænderkoret indledede Festen med sin smukke Sang og Formanden for „Nanok“s Bestyrelse, Kontreadmiral Topsøe-Jensen besteg derefter den for Tilfældet installerede Talerstol for

at give de mange Tilhørere et lille Indblik i Nanoks Virksomhed i det barske Nordøstgrønland. Da Nanok lagde ud i 1929 paa Østgrønlands Kompagnis Ruiner, havde Selskabet fjorten Fangststationer. Nu, ti Aar efter, disponerer man over 33 Stationer spredt over den lange Strækning fra „Hold with Hope“ paa 73 n. Br. til Sælsoen paa 77 n. Br. Admiralen lagde ikke Skjul paa de Vanskeligheder, dette Pionérarbejde voldte i disse barske Egne. Tilmed var Konkurrencen fra de norske Fangstmænd, der ikke undsaa sig for at anvende Gift under deres Fangst, haard.

„Nanok“s Virksomhed maatte først og fremmest betragtes som en national Opgave. Under Processen i Haag havde det vist sig, at Selskabets Arbejde ikke havde været forgæves. Det var jo ikke nok at besidde et Land, dets Muligheder maatte ogsaa udnyttes for at Ejendomsretten ikke skulde blive bestridt.

Til sidst takkede Admiralen de mange, der i „Nanok“s 10-aarige Virksomhed havde støttet Selskabet, Staten, Rigsdagen, Grønlands Styrelse og Tørborg- og Laur. Andersen-Fondet. Pressens Indsats blev ogsaa nævnt og særlig Tak rettede Kontreadmiralen til Berlingske Tidende, Nationaltidende, Ekstrabladet og „Aalborg Stiftstidende“, der gennem Indsamlinger havde skaffet „Nanok“ betydelige Beløb.

„Nanok“s Direktør, nand. jur. Jennov holdt nu et lille lysbilledillustreret Foredrag om Fangerlivet i Nordøstgrønland og fortalte mange morsomme Smaatræk om Dyrelivet, inden en lille Smalfilm fra Fangstpladserne og den usædvanlig smukke Film, som Professor Wegener-Ekspeditionen i sin Tid optog, blev vist.

Videre Sigte end paa Bjørn og Ræv

Festens sidste Taler var Statsministeren, der i sin Egenskab af Minister for Grønland lykønskede Selskabet og takkede for de interessante Filmforevisninger. Skønt Østgrønland er et saa

barskt og vanskeligt tilgængeligt Land med knappe Erhvervsmuligheder, fortsatte Statsministeren, har det dog været Genstand for Efterstræbelser, der imidlertid ikke kunde staa for Haag-Domstolens Prøvelse. Da et fremmed Land sætter Kræfter ind, der har videre Sigte end paa Bjørn og Ræv, var det af Betydning, at der udøves en dansk Gerning deroppe, ganske særligt, da der stadig findes Folk med Angrebshensigter.

Statsministeren sluttede sin Tale med

Ønsket om, at „Nanok“s Virksomhed maatte fortsættes, selv om det blev under beskedne Kaar, og takkede for den nationale Gerning, der af eventyrlystne og haardføre Mænd øvedes i det fjerne Land.

Festen sluttede med endnu en Sang af det farvestraalende Grønlænder-Kor.

Smuk Nanok-Beretning

I Anledning af 10 Aars Dagen er i Rækken af de statelige Østgrønlands-Publikationer, som „Kaptajn Alf Trolle og Hustrus Legat“ udgiver, udsendt

en usædvanlig smukt udstyret Beretning om „Nanok“s Virksomhed. Kontreadmiral Topsøe-Jensen indleder Beretningen med en Mængde gode Vigetter og Tegninger. Bogen er i det hele taget ypperligt illustreret og giver et godt Indblik i Selskabets Virksomhed.

Den gamle Nanok-Jæger Poul Poulsen har tegnet Omslaget og forsynet Beretningen med en Mængde gode Vigetter og Tegninger. Bogen er i det hele taget ypperligt illustreret og giver et godt Indblik i Selskabets Virksomhed.

ST. REGNEGADE 2, KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Socialdemokraten

25 MAJ 1939

skriver den

Ti Aars Arbejde i Østgrønland.

Fangstselskabet »Nanok« fejrede i Gaar sit første Jubilæum med en større Festlighed i Grand Teatret.

Mikkelbryggersgade vrimlede i Gaar Eftermiddags med Repræsentanter for Regering og Rigsdag, Grønlandsinteresser og videnskabelige Interesser. Det var det østgrønlandske Fangstkompagni »Nanok«, som fejrede sit 10-Aars Jubilæum ved en Festlighed i Grand-Teatret, og selv om Jubilæet var lille, saa var Gæsterne talrige og fornemme, og Underholdningen udsøgt.

Baade Statsministeren og Forsvarsministeren saas i Parkettet. Desuden var hele Rigsdagens Grønlandsudvalg og begge Tingenes Formænd med. Admiral Amdrup, Direktør Oldendow fra Grønlands Styrelse, Professor Ellinger, Admiral Rechnitzer, Marineflyverchefen, Kommandør Grandjean, Prof. P. O. Pedersen, Forfatteren Harry Søiberg, Kaptajn Ejnar Mikkelsen, Departementschef Andreas Møller, Direktør Sander og mange andre prominente Personligheder.

Nanoks Formand, Admiral Topsøe-Jensen, indledede med en Velkomst, i hvilken han fik Lejlighed til at takke Regering og Rigsdag, Grønlands Styrelse og mange andre, der gennem Aarene havde hjulpet Nanok. Direktør Jennow fortalte causerende om Dyrelivet i Østgrønland og fremviste en Del Lysbilleder og en af ham selv optaget Smalfilm, hvis Tydelighed dog skæmmedes noget af Underbelysning.

Men saa kom en virkelig Oplevelse, idet man af Grønlands Styrelse havde faaet Lov til at laane den tyske Film, der er optaget til Minde om Alfred Wegener, og, som i straalende Billeder giver et ganske uforglemmeligt Indtryk af Østgrønlands Vælde. Særligt det Af-snit, der skildrer en mægtig Isbræ, der ustandseligt kælver, er af imponerende Virkning. Det var optaget med Kikkertobjektiv paa 3 km Afstand, da det var umuligt at være i Nærheden af Bræen, som ustandseligt sendte Bjerge af Is ud i Vandet, og var af saa uimodstaaelig dramatisk Virkning, at Publikum Gang paa Gang brød ud i voldsomt Bifald.

Statsministeren bringer Selskabet sin Lykønskning.

Efter Filmen bragte Statsminister Stauning Selskabet sin Lykønskning.

Statsministeren ådtalte:

— Som Minister for Grønland takker jeg for Indbydelsen til dette første Jubilæum i Østgrønlands Fangstkompagni »Nanok«, og jeg bringer min Lykønskning til Selskabet, som jeg baade ønsker god økonomisk og nyttig national Virksomhed. Det vanskeligt tilgængelige Østgrønland har, som vi ved, været Genstand for megen Opmærk-

somhed, ja, har ligefrem været efterstræbt i den sidste Snæs Aar. Dette barske Land med de meget smaa Erhvervsmuligheder, smaa Muligheder for de Grønlændere, der har koloniseret visse Omraader af Østgrønland, og den højst usikre Adgang for Skibe, syntes pludseligt at virke tiltrækkende paa Fremmede og blev da ogsaa en vis Tid Genstand for Eksperimenter, der ikke kunde staa for Domstolenes Bedømmelse. At disse Efterstræbelser havde andre end erhvervsmæssige Formaal, ved vi, men vi har ikke haft Aarsag til at afvise Forsøg paa ved Foretagsomhed at hjemføre Udbytte for djærve Fangstmænd. Naar man imidlertid fra et fremmed Land satte Kræfter ind, som sigtede højere end til Ræv og Bjørn og lidt Udbytte, var det en national Gerning, at der ogsaa ydedes en Indsats fra dansk Side. Vi ved, at Østgrønland ikke er nogen Guldgrube, hverken for norske eller danske Fangstfolk og Selskaber, men overfor de Forsøg, som gjordes, var det vel af Betydning, at der udøvedes dansk Virksomhed, og det er formentlig rimeligt, at der fortsættes, særlig da der endnu lever Personer med Erobringslyst udenfor vort Land.

Ved Siden af den nationale Indsats, som ydes, er det naturligvis ogsaa af nogen Betydning, at der er et Sted, hvor ung Energi kan sættes ind og blive udnyttet. Der er altid Folk med Lyst til Eventyr, og navnlig er det værdifuldt, at Eventyret kan kombineres med en Erhvervsvirksomhed, saaledes som »Nanok« tilbyder det. Det er vel ikke muligt at vurdere Fremtiden og dens Muligheder, men det vil formentlig være ønskeligt, om en Virksomhed kan fortsættes, selv om det bliver indenfor snævrere Grænser. Jeg takker Selskabet for Aarenes Gerning, for den gode Vilje og det nationale Sindelag, og jeg ønsker Selskabet Held til at kunne fortsætte og til at kunne tjene vort Lands Interesser.

Festen sluttede med Sang af Grønlænderkoret i de farverige Dragter.

I Anledning af Jubilæet har Nanok med Støtte af Alf Trolles Legat udsendt et stort og smukt Festskrift, hvori Direktør Jennow fortæller om Selskabets Virksomhed i de 10 Aar og Begivenhederne paa Grønland. Det skæmmes kun af en lidt bitter Omtale af Begivenhederne i 1934, da »Godthaab« maatte opgive at besejle Selskabets nordlige Stationer. Iøvrigt er Heftet forsynet med meget smukke Billeder, der giver et levende Indtryk af, hvilke Vanskeligheder Naturen deroppe byder.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Ekstrabladet
24 MAJ 1939

„NANOK“

Smukt Festskrift paa 10 Aars Dagen

MED alt det, som „Det østgrønlandske Fangstkompani Nanok“ har haft at kæmpe med, er 10 Aar en lang Periode. Selv nu i Jubilæumsaaret ligger Selskabets Forhold vanskelige, fordi den ulyksalige Østgrønlandstraktat med Norge, som de Radikale allerede dengang advarede stærkt imod, ikke gør det muligt at indføre Fredningsbestemmelser og Fangstregler, der kan forlanges gennemført ogsaa af Nordmændene. De fanger stadig med Gift, og der er op til den sidste Tid sket Overgreb, Ødelæggelser af danske Fangstredskaber og andet, som vanskeliggør det danske Arbejde. Om disse Ting foreligger der officielle Rapporter ...

Men lad os ved 10 Aars Jubilæet glæde os ved, hvad der er udrettet. Derom fortæller et smukt udstyret Festskrift med den hvide Bjørn (Nanok) paa blaa Bund og mange gode Billeder. Kaptajn Alf Trolle, Danmarksekspeditionens gamle Næstkommanderende, har betalt Udgivelsen, Selskabets Formand, Admiral Topsøe-Jensen, har skrevet Forordet og Direktør J. G. Jenkov Teksten.

EKSTRABLADETS Læsere omtales med Hæder og Tak, fordi de lige fra 1930 Gang paa Gang har hjulpet „Nanok“. Det begyndte, da Nordmændene i Mackenziebugten havde nægtet at befordre de danske Fangstmænds Telegram om nogle Ting, de manglede. Paa seks Dage lykkedes det os, som Festskriftet er saa venlig at sige: „gennem en energisk og dygtigt gennemført Kampagne“ at oprette EKSTRABLADETS Østgrønlands-Fond, der bestaar den Dag i Dag, og som i Tidens Løb bl. a. har skaffet tre Radioanlæg, en særlig Modtager, 4 Motorbaade, Lysmateriel og meget andet til Østgrønland.

Festskriftet er beregnet for en forholdsvis lille Kres, men et Sammen drag af Tekst og Billeder burde i et lille, folkeligt Hæfte spredes over Landet og fortælle Danskerne, hvad vore Landsmænd længst mod Nord har udrettet. Der har været Fejl og Mangler, men Viljen har været god, og den har ogsaa været stærk nok til at yde en Indsats, der er et Festskrift værd.

L. B. H.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Politiken

skriver den

24 MAJ 1939

Nanok i 10 Aar

En festligt udstyret Beretning om Selskabets Virksomhed

I Eftermiddag holder Fangstkompaniet *Nanok* en Sammenkomst for særligt Indbudte i *Grand Teatret*, som er velvilligt stillet til Raadighed af Direktør Urban Gad. Og samtidig udsendes en Beretning om disse første 10 Aars Virksomhed, som er skrevet af Direktør I. G. Jennov. Selskabets nuværende Formand, Admiral Axel Topsøe-Jensen, har indledet Skildringen, og det festligt udstyrede Bind med mange udmærkede Fotografier er udgivet paa Bekostning af Kaptajn Alf Trolle og Hustrus Legat til Minde om Danmarks-Ekspeditionen 1906—1908. For *Nanok* selv vilde det være vanskeligt at bekoste saadan et Skrift. Der har aldrig været synderlig stort Overskud i Kassen. Naar alle Udgifter dækkes, mangler der næsten hvert Aar Penge til nødvendige Ting, *Nanoks* Formaal har ikke været at skaffe et øjeblikkeligt Udbytte, men at virke som en Pioner paa Østgrønland, og Pionerer tjener aldrig Penge. Mange har forstaaet, at *Nanok* gjorde et for-tjenstfuldt Arbejde, adskillige Privatfolk og mange Fonds har gennem Aarene ydet offervillig Støtte. Staten giver gratis Besejling, og hvis det kniber desuden et kontant Tilskud.

I Beretningen begynder Direktør Jennov med Stiftelsen af Østgrønlandske Fangstkompani *Nanok* den 20. Maj 1929. Stifterne var Fisker L. E. Larsen, Overretssagfører Svend Engelhardt og cand. jur. J. G. Jennov. Til Bestyrelse valgtes Ingeniør H. Tuxen, Kommandør-kaptajn Godfred Hansen og Overretssagfører Engelhardt. Men Kompaniet havde en Forgænger, Østgrønlandske Kompani, hvis Aktiver blev overtaget af Staten i 1924. Tre Aar senere, i 1927, foretog Lauge Koch paa Statens Vegne en Slæderejse fra Scoresbysund til Danmarkshavn for at inspicere Fangstfelterne.

Dette var *Nanoks* Baggrund. Grøn-lænderhunde fandtes ikke i Fangstfelterne. Der indkøbtes et Dusin Hunde af alle mulige Racer. Der fandtes en St. Bernhardshund i Flokken, men dog ingen

Grævlingehunde. I 1931 lykkedes det at skaffe rigtige Grønlanderhunde.

Vi skal ikke gennemgaa Aarenes Arbejde og Vanskeligheder. Der var Kampe nok for hele Kompaniets Ledelse og store Vanskeligheder for Fangstmændene paa Grønland. De maatte bogstavelig talt lære sig selv Fangstmændenes mangesidige Kunst og samtidig lade sig opdrage af det barske Klima til Polarlivet paa en øde Ishavskyst. Selv en uddannet Skytte vil have svært ved at klare sig. Der er en overraskende Forskel paa en dansk Herregaards Jagtrevir og Østgrønlands Snemarker og Isfjelde. Men Arbejdet udviklede sig, og i 1933 gav Haag-Dommen sikre Beviser for, at *Nanok* i væsentlig Grad havde medvirket til at sikre Danmarks Rettigheder paa Grønlands nord-østlige Kyststrækning. For hvert Aar bliver Fangstmændene bedre i Stand til at løse deres vanskelige og mangesidige Op-gaver, nu er der altid en helbefaren Mand paa hver Station, gode Hundespan og gode Forsyninger med alle nødvendige Ting.

Nanok begyndte i 1929 med fjorten Stationer. Nu ejer Kompaniet 33 Stationer. De skal udbygges i den kommende Sæson. Men ogsaa hertil mangler Kapital. Den maa kunne skaffes til Veje. *Nanok* udfører et Pionerarbejde, og trods alle Vanskeligheder er der skabt et varigt Stykke Danmark paa Østkysten i disse ti Aar.

Vidi.

Bladet:
Aalborg Stiftstidende

6 MAJ 1939

skriver den

Østgrønland

NANOK, det østgrønlandske Fangstkompagni, har rettet en Henvendelse til den danske Offentlighed om Støtte til det Arbejde, som Selskabet udfører i Østgrønland. Det maa haabes, at denne Appel finder velvillig Modtagelse, thi Nanok udfører et Arbejde, som er af stor Betydning for Danmarks fortsatte Suverænitet over Østgrønland.

Det er ingen Hemmelighed, at danske og norske Interesser mødes i Østgrønland under noget skrappere Former end klædeligt for det iøvrigt saa smukke og gode Forhold i Norden. Økonomiske Motiver kan ikke være Aarsagen, thi den hvide Mands Erhvervsmuligheder i Østgrønland er yderst begrænsede. Den kendte norske Østgrønlands-Aktivist Docent Adolf Hoel oplyser, at Bruttoindtægten af Normændenes Landfangst i Nordøstgrønland i sidste Sæson kun var paa ca. 200,000 Kroner.

Den norske Aktivitet i Østgrønland skal underbygge det Revisionskrav, som en lille men højrestet norsk Klike møder frem med vedrørende Kieler-Traktaten, og hvorefter Grønland eller i hvert Fald den østlige Del deraf skulde gives til Norge. De nævnte Aktivister ved, at hvis de skal have nogen Chance, hjælper det ikke at møde med en temmelig nyslaaet Interesse for en gammel Traktat. De maa paa-vise, at Norge har økonomiske Interesser i Østgrønland og helst til-lige kunne dokumentere, at Danmark alligevel ikke gør noget for at udnytte det.

Danmarks enstemmige Standpunkt vedrørende Grønland er dette: Grønland er Grønlændernes, Landets Erhvervsmuligheder skal forbeholdes den glædeligt voksende Befolkning deroppe. Ingen skal kunne paastaa om Danmark, at det har udsuget Grønland, tvertimod har Hensynet til Grønlænderne staaet i første Række, Frugten af den danske Grønlands-Politik har da ogsaa været, at det er lykkedes at hæve Grønlændernes kulturele Niveau og at skaane dem for den saakaldte Civilisations Skyggesider.

Ogsaa Østgrønlands Erhvervsmuligheder skal forbeholdes Grønlænderne, det skal være et Reserveomraade for Grønlændere, som maatte ønske at flytte dertil paa samme Maade som der i 1924 oprettedes en ny Grønlænderkoloni i Scoresbysund. Det er altsaa ikke ligegyldigt, hvorledes Jagten drives. Dyrebestanden skal skaanes. Nanok har derfor udarbejdet et omfattende Jagtregulativ for sine Fangstfolk.

Sidste Aar gav Aalborg et smukt Bidrag til Nanoks Virksomhed i Form af Fangststationen »Aalborg-hus«, men der er sikkert endnu flere, som har Lyst til at støtte Selskabets nationalt betydningsfulde Virksomhed.

"Politiken" nr. 214
5 Maj 1939

„Nanok“ udvider sin Virksomhed

Fangstkompagniet søger Støtte i Offentligheden for at kunne forøge Arbejdet paa Østgrønland

DER forestaar et stort Arbejde for Det østgrønlandske Fangstkom-pagni i Sommer. Nanok vil udvide sit Ar-bejde, og der skal bruges saa mange Penge, at Selskabets Ledelse nu kommer til den store Offentlighed og søger om Støtte. Mange Kræfter er sat i Bevægelse for at skabe et godt Resultat. Den første Henvendelse er anbefalet af alle den danske Presses ledende Organisation: De danske Blades Fællesrepræsentation, Københavns Redaktørforening, Socialde-mokratisk Presseforening, Foreningen af Venstreblade, Foreningen for den kon-servative Presse, Foreningen for den ra-dikale Venstrepressen og Journalistforbun-det.

Folketingsmand Hans Rasmussen, som er Formand for Rigsdagens Grønlandsud-valg, samt Professor H. O. G. Ellinger, har ogsaa givet Sagen deres Tilslutning.

Hvad er det da, Nanok vil gennem-føre? Bestyrelsens Formand, Admiral A. Topsøe-Jensen, svarer os:

— Nanok skal fortsætte sit normale Arbejde, men mangler i Øjeblikket Penge til en videregaaende Rationalisering af

hele Virksomheden. Der ligger jo en lang Række Fangsthytter op langs Grønlands Østkyst, som Fangstmændene besøger i en bestemt fastlagt Turnus. Men hvis disse Hytter kunde forøges med en tilsvarende Række noget længere inde i Landet, blev det muligt at drive det dobbelte Antal ved at lade Fangstmændene køre i Ring, den ene Vej ud, den anden hjem. Derved blev der Mulighed for langt større Ud-bytte.

— Hvor mange Penge er nødvendige?

— Vi regner omtrent 70,000 Kr. Sta-ten har altid vist Nanok sin særlige In-teresse og giver os fri Besejling paa Øst-kysten, i Fjor fik vi endda et Tilskud paa fem Tusind Kroner. Men skal vi for-tætte og udvide Arbejdet, maa vi forøge Kompagniets Kapital. Som en særlig Støtte har vi faaet Tilladelse til at op-rette et Lotteri, og i Løbet af Maaneden, den 24. Maj, giver vi en Filmforestilling i Grand Teatret, som Direktør Urban Gad velvilligt har overladt os.

Nanok har nu eksisteret i ti Aar, et lille Jubilæum, som vi ønsker at bringe i Erindring. Der er Grund til, at den dan-ske Befolkning lægger Mærke til Nanok og tænker alvorligt over Kompagniets Betydning. Thi det er den eneste danske private Virksomhed paa Østgrønland.

Vidi.

4 Netiden Nr. 199
29 aug 1938

To norske Grønlands-fangstmenn får dansk hjelp.

De hadde mistet motorbåten med hele utrustningen
og blev tatt op av «Gamma»-ekspedisjonen.

Kjøbenhavn, 28. aug.

Fra ekspedisjonsskibet «Gamma» er det lørdag aften innløpet følgende radio-telegram: Den danske Nord-øst-Grønlands-ekspedisjons skib «Gamma» observerte fredag aften på vei gjennom Dove-bukta, utenfor Besselsfjord nødbluss fra 2 norske fangstmenn på land. Skibet sendte en båt til land og berget mennene ombord. Det var Bjarne Jacobsen og Bjarne Dalsbø, begge fra Tromsø. I den kraftige storm hadde de mistet sin motorbåt og næsten hele sin utrustning og var avskåret fra sin hovedstasjon syd for Haystack i nærheten av Besselsfjord. Fangstmennene blev lørdag landsatt ved stasjonen. «Gamma» har fortsatt sin reise sydover.

Berlingske Tidende har mottatt et telegram fra ekspedisjonslederen Ebbe Munch hvor det bl. a. heter: I stiv nordlig kuling, på vei gjennom Dove-bukta blev vi kl. 22 fredag aften opmerksom på et kraftig bål like nord for Besselsfjord. Vi satte ut en båt og fant to norske fangstmenn, som fortalte at de for en uke siden var landsatt fra «Polarbjørn» for å overvintre ved Hochstetter. Herfra

var de med motorbåt reist til Ullestuen ved Torske-nesset. Det var stille da de gikk i land, men plutselig blåste vinden op og deres motorbåt med hele deres utrustning gikk til sjøs. De befant sig over 50 kilometer fra stasjonen som ligger syd for Besselsfjorden. Hvis de skulde reise hjem over de høie fjell, rundt Besselsfjord, vilde dette betydd en marsj på ca. 250 kilometer uten annen proviant enn litt hvetemel. Da deres skotpi var dårlig befant de sig i en meget vanskelig situasjon. Bjarne Dalsbø hadde kastet sig i vannet og forsøkt å svømme efter båten i det iskolde vann, men forgjeves. Også et forsøk på å rigge til en flåte ved hjelp av noen petroleumstønner og en dør hadde vist sig umulig, som følge av stormen. De to skibbrudnes situasjon var temmelig håpløs. Da «Gamma» kom reisende nordfra, som årets siste skib, besluttet de sig til å signalisere ved å sette ild på en gammel madras. Det store bål blev straks sett fra skibet og de 2 nordmenn blev tatt ombord i Gamma, hvorfra de senere blev landsatt ved den norske hovedstasjon, syd for Haystack.

hanok?

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Berlingske Tidende

19 DEC. 1937

„Nanok“ søger sin
Line Kapital udvidet

Med 25,000 Kr. til 125,000 Kr.

Bestyrelsen for det østgrønlandske Fangst-kompagni „Nanok“ har i disse Dage tilstillet Selskabets samtlige Aktionærer en Opfordring til at tegne ny Aktiekapital til Selskabet, idet Bestyrelsen ønsker Kapitalen, der nu er paa 100,000 Kr., udvidet til 125,000 Kr. Af den nye Kapital er allerede underhaanden tegnet 18,500 Kr., idet bl. a. de københavnske Hovedbanker hver har tegnet sig for et Par Tusinde Kroner. Selskabet agter samtidig at søge Statens Støtte til en Fortsættelse af Arbejdet i Østgrønland.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Ekstrabladet

17 DEC. 1937

NANOK UDVIDER

Man søger Kapitalen
sat op til 125,000

Alle Aktionærerne i det østgrønlandske Fangstkompani „Nanok“ har i Dag pr. anbefalet Brev faaet Indbydelse til at tegne flere Aktier i Selskabet. Indbydelsen er undertegnet af Admiral Axel Topsøe-Jensen, ORS. Engelhardt, ORS. Zieler og Ingenør Henning Tuxen.

Man søger Kapitalen, der er 100,000 Kr., sat op til 125,000. Af de nye 25,000 Kr. er de 16,500 Kr. tegnet underhaanden, efter at Staten har anbefalet Selskabet. Bl. a. er Hovedbankerne gaaet med hver med et Par Tusinde Kroner.

Samtidig søger Selskabet Statsstøtte til det videre Arbejde.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:
Ekstrabladet

skriver den

8 DEC 1937

SITUATIONEN KLARET I ØSTGRØNLAND

Lund
**11 Slæder har fra Scoresbysund
bragt nye Forsyninger op til Dr.
Kochs Stationer**

GRØNLANDS Styrelse har i Dag ud-
sendt den sædvanlige Rapport om
Vejr, Fangstforhold, Sundhedstilstand osv.
Med særlig Interesse erfarer man, at Fø-
ret har været fint i Østgrønland. Det
maa betyde, at alle de Forsyninger, der
paa Grund af Ishindringerne ikke naaede
op til Dr. Lauge Kochs Station nordpaa
eller til „Nanok“-Folkene, nu er kommet
af Sted.

Dr. Lauge Koch bekræfter paa vor
Forespørgsel: — Vi har endelig haft
Held med os. Efteraaret kan være ne-
derdrægtigt, men det har været fint,
og allerede i Begyndelsen af November
rejste Radiotelegrafist Lemnos op
nordpaa med 11 Slæder, medførende
Post, Proviant og Reservedele. Slæde-
turen til Ella Ø er paa 3—400 km, til
Eskimonæs vel 500 km, men alt er
gaaet glat, og Forsyningerne ordnede,
saa at ingen mangler noget. Vi har
faaet det ene gode Telegram efter det
andet.

Skibsfarts Tidende nr. 227
9 Sept. 1937.

Danskene på Øst-Grønland.

Folk her i landet har tildels ment at de danske ekspeditioner på Øst-Grønland trengte hjælp. Dette er åpenbart en misforståelse. De er ikke bare i stort velgående; men de har også utført store bedrifter. B. T. for 2. september skriver herom:

Den danske Skibsfarts Repræsentanter paa Søen har fejret en Triumf. Støt og uden Skade er «Gertrud Rask» det gennem de vældige Ismasser, som i Aar blokerer Østgrønlands Kyster, og det ligger nu for Anker Side om Side med Søsterskibet «Gustav Holm» i Kolonden Scoresbysunds sikre Havn.

Selv om denne Bedrift vel ikke er en af dem, der skrives med rød Strift i Historiens Annaler, saa varmer det dog vort Sind og Hjerte, at nogle vejrbidte danske Gutter — fra Skipperen paa Kommandobroen til Knægten, der fungerer som Messedreng i Kahytten — paany har føjet et smukt Blad til den Bog, der giver et billede af den danske Sømands høje Standard. Ogsaa udenfor vort Lands Grænser vil det blive noteret, at det i Aar lykkedes vore Søfolk at føre de Forsyninger af Proviant frem, som Kolonierne i Grønland ikke kan undvære. Det vil blive noteret, fordi det i Sommer er saa uhyre vanskeligt at besejle Landet. Som et Bælte har Isen lagt sig fast, kun hist og her med aabne Striber af Vand, der som Skyttegrave skyder sig ind mellem Isflagerne. Det har været en Kamp at naa Bestemmelsesstedet, en Kamp med Isen og en Kamp med Taagen, der udelukkede al Orientering.

Men sikkert førte den danske Sømand sin Skude frem. Han løb ingen Risiko. Og det er maaske den allerbedste Egenskab hos vore Søfolk, at de til enhver Tid kender deres Ansvar. Den danske Sømand lader sig ikke gaa paa af Kritik, der fremkommer fra Folk, som sidder hyggeligt ved et Bord i en lun Stue. Sømanden ved, at han ikke alene har Ansvaret for Skib og Gods, men ogsaa for de Passagerer, der trygt har givet sig ud paa Rejse med ham.

Som en dygtig Soldat afventer han det Øjeblik, da han kan føre sit Skib til Sejr mod Naturens mægtige Kræfter. Han udfordrer aldrig Skæbnen. Og naar Føreren af «Gustav Holm» telegrafisk underrettede Statsministeriet om, at Besejling af Østgrønlands nordligste Stationer var umulig, saa ved vi, at Opgaven er uløselig. Den danske Sømands Ord har aldrig indeholdt Svig. Derfor stoler vi altid paa ham. Og med Besejlingen af Østgrønland i Aar har han atter en Gang givet os beviset paa, at Mands Mod og Mands Ord er vort Folks bedste Eje.

Aftenposten nr. 435
1 sept. 1937.

Grønlandsisen uovervinnelig i år.

Fare for at de danske overvintre kommer til å mangle viktige næringsstoffer i vinter. — En dansk fangstmann som vil anlegge sak hvis han kommer levende fra overvintringen.

Fra Aftenpostens utsendte medarbeider.

Alesund, .. september.

«Polarbjørn» kom først til Alesund klokken 5 idag morges. Det var den rene Noas ark som la til ved kaien. På fordekket lå to svære motorbåter som Tolløfsens ekspedisjon skulde brukt i vinter. Det var de seks fangstfolk, der som bekjent ikke kom på land på grunn av den over to meter tykke fjordisen, som var opfylt av svær baks. Det vrimlet av bikkjer ombord, en av dem hadde fått syv hvalper, som koset sig i solskinn. En levende isbjørnunge står i sin kasse og fråser i selkjøtt.

— Den er vokset betraktelig siden april, da vi fanget den, sier fangstmann Sverre Røstad og nu skal den til Hagenbeck i Hamburg. Der nede betaler de 400 kroner for en slik isbjørnunge.

Ellers henger det kjøtt i riggen, i en kasse spankulerer to erfuglunger, og folket ombord består av sjømenn, fangstfolk, turistjegere, fotograf og videnskapsmenn — det har sikkert været stridt for stuert Egseth.

Mrs. Bird er kommet fra England for å møte sin sønn, ornitologen Edward Bird, som har været i Myggbukta i vinter og gjort en fuglesamling på ca. 400.

— Nu skal det bli bra med litt hårklipping og annen civilisasjon, sier den finske forfatter Munsterhjelm, som har organisert den norsk-svenske turistjaktekspedisjon på 5—6 mann.

— Ja, jag skal bestille kråfter og ostron, sier den svenske doktor Ligner.

— Apropos, hvordan er det med Deres patienter, doktor?

— De to videnskapsmenn fra Lauge Kochs ekspedisjon på Elløen, som «Polarbjørn» har tatt med sig hjem, er ikke helt all right. De må grundig undersøkes, når de

kommer iland. Schweizeren, geolog Schaub, er kjekkest, dansken Philbert har endel hevelser i benene. Begge to har for det meste ligget i de par ukene vi har hatt dem ombord, og stuert Egseth har pleiet dem med dietmat.

— Fangstfolkene er nogen fremmelige mennesker, fortsetter han. Seilassen i isen var «underbar», en oplevelse for dem som ikke har været med på det før.

— Dere har ikke lidt nogen nød?

— Nei, tvertom, vi er blitt vel tatt vare på.

— Hvordan er De så fornøiet med jakten, spør vi tannlæge Bredo Diesen.

— Det å skyte moskus er jo ingen sak, men gåsen er like lur der borte som i Norge. Doktor Ligner klarte dog å overlise den.

— Er det noget nytt i verden, spør turistjegerne. Vi har i radiopressen bare hørt om hvalmeglingen, og den er jo ikke egentlig spennende stoff for oss.

— Er moskusbestanden bra på Øst-Grønland, spør vi hr. Munsterhjelm.

— Ja, det var nok moskus på alle de stedene vi var mellom Oscarsfjord i syd til nord for Claveringsfjorden. Ryper var det helt enestående mange av, vi tellet flokker på op til 30 stykker, harebestanden så også ut til å være stor. Lemen var det masser av. Vi var iland på alle fangststasjonene og hilste på folkene der. Det er folk jeg beundrer i aller høyeste grad, både deres virksomhet, måten de driver den på og folkene selv. Hvis jeg var litt yngre kunde jeg godt tenke mig å bli fangstmann på Grønland. Nordmennene er predestinert for fangstyrket, er opvokset med det og for det.

I det næsten 40 mann sterke polarselskap dukker Jon Glæver op; han har været Svalbardkontorets mann ombord og bl. a. ført den fyldige telegramkorrespondanse med de danske fangstmenn iland og videnskapsmennene som vilde hjem og Lauge Koch på «Gustav Holm».

— Det var svære florer inne ved land i år, forteller hr. Glæver, og driften i isen var temmelig livlig. Isen brøt løs nordpå og satte sig bl. a. fast mellom Bontekoe ut for Myggbukta og Kap Franklin i Franz Josef-fjorden. Vi måtte ved en anledning rømme inn i Franz Josef-fjorden; det var bare såvidt vi slapp inn, men så er jo også skipper Marø en usedvanlig dyktig Ishavsskipper.

— Hvilke stasjoner har danskene nu?

— På Elløen, hvor vi tok ombord Schaub og Philbert, ligger tre dansker og to eskimoer, på Eskimones syv-åtte mann og på Sandodden en mann. Til disse stasjonene skulde det nye folk, men de er ikke kommet inn på grunn av isforholdene. På Kap Rinck ligger det tre-fire mann. På alle stasjonene mangler man nye poteter, grønnsaker og andre varer, som har vanskelig for å holde sig i flere år. Den ene mannen på Sandodden hadde ingen særlig proviant, han telegra-

Rinck hadde fire mann fått tre rever. De var dessuten optatt med nogen transportarbeider. De norske fangstfolk hadde 420 rev og 45 tønner laks.

— Kan det overhodet være tale om å bringe proviant med islandske hester helt nede fra Scoresbysund og op til Eskimones?

— Det lyder vanvittig. For det første må hestene transportere høi med til sig selv, og dessuten skal de frakte proviant til folkene på turen og til dem som ligger rundt på stasjonene. Turen vil gå i det værste sneterrenget over en distance av 4—500 km. Det kan neppe gå bra. Nede i Scoresbysund har sel-fangsten slått klikk for de innfødte i år og danskene har måttet tillate eskimoene å skyte moskus, så det ser ikke lystelig ut. —

Der er gjort mange slags fangst på turen. Tyskeren Vitalis Pantenburg har således tatt 900 fotografier av dyreliv, ferden i isen o. s. v. Han berømmer det gode kameratskap som har rådet under hele den seks uker lange tur blandt det mangesidige sammensatte selskap og mannskap. Pantenburg vil skrive en bok fra Arktis, spekket med billeder.

Tannlæge Diesen har tatt en farvefilm på turen. Tolløfsen fra Tromsø ser ikke ut som nogen slagen mann efter at han og hans fem mann ikke kom på land med sin utrustning til 20,000 kroner og rikelig proviant for to år.

— Vi får lagre sakene til næste år, sier han, da må det vel rette på sig med isen. Jeg har aldri sett isen så umulig som i år, den lå over to meter tykk som frossen fjordis med svær baks innimellem, som gjorde den ennu seigere. Kaptein Marø forsøkte på alle kanter å komme frem, men dengang ei.

— Hvad skal så dere gjøre nu, spør jeg et par av Tolløfsens folk.

— Det blir vel Ishavet til vinteren igjen, svarer de.

O. A.

motorbåt som Ishavens ekspedisjon skulde brukt i vinter. Det var de seks fangstfolk, der som bekjent ikke kom på land på grunn av den over to meter tykke fjordisen, som var opfylt av svær baks. Det vrinlet av bikkjer ombord, en av dem hadde fått syv hvalper, som koset sig i solskinnet. En levende isbjørnunge står i sin kasse og fråtser i selkjøtt.

— Den er vokset betraktelig siden april, da vi fanget den, sier fangstmann Sverre Røstad og nu skal den til Hagenbeck i Hamburg. Der nede betaler de 400 kroner for en slik isbjørnunge.

Ellers henger det kjøtt i riggen, i en kasse spankulerer to erfuglunger, og folket ombord består av sjømenn, fangstfolk, turistjegere, fotograf og videnskapsmenn — det har sikkert været stridt for stuert Egseth.

Mrs. Bird er kommet fra England for å møte sin sønn, ornitologen Edward Bird, som har været i Myggbukta i vinter og gjort en fuglesamling på ca. 400.

— Nu skal det bli bra med litt hårklipping og annen civilisasjon, sier den finske forfatter Munsterhjelm, som har organisert den norsk-svenske turistjaktekspedisjon på 5—6 mann.

— Ja, jag skal bestille kråfter og ostron, sier den svenske doktor Ligner.

— Apropos, hvordan er det med Deres pattenter, doktor?

— De to videnskapsmenn fra Lauge Kochs ekspedisjon på Elløen, som «Polarbjørn» har tatt med sig hjem, er ikke helt all right. De må grundig undersøkes, når de

kommer tilbake, og stuert Egseth har pietet dem med dietmat.

— Fangstfolkene er nogen fremmelige mennesker, fortsetter han. Sellasen i isen var «underbar», en oplevelse for dem som ikke har været med på det før.

— Dere har ikke lidt nogen nød?

— Nei, tvertom, vi er blitt vel tatt vare på.

— Hvordan er De så fornøiet med jakten, spør vi tannlæge Brede Diesen.

— Det å skyte moskus er jo ingen sak, men gåsen er like lur der borte som i Norge. Doktor Ligner klarte dog å overliste den.

— Er det noget nytt i verden, spør turistjegerne. Vi har i radiopressen bare hørt om hvalmeglingen, og den er jo ikke egentlig spennende stoff for oss.

— Er moskushestanden bra på Øst-Grønland, spør vi hr. Munsterhjelm.

— Ja, det var nok moskus på alle de stedene vi var mellom Oscarsfjord i syd til nord for Claveringsfjorden. Ryper var det helt enestående mange av, vi teller flokker på op til 30 stykker, harebestanden så også ut til å være stor. Lemen var det masser av. Vi var iland på alle fangststasjonene og hilste på folkene der. Det er folk jeg beundrer i aller høyeste grad, både deres virksomhet, måten de driver den på og folkene selv. Hvis jeg var litt yngre kunde jeg godt tenke mig å bli fangstmann på Grønland. Nordmennene er predestinert for fangstyrket, er opvokset med det og for det.

I det næsten 40 mann sterke polarselskap dukker Jon Glæver opp; han har været Svalbardkontorets mann ombord og bl. a. ført den fyldige telegramkorrespondanse med de danske fangstmenn iland og videnskapsmennene som vilde hjem og Lauge Koch på «Gustav Holm».

— Det var svære florer inne ved land i år, forteller hr. Glæver, og driften i isen var temmelig livlig. Isen brøt løs nordpå og satte sig bl. a. fast mellom Bontekoe ut for Myggbukta og Kap Franklin i Franz Josef-fjorden. Vi måtte ved en anledning rømme inn i Franz Josef-fjorden; det var bare såvidt vi slapp inn, men så er jo også skipper Marø en usedvanlig dyktig Ishavsskipper.

— Hville stasjoner har danskene nu?

— På Elløen, hvor vi tok ombord Schaub og Philbert, ligger tre dansker og to eskimoer, på Eskimones syv-åtte mann og på Sandodden en mann. Til disse stasjonene skulde det nye folk, men de er ikke kommet inn på grunn av isforholdene. På Kap Rinck ligger det tre-fire mann. På alle stasjonene mangler man nye poteter, grønnsaker og andre varer, som har vanskelig for å holde sig i flere år. Den ene mannen på Sandodden hadde ingen særlig proviant, han telegraferte flere ganger både til «Gustav Holm» og til oss for å komme hjem. Han har ligget der oppe i tre år og trengte hårdt til å reise hjem. Fra Gustav Holm blev det svart ham at han fikk vente til dette fartøi kom op, hvilket det altså ikke gjør i år. Mannen sa: «Jeg kan ikke vente til jeg blir gammel». Han bebudet at han vilde anlegge sak når han kom hjem, hvis han greier denne vinteren. Vi lå bare et par timer fra Eskimones, men danskene avsto å motta proviant fra «Polarbjørn». Det er helt ufattelig og lettsindig også efter min mening. Fra Eskimones ned til den norske stasjon i Myggbukta er det fire dagers marsj, når Claveringsfjorden har lagt sig i oktober. Men Myggbukta har jo ikke uinnskrenkede mengder proviant, selv om stasjonen er godt rustet for vinteren. Men naturligvis vil nordmennene hjelpe så langt provianten rekker. Det kan bli meget vanskelig for danskene der oppe i vinter. De var alle forberedt på å komme hjem, og når de så blir skuffet i dette håbet, vil det knuge dem utover høsten og vinteren.

— Hvordan var danskernes fangst?

— På Sandodden hadde den ene mannen fått 22 rever, og på Kap

— Kan det overhodet være tale om å bringe proviant med islandske hester helt nede fra Scoresbysund og op til Eskimones?

— Det lyder vanvittig. For det første må hestene transportere høi med til sig selv, og dessuten skal de frakte proviant til folkene på turen og til dem som ligger rundt på stasjonene. Turen vil gå i det værste sneterrenget over en distanse av 4—500 km. Det kan neppe gå bra. Nede i Scoresbysund har sel-fangsten slått klikk for de innfødte i år og danskene har måttet tillate eskimoene å skyte moskus, så det ser ikke lystelig ut. —

Der er gjort mange slags fangst på turen. Tyskeren Vitalis Pantenburg har således tatt 900 fotografier av dyreliv, ferden i isen o. s. v. Han berømmer det gode kameratskap som har rådet under hele den seks uker lange tur blandt det mangesidige sammensatte selskap og mannskap. Pantenburg vil skrive en bok fra Arktis, spekket med billeder.

Tannlæge Diesen har tatt en farvefilm på turen. Tolløfsen fra Tromsø ser ikke ut som nogen slagen mann efter at han og hans fem mann ikke kom på land med sin utrustning til 20,000 kroner og rikelig proviant for to år.

— Vi får lagre sakene til næste år, sier han, da må det vel rette på sig med isen. Jeg har aldri sett isen så umulig som i år, den lå over to meter tykk som frossen fjordis med svær baks innimellem, som gjorde den ennu seigere. Kaptein Marø forsøkte på alle kanter å komme frem, men dengang ei.

— Hvad skal så dere gjøre nu, spør jeg et par av Tolløfsens folk.

— Det blir vel Ishavet til vinteren igjen, svarer de.

O. A.

4 National Tidende 4
31 aug. 1937

Grønlands-Situationen alvorlig

Ekspeditions-Deltagere paa farlig Vandring over Isen til Gurreholm

Men „Gustav Holm“ kan ikke naa frem og hente dem

SITUATIONEN paa Østgrønland tegnede i Gaar om muligt endnu mørkere end de tidligere Dage. Telegrammerne fortæller, at alle Planer om at redde Sommerens Arbejde maa betragtes som opgivet, og at det nu kun gælder om at redde Stumperne paa bedste Maade. Efter hvad *Nationaltidende* erfarer, har et Par Videnskabsmænd fra Eskimonæs og en Nanok-Fanger fra Sandodden begivet sig ud paa den farefulde og meget haarde Vandring ned mod Gurreholm eller selve Kolonien Scoresby Sund.

„Gustav Holm“ kan ikke naa ind

Grønlands Styrelses officielle Rapport, der udsendes over Ritzaus Bureau i Gaar Formiddags, fortæller, at *Gustav Holm* efter Bestemmelsen har forsøgt at naa ind til den nyoprettede Station Gurreholm. Lørdagen igennem sejlede Skibet i spredt Is gennem Scoresby Sund Fjord, men maatte allerede opgive i Søndags, da Hallinlet viste sig tæt pakket af store Ismarker.

Endnu en Gang har Kaptajn Rosfelt maattet ændre Kurs, og *Gustav Holm* er nu paa Vej tilbage til selve Scoresby Sund-Kolonien, hvor man vil oplosse Lasten og Provianten for det kommende Vinterarbejde.

Alt tyder nu paa, at man er ved at belave sig paa den store Overvintring. Dr. Koch har saaledes meddelt, at Overvintring paa Nordstationerne nu er blevet en Kendsgerning, og der er derfor faldet Ro over Stationernes Mandskab. Der er truffet en Del Aftaler om Arbejde i det nye

der ellers skulde have været afløst. Det er Fanger Aage Hansen paa Sandodden, men meget tyder paa, at han selv har taget Initiativet til at undgaa det. Fortsættes Side 2.

s har han kunnet de

eg forstaar efter Te

Hansen ganske sti

lden og er gaaet

r at komme i Forbi

uge Kochs Folk de

et haard Tur

er han saa paa Eski

st ikke hans Hensigt

ltryk, at han sammen

Videnskabsmændene

vil søge at naa ned

(Fortsættes Side 4).

rejser sig og med Grimacer og frækk

lytter, indtil de paa et givet Tegn alle

„Ovre“, som de derefter belurer og be

være uset, indtil de har naaet deres

nem Græsset, idet de gør alt for a

ne“, hvorefter de maver sig frem gen

gennem Kikkertier at jagttage „Ovre

Medlemmer begynder i Reglen me

at liste sig ind paa dem. Banderne

Sted, paa en Bænk eller i Græsset, d

et nogenlunde fredeligt og idyllis

restepar, det gaar ud over — sætter si

næsten altid yngre Rægetfolk eller Kæ

den, naar et spadserende Par — det c

Banderne frembringer

Nationaltidende m:
31 aug. 1937

Grønlands-Situationen

Ekspeditions-Deltagere paa farlig Vandring over Isen til Gurreholm

Men „Gustav Holm“ kan ikke naa frem og hente dem

SITUATIONEN paa Østgrønland tegnede i Gaar om muligt endnu mørkere end de tidligere Dage. Telegrammerne fortæller, at alle Planer om at redde Sommerens Arbejde maa betragtes som opgivet, og at det nu kun gælder om at redde Stumperne paa bedste Maade. Efter hvad *Nationaltidende* erfarer, har et Par Videnskabsmænd fra Eskimonæs og en Nanok-Fanger fra Sandodden begivet sig ud paa den farefulde og meget haarde Vandring ned mod Gurreholm eller selve Kolonien Scoresby Sund.

„Gustav Holm“ kan ikke naa ind

Grønlands Styrelses officielle Rapport, der udsendtes over Ritzaus Bureau i Gaar Formiddags, fortæller, at *Gustav Holm* efter Bestemmelsen har forsøgt at naa ind til den nyoprettede Station Gurreholm. Lørdagen igennem sejlede Skibet i spredt Is gennem Scoresby Sund Fjord, men maatte allerede opgive i Søndags, da Hallinlet viste sig tætpakket af store Ismarker.

Endnu en Gang har Kaptajn Rosfelt maattet ændre Kurs, og *Gustav Holm* er nu paa Vej tilbage til selve Scoresby Sund-Kolonien, hvor man vil oplosse Lasten og Provianten for det kommende Vinterarbejde.

Alt tyder nu paa, at man er ved at belave sig paa den store Overvintring. Dr. Koch har saaledes meddelt, at Overvintring paa Nordstationerne nu er blevet en Kendsgerning, og der er derfor faldet Ro over Stationernes Mandskab. Der er truffet en Del Aftaler om Arbejde i det nye Aar, og de paagældende Videnskabsmænd har erklæret sig indforstaaet med den nye Situation.

Nationaltidende havde i Gaar en Samtale med Overretssagfører Zieler som Repræsentant for Nanok.

— Hvor mange Nanok-Folk tvinges til den ufrivillige Overvintring?

— Vi har fire Fangere og Direktør Jennov om Bord i *Gustav Holm*, og saa har vi en paa selve Grønland,

der ellers skulde have været afløst. Det er Fanger Aage Hansen paa Sandodden, men meget tyder paa, at han selv har taget Initiativet til at undgaa det. Fortsættes Side 2.

s har han kunnet det
eg forstaar efter Te
Hansen ganske stil
lden og er gaaet
r at komme i Forbi
uge Kochs Folk del

et haard Tur

er han saa paa Eski
st ikke hans Hensigt
tryk, at han sammen
Videnskabsmændene
vil søge at naa ned

(Fortsættes Side 4).

rejser sig og med Grimacer og frække
lytter, indtil de paa et givet Tegn alle
„Otre“, som de derefter belurer og be-
være uet, indtil de har naaet deres
nem Græssel, idet de gør alt for at
ne, hvorefter de maver sig frem gen-
gennem Kikkerten at iagttage „Otre“
Medlemmer begynder i Reglen me-
at liste sig ind paa dem. Banderne
Sted, paa en Bænk eller i Græsset, d-
et nogenlunde fredeligt og idyllis-
restepar, det gaar ud over — sætter si-
næsten altid yngre Ægtefolk eller Kø-
dem, naar et spadserende Par — det o-
Banderne Fremgangsmaade e-
dog ogsaa observeret relati-
synes i nogen Grad at besta-
Personer, tæller Medlemme
og latterlig. Banderne, der
af Mandfolk, hvis Adfærd
kælig godt, været taget i B-
Skoven har, saa snart V-

— Hvorledes har han kunnet det?

— Saa vidt jeg forstaar efter Telegrammer, har Hansen ganske stille forladt Sandodden og er gaaet til Eskimonæs for at komme i Forbindelse med Lauge Kochs Folk der-nede.

En meget haard Tur

— Overvintrer han saa paa Eskimonæs?

— Det er vist ikke hans Hensigt. Det er mit Indtryk, at han sammen med nogle af Videnskabsmændene fra Eskimonæs vil søge at naa ned til Gurreholm.

— Er det en haard Tur?

— Ja, det kan man roligt sige. Den lille Ekspedition skal 500 Kilometer frem gennem de mest uvejsomme og ugæstmilde Egne af hele Østgrønland. Den Tur bliver endda meget haard.

— Er denne Vandring tiltraadt?

— Det er jeg ikke i Stand til at sige noget om, men jeg formoder det. Ekspeditionen kan tidligst være startet i Fredags.

— Hvornaar kan de saa være fremme ved Gurreholm?

— Efter de Oplysninger, Mændene har siddet inde med, da de startede, var det bydende nødvendig for dem at naa frem inden den 10. September, da *Gustav Holm* — som bekendt — havde sat denne Dato som Tidsfrist for sit Ophold, men i Dag fortæller Telegrammerne jo, at *Gustav Holm* slet ikke kan naa frem til Gurreholm.

— Tror De, at Mændene bliver i Gurreholm, naar de ser, at *Gustav Holm* er væk?

— Det tror jeg ikke, De vil snarere gaa videre til selve Kolonien Scoresby Sund, hvor der jo bor flere Mennesker.

I en senere Samtale erklærede Kontorchef Oldendow, der er fungerende Direktør for Grønlands Styrelse, at han intet kendte til den lille Ekspeditions Vandring, men han bekræftede fuldt ud, at det var et meget vanskeligt Forehavende at gennemvandre den 500 Kilometer lange Distance. Det er nødvendigt for Ekspeditionen at medføre Baad, da de skal passere flere store Vandstrækninger, men man haaber, at det maa lykkes Fangeren og Videnskabsmændene at naa igennem.

Kontorchef Oldendow fortalte, at der endnu sent i Aftes var kommet nye Telegrammer fra *Gustav Holm*. Han sluttede:

— Nu venter vi spændt paa Efterretning fra *Gertrud Rask* i Morgen. Kontorchef Oldendow understreger, at der — saa vidt han kan dømme efter de Telegrammer, der er tilgaaet Grønlands Styrelse — ikke er Fare paa Færde, men Issituationen har sat Grønlands Styrelse paa en haard Prøve.

"Tidens Tegn" nr. 201
31 aug. 1937.

"Polarbjørn" kommer til Kristiansund imorgen.

Dosent Hoel kritiserer skarpt den danske planløshet på Grønland.

Norske fangstfolk i fare fordi de må dele maten med danskene.

Efter det som nu foreligger er det små chancer for en norsk undersøtnings ekspedisjon til de danske stasjoner på Øst-Grønland. Tidens Tegn hadde igår en lengere samtale med dosent Hoel, som fremhevet at "Polarbjørn" nu går direkte til Norge og ikke engang kommer til å anløpe Island, men vil landsette alle sine passasjerer i Alesund imorgen.

— Såvidt jeg kan forstå, råder det den største forvirring og planløshet blandt de danske herrer som har med denne bedrøvelige sak å gjøre, uttalte hr. Hoel. Det er tydeligvis ikke det nødvendige samarbeid mellom dem — hverken Grønlands styrelse, fangstselskapet "Nanok" eller Lauge Koch ombord på "Gustav Holm". Disse tre, hver for sig betydningsfulle instanser i dansk Grønlands-virksomhet, har tilsynelatende intet med hverandre å gjøre og vil heller ikke ha det, men opererer hver for sig, ser det ut til. Den fjerde og vanskelig stilte part i saken er de danske fangstfolk og videnskapsmenn som sitter på de forskjellige danske Øst-Grønlands-stasjoner med utilstrekkelig utrustning og som nu ikke får den undsetning de har fa-

rettruende behov for.

— Og hvordan står så Svalbardkontoret etter det som hittil er skjedd?

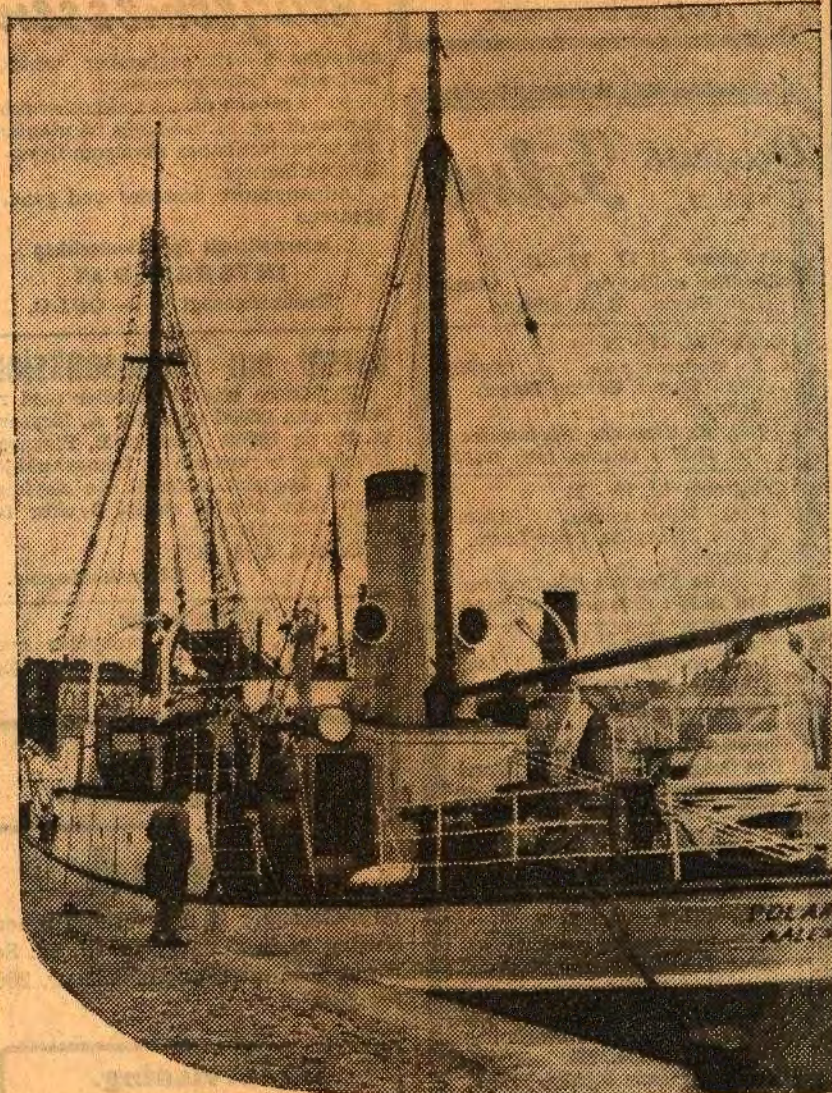
— Vi har ialt på forskjellig måte fått fire forskjellige forespørsler om hjelp, dels til kontoret her i Oslo, dels direkte til "Polarbjørn", den siste nu fredag fra den videnskapelige stasjon på Eskimones, men forvirringen hos de danske ledere ser ut til å være like stor. To dager før det siste nødsignal fra Grønland kom, lå "Polarbjørn" bare

to timer fra Eskimones og kunde tatt med alle de folk stasjonen der hadde ønsket hjemsendt eller også forsynt den med proviant for inntil 12 mann i et år. Provianten vilde ikke kostet danskene mere enn det som er betalt for varene i Norge etter faktura. Utgiftene for medtagelse av folkene til Norge vilde være blitt helt bagatellmessige. Dette norske tilbud er blitt gitt både folkene i Eskimones og Grønlands Styrelse uten at vi mottok noe svar.

— Men som saken nu utvikler sig risikerer man jo at den får langt videre følger?

Det faktum, svarer dosent Hoel sterkt, at danskernes forskjellige stasjoner på Øst-Grønland ikke har tilstrekkelig proviant til å tale en overvintring, er ikke bare et dansk, men også et norsk anliggende, som ikke er uten faremomenter for begge parters overvintrere derborte. Disse nødstedte danske fangstfolk vil sikkert henvende sig til de norske stasjoner om hjelp og nordmennene vil naturligvis strekke sig lengst mulig. Imidlertid har jo våre egne overvintrere ikke mere utstyr enn de stort sett trenger selv for å slå sig gjennom vinteren.

Som situasjonen ligger an idag, har "Polarbjørn" bare ett å gjøre, nemlig å fortsette hjemover så hurtig og direkte som det lar sig gjøre. Det er en altfor risikabel affære nu å sende skibet med alle de folk den har ombord, både besetning og omkring 20 passasjerer, gjennom isen igjen inn til polarnatten under Grønland. Vi har telegrafert til stasjonen på Eskimones og oppgitt de betingelser vi stiller for å hente folkene der nå, nemlig ved å gå ut på en ny tur efter å ha landsatt "Polarbjørn"s passasjerer

"Polarbjørn".

i Alesund og truffet nye forberedelser til en så risikabel affære, slutter hr. Hoel.

Det kan for øvrig opplyses at "Vesle-Kari" som danskene har trodd lå fast i isen og som muligens kunde assistere danskene hvis skibet kom løs, forlengst er på vei til Norge med Miss Boyd-ekspedisjonen. Den var under Jan Mayen igår.

**"GUSTAV HOLM" MATTE
OPGI FORSØKET PÅ Å KOMME
INN TIL GURREHOLM.**

København, 30. august.

Styret for Grønland meddeler i formiddag: "Gustav Holm" har efter bestemmelsen forsøkt å gå inn til stasjonen Gurreholm, hvortil den

satte kursen lørdag i spredt is gjennom Scoresbysund-fjorden. Forsøket måtte imidlertid opgis i løpet av søndagen da hele Hall-Inlet viste sig fastpakket av is. Skibet er derfor nu på vei tilbake til kolonien Scoresbysund, hvor man vil losse lasten og provianten for det kommende vinterarbeid.

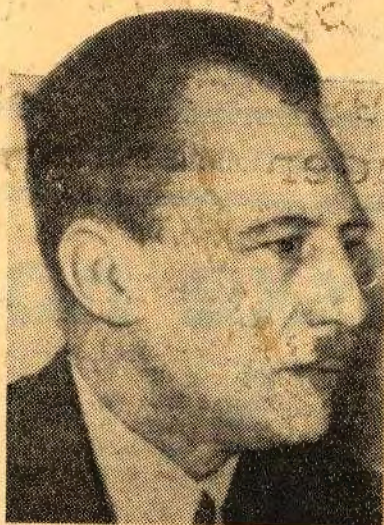
Overvintringsforholdene er for øvrig bragt i orden og dr. Lauge Koch meddeler at da overvintringen på nordstasjonene således er blitt en kjensgjerning er det falt ro over stasjonenes mannskap. Det er truffet avtale om arbeidet i det nye år og vedkommende videnskapsmenn er på det rene med den nye situasjon.

4. Aftenposten m. 431

30 aug. 1937.

Greier islandske hester å bringe over- vintre proviant?

Undsetningen av danskene på Grønland.

Direktør Jennov i Nanokselskapet.

København, 30. august.

Styret for Grønland meddeler at «Gustav Holm» lørdag kveld var på vei fra kolonien Scoresbysund Inn fjorden til stasjonen Gurreholm, mens «Gertrud Rask» var på vei fra kolonien i Angmagssalik til kolonien Scoresbysund, og var omtrent midtveis mellom disse to steder. Alt var vel ombord på begge skib.

*

Telegrammet fra København er ikke ensbetydende med at all fare nu er overstått. Man regner for alvor med at «Gustav Holm» og dens 40—50 mann må overvintre. Skibets proviant og utstyr vil bli løst i Gurreholm — en ny stasjon danskene har opprettet i sommer innen eskimokolonien Scoresbysund. Blandt skibets folk er det 4—5 mann som skulde været landsatt nordpå — nord for Myggbukta — for å drive fangst i vinter. Lederen for Nanokselskapet, direktør Jennov, er også med. Man har nu til hensikt å bruke islandske hester til transporten av provianten nordover — en transport som med disse dyr — selv om de er meget hårdføre — kan komme til å by på mange vanskeligheter. Man bør i disse egner legge an på hundetransport som den sikreste måte å nå frem på.

Blandt «Gustav Holm»s folk finnes også en rekke videnskapsmenn som hører til Lauge Kochs ekspedisjon — den har i sommer arbeidet i Scoresbysunddistriktet. Blandt videnskapsmennene er arkeologen Holger Larsen, botanikeren Thv. Sørensen, den estniske professor Øpik, schweizeren dr. Rittmann, tyskeren professor Reisinger og schweizeren dr. Hülsher.

Lørdag oplyste fungerende direktør Oldenoy i Grønlands Styre til pressen i København at «Polarbjørn» også var fast i isen, tiltross for at det tidligere var oplyst at «Polarbjørn» var på vei hjem og lørdag befant sig ved Jan Mayen. Imorgen ventes båten til Alesund.

Det har været uhyre vanskelig fra norsk side å få rede på hvem som egentlig leder undsetningsarbeidet på Grønland. Grønlands styre vil ikke ha noget med Nanokselskapet å gjøre — det er et privat foretagende. Når dansker på Grønland ber om hjelp for å komme hjem — slik som det skjedde lørdag fra de to geologer Mayne og Fischer direkte fra Eskimones på Grønland — så kommer det avslag fra Grønlands styre, tiltross for at folkene hører til Lauge Kochs ekspedisjon. En eventuell undsetning på denne årstid kan by på meget store vanskeligheter, ja, direkte fare — det er derfor ikke

bare et dansk anliggende når dansker skal undsettes på Grønland. Det er i like høy grad et norsk anliggende, da norske fangstfolks liv kan utsettes for fare. Det hadde derfor lettet arbeidet betydelig, hvis danskene hadde bestemt sig for nogen dager siden da «Polarbjørn» endå lå i grønlandske farvann og med letthet hadde kunnet ta med f. eks. de to geologer på Eskimones. På Lauge Kochs stasjon på Ellahøen har også videnskapsmannen, østerrikeren Heinrichson, bedt om å få skibsleilighet hjem.

I pressemeddelelser fra København heter det at også «Veslekari» skulde være fast i isen ved Grønland. Dette medfører ikke riktighet. Skuten kom ut gjennom isen lørdag og er nu — under førerskap av den kjente Ishavsskipper Johan Olsen — på vei til Svalbard, hvor miss Louise A. Boyd skal drive en rekke videnskapelige undersøkelser før hun vender nesen hjem. «Veslekari» ventes til Alesund omkring 20. september.

4
Afterskrift m: 431

30 aug. 1927.

Danskene gjør sig klar til overvintringen.

København, 30. august.

Styret for Grønland meddeler i formiddag: «Gustav Holm» har efter bestemmelsen forsøkt å gå inn til stasjonen Gurreholm, hvortil den satte kursen lørdag i spredt is gjennom Scoresbysund-fjorden. Forsøket måtte imidlertid opgås i løpet av søndagen da hele Hall-inlet viste sig fastpakket av is. Skibet er derfor nu på vei tilbake til kolonien Scoresbysund, hvor man vil losse lasten og provianten for det kommende vinterarbeide.

Overvintringsforholdene er forøvrig bragt i orden og dr. Lauge Koch meddeler at da overvintringen på nordstasjonene således er blitt en kjennsgjærning er det falt ro over stasjonens mannskap. Det er truffet avtale om arbeidet i det nye år og vedkommende videnskapsmenn er på det rene med den nye situasjon.

Jedens Tegne m. 200
30 aug. 1937.

Lauge Koch-ekspedisjonen på „Gustav Holm“ i fare og må overvintre.

Danske fangstfolk iland anroper Svalbardkontorets „Polarbjørn“ om assistanse.

Men „Polarbjørn“ nu på vei til Norge.

Natt til igår hadde direktør for Grønlands styrelse kontorsjef Oldendow en allarmerende samtale med statsminister Stauning, som ligger syk på hospitalet. Konferansen som begynte klokken 23 ved statsministerens sykeseng gjaldt den alvorlige situasjon som truet Lauge Koch-ekspedisjonen i Scoresby Sund.

Samtidig med at dette foregikk i København har et par av Lauge Kochs folk på Eskimones på Claveringsøya telegrafisk spurt Svalbardkontoret i Oslo om „Polarbjørn“ kan ta dem med hjem.

Det hele har altså artet sig som de erfarne ishavsfolk i Svalbardkontoret har sagt offentlig for lenge siden. „Polarbjørn“ var efter å ha tatt ombord to av Lauge Kochs folk villig til å assistere så langt skibet kunde det med sin proviant og sine folk, men det blev avslått da danskene selv mente å klare situasjonen. Det blev meddelt at Grønlands styrelses annet ekspedisjonsskib „Gertrud Rask“ skulde gå til assistanse for „Gerhard Holm“. Svalbardkontorets fartøi „Polarbjørn“ blev efter dette diri-

gert hjem og er nu under Jan Mayn på vei til Island. Men det sier sig selv at det i tilfelle må snu og hjelpe danskene som har anmodet om hjelp. Først må dog „Polarbjørn“ gå inn til Island og sette iland de to danske ekspedisjonsdeltagere og noen av dem som har deltatt i „Polarbjørn“s tokt.

DE ALLARMERENDE MELDINGER FRA LAUGE KOCH TIL KØBENHAVN.

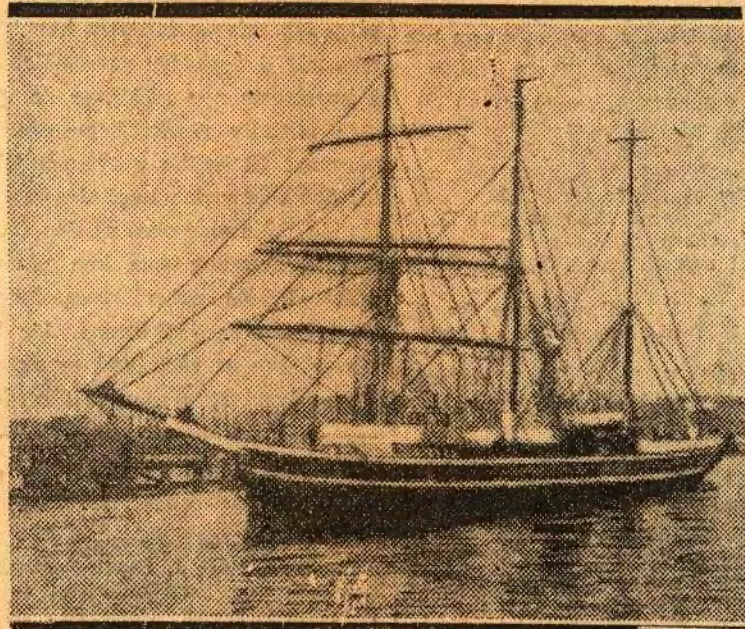
Lørdag eftermiddag meddelte direktør Oldendow at det er utelukket at „Gustav Holm“ kan gå nordover, og de siste meldinger både fra Lauge Koch og kaptein Rustfeldt på „Gustav Holm“ fastslår også at det er utelukket at skibet kan gå nordover. „Gustav Holm“ kan hverken utføre sine opgaver for Lauge Koch eller for fangstelskapet Nanok. Dr. Lauge Koch og hele hans følge går nu i land i Scoresby Sund, opplyste hr. Ol-

stadetfor til Scoresby Sund. Styrelsen for Grønland imidlertid holdt på at „Gertrud Rask“ skulde til Scoresby Sund. Men det er mulig at de siste dinger endrer disse disposisjoner.

Blandt de som er ombord på „Gustav Holm“ kan nevnes arkeologen Holger Larsen, botanikeren Thorvald Sørensen, den estiske vitenskapsmann professor Øpik, sveitseren dr. Rittmann, tyskeren professor Reisinger, samt sveitseren dr. Hülscher. Dessuten en hel del assistenter. Som nevnt er også direktør Jennov ombord med en fire-fem mann som skulde avløse mannskaper på forskjellige av Nanoks fangststasjoner.

„Gustav Holm“ har ombord forsyninger beregnet for alle eventualiteter, sier det.

Docent Hoel har opplyst at isvanskelighetene i år ved Grønland har vært store. Det har dog ikke vært noen fare for „Polarbjørn“.

Gustav Holm.

denow, og all proviant bringes iland ved den nyoprettede stasjon Gurreholm idet man regner med å måtte overvintre. I vinter vil man med de islandske hester og sleder søke å nå frem til de nordlige stasjoner.

ALVORLIG FARE FOR AT SKIBET BLIR SKRUET NED TILTROSS FOR AT DET REGNES FOR Å VÆRE VERDENS STERKESTE TRESKUTE.

„Gustav Holm“ er bygget i 1893 og regnes for å være den best byggede treskute i verden,

høre, sier direktør Oldendow, at „Polarbjørn“ nu er ved Jan Mayen.

— Jeg trodde „Polarbjørn“ lå ved Claveringsøya. Derfra kunde man med letthet hentet de to som ber om å bli hentet.

— Har ikke de to vitenskapsmenn anmodet om å få komme hjem?

— Jo. Det har de. Vi visste at de meget nødig vilde overvintre ennå engang. En tredje vitenskapsmann østerrikeren Heinrichson, som ligger på Ella øy, vil også gjerne hjem før vinteren. Hvis det lykkes for „Vesle-Kari“ å komme ut av isen kommer han med dette skib.

— Er det ikke flere som vil hjem?

— Nei, alle de andre har erklært sig villige til å bli på Østkysten ennå en vinter.

sier de danske sakkyndige. Det er (Forts. s. 10)

onen
ness,
rn”
og

rek-
else
ann
har
len-

sig
ar-
nn.

skelse

Tidens Tegn nr. 200
30 aug. 1937.

partiets syn. Man hadde
yttet sakkyndig bistand
ren. Man kan si at sta-
te har påtatt sig store
og risiko. Jeg er klar
men det er nødvendig.
å vurdere den betyd-
vate initiativ har hatt,
gjelder spørsmålet om
nye tiltak, er det pri-
sterkt begrenset av
nvilke utbyttemulighe-
den kapital som set-
ier også at den frem-
ng som kan påvises
arbeiderregjeringens.

es på ansøking av-
31/10 —37.

epartementet;
J. Smith-Johannsen
ommanderkaptein E.
a tilbeordres som
H. M. Kongen fra

en W. H. O. Land-
og kaptein i Mari-
Nielsen tilbeordres
H. M. Kongen fra
E. Johansen med-
aldersgrenseloven
20/10 —37.
ein R. v. Krogh
til aldersgrenselo-
fra 24/10 —37.
Marinen A. Kjer-
enhold til alders-
fra 29/9 —37.

Larsen

Johan Fahlstrøm fylder id
år, og mange gode og takknø
ønsker vil strømme inn til
hjem på Slemdal. Da den
skuespiller i mars iår feiret
50 års jubileum som scenisk k

LA HUI HJE GUTTOR

I avisene har det igjen s
meldinger om jaktutsiktene. De
såmen ikke rare. Det er dog en
te distrikter som ikke er
„sikre”. Efter „Sportsjegerforen
gen”s rapport skal en enda
kunne risikere å treffe på fugl
hare. Det er gjort det beste
elendigheten. Man er endog ista
til å bruke overskrifter som: B
viltår, God bestand, Store kull os
— Men selv en bymann, til og m
en „sportsjeger” burde kunne fo
stå at når stammen var så elendi
som i vår, så kan det ikke b
snakk om godt viltår eller bra be
stand. Selv jegerforeningens be
rømte rypefarm kan ikke rette p
den ting.

lands styrelses an
sskib „Gertrud Rask” skulde
til assistanse for „Gerhard
m”. Svalbardkontorets fartøi
„Polarbjørn” blev efter dette diri-

(Forts. fra s. 1)
på 409 registertonn brutto og 217
netto. Det er utstyrt med særlige
isforsterkninger. Skibet ligger fast-
frosset noen få kilometer fra kolo-
nien i Scoresby Sund. Ombord er
der 50 mennesker. Besetningen er
på 20 mann, de øvrige er deltagere
i Lauge Kochs ekspedisjon og Na-
noks fangstfolk. De siste står un-
der ledelse av direktør Jennov.

Medlem av Grønlands bestyrelse
overrettssakfører Svend Engelhardt
uttaler om situasjonen:

— Såvidt vi har forstått av mel-
dingene fra Lauge Koch og kap-
teinen på „Gustav Holm” var det
alvorlig fare for at skibet kunde
bli skruet ned. Vi har særlig inter-
essert oss for stasjonene nordpå,
fordi „Gustav Holm” lå så nær
Scoresby Sund så der neppe var
fare for menneskene der. Vi vilde
derfor at „Gertrud Rask” skulde gå
fra Angmagssalik til de nordlige
stasjoner istedetfor til Scoresby
Sund. Styrelsen for Grønland har
imidtildt holdt på at „Gertrud
Rask” skulde til Scoresby Sund.
Men det er mulig at de siste mel-
dinger endrer disse disposisjoner.

Blandt de som er ombord på
„Gustav Holm” kan nevnes arkeo-
logen Holger Larsen, botanikeren
Thorvald Sørensen, den estiske vi-
denskapsmann professor Øpik,
sveitseren dr. Rittmann, tyskeren
professor Reisinger, samt sveitse-
ren dr. Hülscher. Dessuten en hel
del assistenter. Som nevnt er også
direktør Jennov ombord med en
fire-fem mann som skulde avløse
mannskaper på forskjellige av Na-
noks fangststasjoner.

„Gustav Holm” har ombord for-
syninger beregnet for alle eventua-
liteter, sies det.

Docent Hoel har opplyst at is-
vanskelighetene iår ved Grønland
har vært store. Det har dog ikke
vært noen fare for „Polarbjørn”.

Direktør Oldenow opplyste lørdag i
en pressekonferanse i København
at det norske skib „Vesle Kari” og
„Polarbjørn” også var fast i isen.
Dette er dog ikke riktig. „Polar-
bjørn” var på det tidspunkt under
Jan Mayen og var ventende hjem
til Alesund torsdag, opplyste doc-
cent Hoel til Tidens Tegn allerede
fredag. „Polarbjørn” var da for
flere dager siden helt fri av isen.
Det er heller neppe fare for at
„Vesle-Kari” blir liggende i isen.

Fra København opplyses til Ti-
dens Tegn at de to videnskaps-
menn i Lauge Koch ekspedisjonen
som opholder sig på Eskimoness,
og som har anmodet „Polarbjørn”
om hjelp, er geologene Maynck og
Fischer.

Om dette forhold uttaler direk-
tør Oldenow i Grønlands styrelse
at han fra den danske sendemann
i Oslo, minister Kauffmann, har
fått underretning om de to viden-
skapsmenns anmodning.

Docent Hoel hadde henvendt sig
til ministeren og spurt om „Polar-
bjørn” skulde hente de to menn.
Da fikk jeg til min overraskelse
høre, sier direktør Oldenow, at
„Polarbjørn” nu er ved Jan Mayen.

— Jeg trodde „Polarbjørn” lå
ved Claveringøya. Derfra kunde
man med letthet hentet de to som
ber om å bli hentet.

— Har ikke de to videnskaps-
menn anmodet om å få komme
hjem?

— Jo. Det har de. Vi visste at
de meget nødig vilde overvintre
ennu engang. En tredje videnskaps-
mann østerrikeren Heinrichson, som
ligger på Ella øy, vil også gjerne
hjem før vinteren. Hvis det lyk-
kes for „Vesle-Kari” å komme ut
av isen kommer han med dette skib.

— Er det ikke flere som vil
hjem?

— Nei, alle de andre har er-
klært sig villige til å bli på Øst-
kysten ennu en vinter.

Inleder bladet nr. 201
30 aug. 1937.

Svikes de danske fangstfolk av sine arbeidsgivere?

Det tegner efter hvert til å bli ganske vanskelig for de danske ekspedisjonene ved Grønland i år, særlig for de mange fangstfolkene på stasjonen Eskimones, som ser ut til å måtte overvintre enda en sesong uten å få forsyninger av vitaminholdig proviant.

Fra København meldes til «Arbeiderbladet» at det sent lørdag kom temmelig alarmerende meldinger om det danske Grønlandsfartøi «Gustav Holm»s stilling.

Skibet er inne i svære isskruringer, og det er umulig for skibet å klare å forsere isen nordover. Skibet ligger i isen ikke langt fra Scoresby-sund, men kan ikke komme noen vei med sine 50 passasjerer ombord, deriblandt en videnskapelig ekspedisjon.

«Arbeiderbladet» har spurt dosent Hoel ved Svalbard- og Ishavskontoret hvilke følger det vil ha at «Gustav Holm» ikke klarer å forsere sig frem lenger.

— Skibet skulde hele 4—500 km. lenger nord, forklarer han, med proviant og nytt mannskap til stasjonene på Eskimones — to videnskapelige og to fangststasjoner. Nå vil danskene ventelig forsøke å komme frem dit over land, med ishavshester og hunder, men det vil bli en meget vanskelig affære, og på langt nær alt kan bringes med.

Og får ikke folkene på Eskimones nye forsyninger, blir situasjonen for dem helt kritisk.

De kan klare å komme frem til norske stasjoner og bli hjulpet der, men våre stasjoners proviantforsyninger er selvsagt ikke beregnet på det, selv om karene våre deler så langt de kan.

«Polarbjørn» var bare to timer fra Eskimones og kunde overlatt utstyr og proviant for 12 mann. Men vi fikk beskjed om at hjelpen vår ikke var ønskelig, og «Polarbjørn» gikk sørover igjen.

— Hvordan kan det ha sig at den norske hjelpen blir avslått?

— Jeg har inntrykk av at det skyldes manglende samarbeid mellom

(Fortsettes side 2).

Fors.

4
Anleider bladet m. 201

30 aug. 1937.

AROKKANERE ERO
ANDER

Valencia, 30. aug.
ksdepartementet har

elsåsbø

de danske interesser på Grønland. Vi har i denne saken hatt å gjøre med fire forskjellige instanser. Det er først Grønlands styrelse, selve staten, som hevder at saker som disse er den uvedkommende, da det er private ekspedisjoner som får sørge for å passe folkene sine. selv. Så er det Nanok, det store private fangstselskapet med en del statsstøtte. Videre er det «Gustav Holm», med 2 forskjellige ekspedisjoner ombord — Lauge Kochs videnskapelige og en fangstekspedisjon. Og endelig er det fangstfolkene på Eskimones. Den første henvendelsen til oss kom fra Lauge Koch, som bad oss hente 2 syke menn. Det gjorde vi. Så telegraferte folkene på Sandodden om hjelp, og Nanok bad oss opgi «Polarbjørn»s posisjon. Vi svarte at assistanse kunde ydes, men at en måtte bestemme sig snart, da «Polarbjørn» skulde sørover. Og vi fikk da beskjeden om at en ingen assistanse hadde behov for, da «Gustav Holm» skulde greie brasene. «Polarbjørn» fikk også en direkte henvendelse fra Eskimones om å komme dit. Men da vi bad om bekreftelse hos Grønlands styrelse, fikk vi atter beskjed om at dette var en privat sak mellom fangstfolkene og deres arbeidsgivere, som staten ikke hadde noe med. Skibet vårt gikk og var 2 dager efter ved Jan Mayen, da det atter kom en henvendelse. Jeg konfererte da med den danske minister, men vi har nå idag atter fått et svar som sier at saken er Grønlands styrelse uvedkommende.

— Er det faktisk slik at det er de private arbeidsgivere som på denne måten lar folkene sine i stikken, for å spare utgifter?

— Det kan se slik ut.

Første forespørsel vi fikk fra Lauge Koch om å hente de syke, sier dosent Hoel, var betinget av en kostnad på 1500 kroner, og det var meget om å gjøre å få bragt på det rene. Da «Polarbjørn» var kommet hel til JanMayen, så måtte vi si fra om at assistansen derfra selvsagt kom til å bli mer kostbar.

— Det påstås i Danmark at det norske ekspedisjonsskib «Vesle-Kari» også ligger fast i isen?

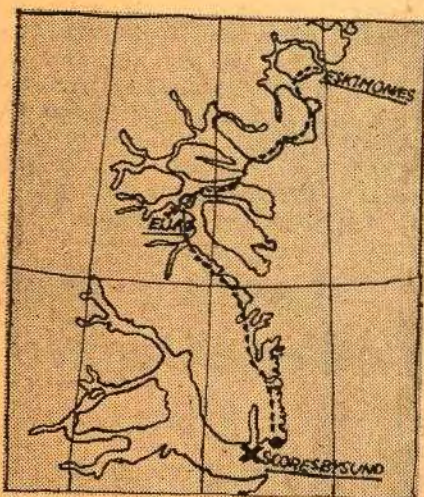
— «Vesle-Kari» med miss Boyd ombord kom ut av isen alt lørdag formiddag. De norske ishavsskutene er ganske anderledes hensiktsmessige enn de danske seilskib med hjelpemotor, som går der oppe.

Et Københavnteleggram imiddags forteller at «Gustav Holm» igår også måtte gi op å komme inn til stasjonen Gurreholm. Skibet vil derfor gå til Scorebysund og losse provianten der. Overvintringen på nordstasjonene er dermed blitt en kjensgjerning, og «overvintringsforholdene for øvrig er bragt i orden», heter det.

Madimal Sideinde "m: 231
29 aug. 1938.

fra „Gertrud Rask“, der er paa Vel fra
Forevrigt afventer vi nu Telegram
Umkelthederne, saavidt det er gørligt.
Statsministeren har om at gennemføre
Kochs nye Plan. Samtidig anmoder
men derimod i et og alt godkendte
tage Ansvar for en Udkommando
minister Stilling, der heller ikke vilde
ud. Jeg henvendte mig derfor til Stats

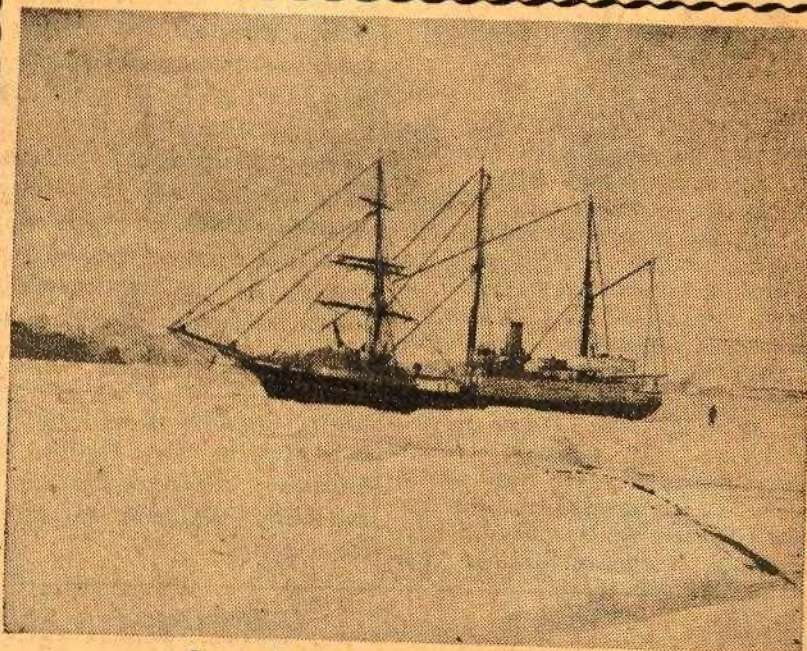
Kochs Skib skruet Isen. Ekspeditionen vil fortsætte med Slæder

Krydset paa Kortet markerer „Gustav Holm“s Position i Isen, desuden ses Ruten, som Lauge Koch vil søge tilbagelagt pr. Slæde.

„Gustav Holm“ har kun Kul
til ganske faa Dage

Alvorlig Situation for „Nanok“,
der ikke kan faa 2 Aars
Fangster hjem

Grønlandsskibet „Gustav Holm“ i Isen.

DER har været bragt en lang Række alarmerende Meddelelser om en højst alvorlig og tillige farlig Situation for Grønlandsskibet *Gustav Holm* og Lauge Koch-Ekspeditionen. Det hed i disse Meddelelser, at Skibet var ved at blive skruet ned af Is, og at Folkene var ved at forlade det. Disse Paastande dementerede den fungerende Direktør for Grønlands Styrelse, Kontorchef *Oldendow* i Gaar, men han lagde til Gengæld ikke Skjul paa, at Situationen var lidet opmuntrende, selv om der ikke var Fare for Skib eller Mandskab.

Issituationen har lammet Sejladsen paa Østgrønland, og der synes at være Mulighed for en meget omfattende Tvangsovervintring. Værst ser det ud for Fangstelskabet *Nanok*, hvis Folk i hvert Fald bliver tvunget til Overvintring, samtidig med at Selskabet lider økonomiske Tab ved ikke at faa Fangsterne hjem.

„Gustav Holm“ er udsat for Isskruninger

— *Gustav Holm*, sagde Kontorchef *Oldendow* i Gaar, har jo to Opgaver, dels at landsætte Koch-Ekspeditionen, bringe Afløsning til et Par af hans Stationer og sætte Geologer i Arbejde, dels at bringe Afløsning til et Par *Nanok*-Stationer. Situationen har nu i de sidste 10—12 Dage udviklet sig til at blive meget vanskelig. Skibet ligger stadig i *Scoresby Sund*-Fjorden, udsat for Isskruninger.

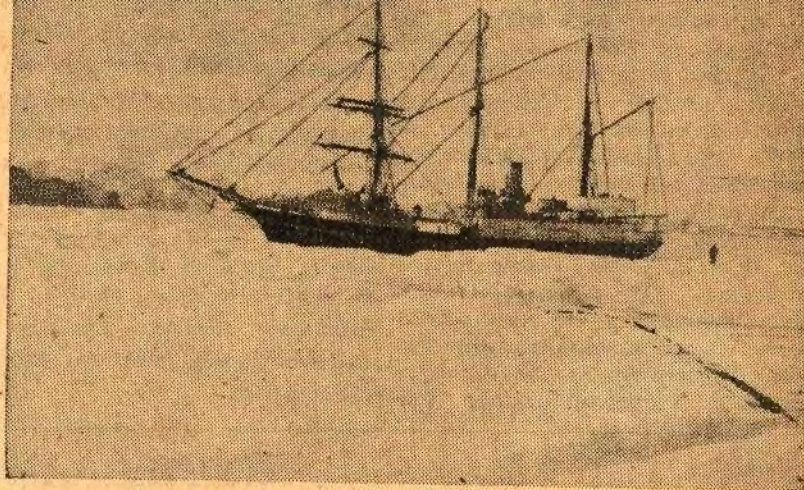
Paa Grønlands Styrelse søgte vi længst muligt at holde Optimismen, idet vi af Erfaring ved, at Situationen kan skifte fra Dag til Dag.

LÆRER E Kolleger g Afsked

En Afgørelse truff

„Det ene Fejlgreb
for en Afs

AFTES drøftede Lærer O. de
— de københavnske Kommun
inder — Sagen angaaende Lærer

Grønlandsskibet „Gustav Holm“ i Isen.

DER har været bragt en lang Række alarmerende Meddelelser om en højst alvorlig og tillige farlig Situation for Grønlandsskibet *Gustav Holm* og Lauge Koch-Ekspeditionen. Det hed i disse Meddelelser, at Skibet var ved at blive skruet ned af Is, og at Folkene var ved at forlade det. Disse Paastande dementerede den fungerende Direktør for Grønlands Styrelse, Kontorchef *Oldendow* i Gaar, men han lagde til Gengæld ikke Skjul paa, at Situationen var lidet opmuntrende, selv om der ikke var Fare for Skib eller Mandskab.

Issituationen har lammet Sejladsen paa Østgrønland, og der synes at være Mulighed for en meget omfattende Tvangsovervintring. Værst ser det ud for Fangstelskabet *Nanok*, hvis Folk i hvert Fald bliver tvunget til Overvintring, samtidig med at Selskabet lider økonomiske Tab ved ikke at faa Fangsterne hjem.

„Gustav Holm“ er udsat for Isskruninger

— *Gustav Holm*, sagde Kontorchef *Oldendow* i Gaar, har jo to Opgaver, dels at landsætte Koch-Ekspeditionen, bringe Afløsning til et Par af hans Stationer og sætte Geologer i Arbejde, dels at bringe Afløsning til et Par *Nanok*-Stationer. Situationen har nu i de sidste 10—12 Dage udviklet sig til at blive meget vanskelig. Skibet ligger stadig i *Scoresby Sund-Fjorden*, udsat for Isskruninger.

Paa Grønlands Styrelse søgte vi længst muligt at holde Optimismen, idet vi af Erfaring ved, at Situationen kan skifte fra Dag til Dag.

Men, fortsatte Kontorchefen, i Nat blev jeg klar over, at dette fortrøstningsfulde Syn paa Sagen ikke kunde opretholdes. Jeg fik nemlig fra Norge Meddelelse om, at det norske Polarskib *Vesle Kari* har maattet opgive sin Mission, Besejlingen af de norske Stationer, der ligger i Nærheden af *Nanok*-Stationerne mod Nord. Dette skyldes, at Fjorden overhovedet ikke er gaaet i Aar. Det tyder iøvrigt paa, at vi næste Aar faar et „Storisaar“, der ogsaa nok skal spores paa Vestgrønland.

Hurtig Afgørelse nødvendig

Videre kom der i Aftes to Telegrammer fra Dr. *Lauge Koch* og fra Skipperen paa „*Gustav Holm*“, Kaptajn *Rosfelt*. Selv om jeg ikke saa noget direkte opskræmmende i de Telegrammer, henvendte jeg mig dog til Statsministeren paa *Bispebjerg Hospital*, fordi Telegrammerne krævede en Afgørelse „Enten—Eller“ hurtigt.

I Kochs Telegram hedder det, at Fjordmundingen er spærret. Selv om der sker en Forandring, er den dog kun saaledes, at Skibet kan søge ud i sydøstlig Retning og næppe kommer i

(Fortsættes Side 2)

LÆRER E Kolleger g Afsked

En Afgørelse truffet

„Det ene Fejlgreb for en Afsked“

I AFTES drøftede Lærer *O. de Hemmer Egeberg* — de københavnske Kommunalråd — Sagen angaaende Lærere, som man kunde forvente, og hvor man har været overrasket. Lærerne vedtog en Resolution med Skoledirektionen i det forklarede *Herdals Bog*, som Lærer *O. de Hemmer Egeberg* har benyttet ved sin Undervisning, men fornyet Behandling.

Lærermødet, der overværedes af Bestyrelsen for Københavns Kommunelærer- og Kommunelærerindeforening vedtog eenstemmig følgende Erklæring:

Med Sorg og Uro har den københavnske Lærerstand erfaret den Skæbne, der er overgaaet Kommunelærer *O. de Hemmer Egeberg*. Bestyrelserne for Københavns Kommunelærerforening og Københavns Kommunelærerindeforening ønsker overfor Offentligheden at give vor Opfattelse af denne Sag Udtryk gennem følgende Udtalelse:

Spørgsmaalet om Seksualundervisningens Berettigelse i Børneskolen er stadig meget omstridt. Mening staar skarpt mod Mening. Den Seksualundervisning, Hr. *Egeberg* gennem flere Aar har meddelt, er imidlertid givet med

Fortsat fra Side 1

Lauge Koch-Ekspeditionen skruet fast i Isen

Fra oven: Ekspeditionens Leder, Dr. Lauge Koch, Kapt. Rosfelt paa „Gustaf Holm“ og Kontorchef Oldendow

aahent Vand før i September. Vi har her i Styrelsen den Tro — maaske Overtro — at slipper et Skib ikke ud før 1. September, vil det ikke lykkes at komme ud. Det er efter Kochs Telegram udelukket, at „Gustav Holm“ kan tage Vejen nordover. Ifølge det Telegram, som „Vesle Kari“ har sendt til Oslo, er Ella-Oen spærret, hvorfor man ogsaa i Oslo ser meget mistroet paa Situationen.

En betydelig Risiko

Fra Clavering Fjorden kan det norske Skib „Polarbjørn“ maaske slippe ud — det er i alle Tilfælde mere sandsynligt end for „Vesle Kari“s Vedkommende. Dr. Koch tilføjer, at Sejlads indenfor Iskanten nordover og Indfart gennem Isen til Clavering rummer en betydelig Risiko. Telegrammet fra Dr. Koch er tillige en Besvarelse paa Spørgsmaalet, om norsk Proviant er nødvendig til Hjælp, da „Polarbjørn“ ligger inde med Proviant for 6 Mand

til 2 Aar, men baade Dr. Koch og Direktør Jennow har med Tak afslaaet.

Lauge Koch mener iøvrigt, at en Del af Videnskabsmændene er villige til at overvinde, men at Schweizeren Fischer og Østrigeren Mayn kan komme hjem med „Polarbjørn“ fra Eskimonæs og muligt Østrigeren Heinrichson fra Ella-Oen med „Vesle Kari“.

Ny Station og Slæderejse Nordpaa

Som omtalt var det Hensigten at lægge en ny Station paa Scoresby Sunds Nordside, men det lykkedes ikke, i Stedet for er Stationen — hvis Navn er Gurreholm — anlagt paa Sydsiden.

Nu foreslaar Koch videre — og det var disse Planer, jeg ønskede at forelægge Statsministeren — at Gustav Holm skal søge tilbage til Gurreholm og blive der foreløbig til 10. September, dels for at se, om Issituationen skulde bedres, dels i Haabet om, at det skulde lykkes Videnskabsmændene at løse nogle af de Opgaver, der var afstukket for Aarets Undersøgelser. De gaar derfor i Land ved Gurreholm og bygger et Proviantskur.

Kochs Plan er videre, at en Enkspedition med Slæde og Islænderheste, der er om Bord i Grønland, via Antarctic Harbour skal søge at naa Forbindelse med Ellæsen og sætte nye Folk af her, og muligt gaa videre til Eskimonæs.

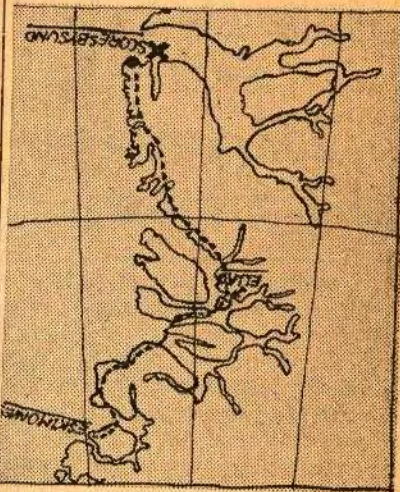
Nanok-Folkene kan ikke undsættes, og i Styrelsen beklager vi, at det private Selskab ikke kan komme i Forbindelse med deres Folk, ligesom det lider et stort økonomisk Tab ved ikke at faa Aarets Fangst hjem. Om Direktør Jennow tør tage den Risiko, der er forbundet med den store Slæderejse med de uøvede Fangstmænd, faar vel blive et Spørgsmaal. Selv er han jo ovet.

Det kniber med Kul

Det, der har været mest afgørende for os, nu hvor det gjaldt om at tage den hurtige Beslutning, var Kaptajn Rosfelts Telegram. Han meddeler nemlig, at han kun har Bunkerkul til 10 Døgn Sejlads, og han maa reservere Kul til de seks Dages Sejlads til Island, hvor han kan faa ny Bunkerforsyning. Det er altsaa kun til fire Dage, der er Kul. Skibet har haft Kul nok med, men det er givet, at han har maattet bruge mange af dem i Isen, under Forsøgene paa at slippe ud.

Det vilde altsaa, fortsatte Kontorchef Oldendow, være meget vanskeligt for Grønlands Styrelse at beordre ham

Ruten, som Lauge Koch vil søge i Holm's Position i Isen, desuden Krydset paa Kortet markeret „Gustaf Holm“ bagelagt pr. Slæde.

vil forts

ud. Jeg henvendte mig derfor til Statsminister Stauning, der heller ikke vilde tage Ansvaret for en Udkommando men derimod i et og alt godkendte Kochs nye Plan. Samtidig anmoder Statsministeren ham om at gennemføre Enkelthederne, saavidt det er gørligt.

Forøvrigt afventer vi nu Telegram fra „Gertrud Rask“, der er paa Vej fra

Aftenposten nr. 429
28 august. 1937.

Lauge Kochs stasjon på Eskimones ber om undset- ning av „Polarbjørn“.

Skuten lå i nærheten av Eskimones for et par
dager siden — Idag er den ved Jan Mayen.

Lauge Kochs folk på stasjonen Eskimones på Claveringøen har idag telegrafisk forespurt Svalbardkontoret om «Polarbjørn» kan ta dem med hjem. «Polarbjørn» befant sig for etpar dager siden bare et par timers reise fra Eskimones og danskene blev da gjort opmerksom på at skuten snart vilde forlate Grønland. Idag er «Polarbjørn» ved Jan Mayen. Hvis skuten skal gå til undsetning for danskene, kan det bli tale om å

landsette på Island de to syke videnskapsmenn fra Lauge Kochs ekspedisjon på Ella-øen og de fem privatfolk som har vært på Grønland for å drive jakt: dr. ing. Alf Bjercke, overrettssakfører Delphin, baron Kostuli dr. Ligner, forfatteren Münsterhjelm og tannlæge Bredo Diesen. «Polarbjørn» kommer så i tilfelle til å gå inn i isen igjen for å hente de dansker som nu ber om undsetning.

Medio august uttalte docent Hoel efter de erfaringer han har høstet under sine reiser i Øst-Grønlandske farvann, at det var fare på ferde for «Gustav Holm» som kunde befryktes å bli fast i Scoresbysund, så fartøiet ikke vilde komme nordover med proviant etc. til flere stasjoner. Denne spådom er gått i oppfyllelse. Den 19. august — 2 dager efterat Lauge Koch bad om hjelp av «Polarbjørn» til 2 av sine syke folk — skrev dansk Social-Demokraten: «Hoels bebudelse kan kun sees som et uttrykk for ønsket om å få lov til å triumfere på dansk bekostning i Grønland.»

På det tidspunkt hadde ikke bare Lauge Koch, men også danske fangstmenn på Sandodden bedt om norsk hjelp.

Tidens Tegn m. 196
28 aug. 1937

Lauge Koch-ekspedisjonen fros- set inne for iår?

Overvintring eller katastrofe?

Grønlands styrelse vil ikke ha assistanse.

For noen uker siden var det klart for våre sakkyndige ishavsfolk at situasjonen for Lauge Koch-ekspedisjonen på „Gustav Holm” på Grønland, og kanskje i enda høyere grad for en del av Nanok-fangstfolkene på land, kunde arte sig kritisk. Svalbardkontorets skib „Polarbjørn” ydet et par av den danske ekspedisjons medlemmer hjelp, og var villig nok til å hjelpe også de øvrige dansker. Men dette mente Lauge Koch og København ikke var nødvendig.

Dosent Hoel uttalte, at han tvilte på at København var helt på det rene med de farlige isforhold iår, men han kunde jo ikke gjøre noe mot danskenes ønske. Da situasjonen gikk op for danskene blev det meddelt at Grønlands bestyrelse hadde sendt sitt ekspedisjonsskib „Gjertrud Rask” fra Danmark til Grønland. Skibet skulde også bistå Lauge Koch i Scoresby Sund, hvis det var nødvendig.

Nu meldes at „Gustav Holm” forgjeves har søkt å komme ut av isen og Scoresby Sund. Skibet har vært utsatt for voldsomme isskrutninger, og så sent på året og under

de nuværende isforhold er det meget tvilsomt om Lauge Koch-ekspedisjonen på skibet slipper fri isen eller kan undsettes. Men enda verre er situasjonen for folkene i land som ikke får proviant og hjelp fra „Gustav Holm” som får nok med å klare sig selv.

Da en av Tidens Tegns medarbeidere igår talte med dosent Hoel om den nye situasjon sa han, at den hadde artet sig omtrent så fartruende som de sakkyndige hadde ventet det under isforholdene iår. Dermed er det jo ikke sagt at skibet ikke kan komme ut av isen, men utsiktene blir mindre dag for dag.

— Men var det under de forhold ikke det beste at „Polarbjørn” gjorde hvad den kunde for overvintringerne iland?

— Jo, selvfølgelig, men når Grønlands bestyrelse ikke vil be om det kan vi ikke gjøre noe. „Polarbjørn” har proviant for seks mann i to år ombord, og den kan stilles til de danske fangstfolks disposisjon. „Polarbjørn” er nådd til Eskimoness og skal hjemover til Alesund.

Kontorsjef Oldendow i Grønlands bestyrelse oplyste at såvidt man visste hadde „Gustav Holm” vært utsatt for store påkjenninger ved isskrutningene men skibet hadde ikke tatt skade.

— Lauge Kochs planer er altså gått i vasken?

— Ja, sommerplanen må betraktes som mislykket. Jeg tror det er meget tvilsomt om resten av programmet, som går ut på å nå til Eskimoness, kan gjennomføres. Håpet svinner iallfall på grunn av „Gustav Holm”s lange opphold i Scoresby Sund.

— Er det fare på ferde?

— Noen egentlig fare kan en vel ikke si det er. I verste fall kan „Gustav Holm” bli tvunget til å overvintring i Scoresby Sund. De østgrønlandske skibene har alltid proviant for to år ombord og i verste tilfelle vil eskimoene kunne hjelpe dem med fersk proviant.

Sent igår kveld erfarer vi at „Polarbjørn” er like ved Eskimoness.

National Tidende 'm: 235
26 Aug. 1977.

Overvintring ved Scoresbysund?

FORHOLDENE paa Østgrønland ser nu meget mørke ud, og det kan betragtes som givet, at det ikke lykkes *Gustav Holm* at bringe Nanok-Folkene Undsætning, ligesom hele *Lauge Kochs* Sommerprogram er gaaet i Vasken. Der aabner sig nu den ubehagelige Mulighed, at Skibet med hele sin Besætning kommer til at overvintrere ved Scoresby Sund.

Nationaltidende havde i Aftes en Samtale med den konstituerede Direktør for Grønlands Styrelse, Kontorchef *Oldendow*. Om Forholdene deroppe udtaler Kontorchefen:

— Vi har netop i Aften modtaget et Telegram fra *Gustav Holm*, der stadig ligger i Scoresby Sund-Fjorden og prøver paa at slippe ud. Der er gjort et Forsøg i Gaar, men Skibet naaede kun ganske faa Sømil frem i Nærheden af selve Kolonien.

— Har „*Gustav Holm*“ faaet Beskadigelser i Isen?

— Den har været udsat for svære Isskruninger, men den har vist ikke taget Skade, og der meldes „Alt vel“ om Bord.

— Har De hørt noget om en eventuel Undsætning af Danskerne fra *Polarbjørns Side*?

— Ja, det meddeles nu, at *Polarbjørn* har opgivet at sætte sine Fangstfolk i Land til de nordlige Stationer, der iøvrigt ligger i Nærheden af Nanoks Stationer. Den er nu paa Vej hjem til Norge.

— *Lauge Kochs* Sommerplan er allerede gaaet i Vasken?

— Ja, den maa betegnes som mis-

lykket, og jeg vil betragte det som meget trivselstomt om Resten af Programmet, der gaar ud paa at naa op til Eskimonæer og at besejle en Del af Nanoks Stationer, kan gennemføres.

— Er det ganske umuligt?

— Umuligt kan jeg ikke sige, men Haabet svinder paa Grund af den nederdrægtig lange Periode, *Gustav Holm* har maattet ligge stille.

— Er der Fare paa Færde?

— Egentlig Fare er der ikke. I allerværste Fald kan *Gustav Holm* blive tvunget til en Overvintring ved Scoresby Sund.

— Har den Proviant nok?

— Vore østgrønlandske Baade har altid Proviant med til to Aar, og iøvrigt kan Grønlænderne jo ved en Overvintring i Scoresby Sund række en hjælpende Haand, naar det gælder fersk Proviant fra Jagt.

5
Aftenposten nr. 418
23 aug. 1937.

**«Gustav Holm»
fremdeles fast i isen
på Grønland.**

**«Polarbjørn» snart
fremme.**

Issituasjonen på Øst-Grønland er fremdeles vanskelig. «Polarbjørn» har i løpet av det siste døgn nådd frem til Bass Rock — til det strøk hvor Tolløfsens ekspedisjon skal overvintre. Idag eller imorgen kan man regne med at folkene settes iland, og «Polarbjørn» vender så hjem.

Fra danskenes fartøi i Scoresbysund er der ikke kommet nogen meddelelse idag. Efter den siste meldingen ligger båten fremdeles ved Hurry Inlet i Scoresbysund og er således ikke kommet løs av isen.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Socialdemokraten

skriver den **19 AUG 1937**

Isen ligger kompakt omkring „Gustav Holm”.

*Kaptajnen telegraferer, at Skibet foreløbig ikke kan
komme nogen Steder.*

**Endnu en Maanedstid at løbe paa, inden Overvintring bliver
nødvendig.**

Grønlands Styrelse modtog i Aftes endnu et Telegram fra „Gustav Holm”, men heller ikke dette gav Udtryk for nogen Forandring i Situationen fra den foregaaende Dag. Tværtimod synes Situationen at have udviklet sig i ugunstig Retning.

Ifølge Kaptajnens Telegram afgik Skibet fra den nyanlagte videnskabelige Station, Gurreholm paa Sydkap i Nordostfjorden, Tirsdag Morgen, men straks udenfor Kap Stewart og Kap Hope ved Scoresbysunds Sydland mødte man tætte Storismarker, som antagelig ligger kompakt ud til Søs. Skibet kan derfor foreløbig ikke sejle videre, meddeler Kaptajnen, men er gaaet til Ankers Onsdag Morgen ved Hurry Inlet med haard nordlig Kulning og Regntykning.

**Vanskelighederne er meget
store, men der er Tid endnu.**

Vi spurgte i Aftes Kontorchef Oldendow, om dette Telegram betød, at „Gustav Holm” blev nødt til at overvinde.

— Det gør det ikke, sagde Kontorchef Oldendow. Det kan ikke skjules, at Vanskelighederne er meget store, det fremgaar af alt, hvad der foreligger ogsaa fra anden Side, og det er ingen Spøg at ligge i Storm og Regntykning med Mile af ubrudt Is udenfor, men paa den anden Side er der ingen Fare for Skibet, og jeg opgiver endnu ikke min Optimisme.

— Hvornaar skal Skibet senest være ude af Isen for at slippe hjem?

— Der er da en Frist til Midten af September, men hvis det ikke er ude af Isen til den Tid, kan det godt blive spærret inde for Vinteren. Der kan imidlertid ske meget paa en Maaned.

Man har før set Situationen forandre sig paa ganske kort Tid.

— Hvem er ombord paa „Gustav Holm” i Øjeblikket?

— Ja, Dr. Koch har jo landsat nogle Folk paa Gurreholm, men foruden Skibets Besætning er der nok 10—15 Medlemmer af Dr. Kochs Ekspedition ombord. Desuden er der Direktør Jennow og fem—seks af Nanoks Folk. Men skulde det værste ske, at Skibet bliver spærret inde, saa ligger det jo i hvert Fald lige udenfor Kolonien Scoresbysund, og der er Masser af Proviant ombord, saa ingen vil komme til at lide Nød.

— Men Mandskabet paa de Stationer, der ikke bliver afløst?

— De har, saa vidt vi ved, Proviant nok til endnu en Overvintring, men lad os nu se. Der kan som sagt ske meget endnu.

Nanok frabeder sig norsk Hjælp.

Oslo, Onsdag.

Svalbardkontoret har i Formiddag modtaget følgende Telegram fra Fangstelskabet Nanok i København: „Gustav Holm” afsejler Nord over. Assistance for Nanok antages unødvendig.

— — —
Det omtalte Telegram er aabenlyst afsendt efter at „Gustav Holm” forlod Stationen „Gurreholm”, men før den atter blev standset af Isen, og er saaledes forældet.

Løvrigt har Docent Hoel i Gaar til svenske Blade udtalt sig meget alarmerende om „Gustav Holm”s Chancer og bebuder en Tragedie, hvis Danskerne ikke beder Nordmændene om Hjælp.

Der er heller ikke denne Gang nogen Grund til at tage Docent Hoel helt alvorlig. Hans Bebudelser kan kun ses som et Udtryk for Ønsket om at faa Lov til at triumfere paa dansk Bekostning i Grønland.

'Tidens Tegn' nr. 190
18 aug. 1937.

De 10 danske videnskaps- menn reddet av „Polarbjørn“.

Flere Nanoks folk syke
og har behov for hjelp.

Som dosent Hoel kunde oplyse til
Tidens Tegn igår, har „Polarbjørn“
allerede i løpet av gårdsdagen tatt
ombord de 10 videnskapsmenn som
var i en fortvilet situasjon på Ella-
øia på Grønlandskysten.

Fortsettelse mangler.

Affsøges Lev m: 408
18 aug. 1937.

**Det haster meget
med undsetning av
danskene på Grøn-
land.**

Som før nevnt har Svalbardkontoret forespurt i Danmark om man ønsker ytterligere hjelp på Øst-Grønland, men sent igår aftes var det ikke innløpet noget svar på forespørselen. Lauge Kochs skib «Gustav Holm», som ligger fast i Scoresby sund, skulde egentlig nordover med proviant til flere danske fangststasjoner. Disse stasjoner er antagelig bemannede med 10—15 mann, som kan bli vanskelig stillet i vinter hvis de ikke får den nye proviant. «Polarbjørn» blir liggende ved Grønland i 4—5 dager, så det haster meget med å få bragt provianten til de forskjellige danske stasjoner før høststormene setter inn og isen fryser til for alvor.

4
Afskrift nr. 407.
17 aug. 1937

Vil danskene ha mere hjelp, må de skynde sig med beskjeden, sier dosent Hoel.

Polarbjørn har tatt de syke videnskapsmenn
ombord tidlig idag, og er klar til å
sette kursen hjemover.

Som meddelt i vårt morgennummer idag er det danske handelsmonopols skib, «Gustav Holm», som er på vei nordover til de danske fangststasjoner og et par videnskapelige stasjoner som danskene også har på Østkysten, frosset inne i Scoresby sund, slik at det foreløbig iallfall ikke kommer lenger nordover. Fartøiet har som neynt ombord en videnskapelig ekspedisjon under ledelse av Lauge Koch, og en fangstekspedisjon. Hensikten med turen er å nå frem med forsyninger til stasjonene lenger nordpå og mannskap til ombytning.

Fra Lauge Koch og fangstelskapet Nanok er det kommet anmodning til det norske fangstfartøi «Polarbjørn», som befinner sig i disse farvann, om under disse omstendigheter å begi sig til den danske stasjon på Ellaøya for å ta ombord to videnskapsmenn som er blitt syke.

På vår henvendelse opplyser dosent Hoel ved Norges Svalbard- og Ishavsundersøkelser i formiddag at han har mottatt meddelelse om at «Po-

larbjørn» klokken 6 idagmorges har tatt de to syke ombord. Ytterligere assistanse er det fra offisielt dansk hold ikke bedt om, derimot har den danske stasjon på Sandødden anmodet om hjelp. Og dosent Hoel har i formiddag telegrafisk henvendt sig til Danmark med forespørsel om, hvordan man skal forholde sig overfor denne anmodning, uten at der i midtids ennå var innløpet noget svar.

— Vil danskene ha hjelp av oss, må de imidlertid skynde sig med å gi beskjed, sier dosent Hoel. «Polarbjørn» er så å si ferdig med sin fangst og setter snart kursen hjemover, og er den først kommet ut av isen, kan det på senere anmodning bli vanskelig å komme inn igjen.

Efter hvad vi erfarer skal de to videnskapsmenn som idagmorges er tatt ombord i «Polarbjørn» være dansken Philbert og den schweiziske geolog Schaub, begge skal ha fått forgiftning efter nydelse av bedervet selkjøtt.

'Tidens Tegn' nr. 189
18 aug. 1937.

Norsk undsetning til dansk videnskapelig ekspedisjon på Grønland

Lauge Koch med sitt ekspedisjonsskib „Gustav Holm“ frosset fast i Scoresby Sund.

To videnskapsmenn ligger syke på Ella-øya.

„Polarbjørn“ er dirigert til øya av dosent Hoel og kommer til assistanse i natt.

Igår kom den alarmerende melding at en stor dansk videnskapelig ekspedisjon var i fare på Grønland.

Ut på kvelden sendte dosent Hoel i Norges Svalbardkontor ut følgende kommuniqué

I sommer blev der fra Danmark utsendt to ekspedisjoner til Nordøst-Grønland med det danske handelsmonopols skib „Gustav Holm“. Den ene er en videnskapelig ekspedisjon under ledelse av Lauge Koch. Den skulde arbeide i strøket fra Kong Oscars fjord og videre nord-

over og skulde blandt annet ombytte besetningene på Lauge Kochs videnskapelige stasjoner. Den annen ekspedisjon er en fangstekspedisjon utsendt av fangstselskapet Nanok og står under ledelse av direktør Jennow. Den skal bringe forsyninger og folk til danske fangststasjoner og ta med hjem fangsten og en del folk.

På grunn av vanskelige isforhold er det ikke lykket „Gustav Holm“ å komme inn til de danske stasjoner. Den er blitt liggende i Scoresby Sund og kan ikke komme ut av denne fjord.

Fra Lauge Koch og Nanok er det kommet anmodning om assistanse av det norske ekspedisjonsskib

„Polarbjørn“ som er leiet av fangstselskapet A/S Arktisk Næringsdrift, Oslo, for beseiling av den norske meteorologiske stasjon i Myggbukta og en rekke norske fangststasjoner. Skibet disponeres av Svalbardkontoret som har gitt ordre til „Polarbjørn“ om å begi sig til den danske videnskapelige ekspedisjon på Ellaøya for å ta ombord to syke videnskapsmenn, en danske og en sveitser.

„POLARBJØRN“ HAR BESØKT DE TO VIDENSKAPSMENN FOR ET PAR DAGER SIDEN OG HAR ALARMERT LAUGE KOCH.

En av Tidens Tegns medarbeidere hadde ettermiddag en samtale med jeghs di-
g-
re enn de to på øya. Og da „Gustav Holm“ ligger fast i isen kan Lauge Koch og hans folk ikke komme de to til undsetning.

— Klarer „Polarbjørn“ det?

— Ja, det føler jeg mig sikker på. „Polarbjørn“ var innom hos de to for bare et par dager siden, men da forelå ikke noen begjæring om hjelp og heller ikke noe ønske eller tanke om det fra ekspedisjonen. „Polarbjørn“ har imidlertid opplyst at tilstanden er overordentlig kritisk og hurtig hjelp er nødvendig. Til det samme resultat er altså Lauge Koch kommet.

— Hvordan er isforholdene?

— Usedvanlig vanskelige i år. Fjordene gikk op meget sent; det er vel knapt en uke siden man merket noen bevegelse i isen i fjordene. Utenfor ligger der veldig drivis og pakkis. Om „Gustav Holm“ har noen muligheter til å komme sig fri uten hjelp tør jeg ikke ha noen sikker mening om, men hvis ekspedisjonen har behov for hjelp står vi selvfølgelig til disposisjon.

I løpet av tirsdagen antar jeg utførligere etterretninger foreligger.

dosent Hoel som fortalte at han hadde stått i radioforbindelse både med „Polarbjørn“ og Lauge Koch på „Gustav Holm“.

— Så snart anmodningen om assistanse kom til oss dirigerte vi straks „Polarbjørn“ til Ellaøya hvor de to videnskapsmenn holder til. Skibet vil være fremme i løpet av natten eller iallfall de nærmeste 20 timer. Hvad angår assistanse til Lauge Koch og hans ekspedisjonsskib har vi fått forespørsler om det, men jeg går ut fra, skal jeg dømme efter det jeg hittil har hørt, at danskene i det lengste vil søke å klare sig selv.

Anderledes er det med de to videnskapsmenn på Ellaøya. Den ene av disse, dansken, er alvorlig syk og det er fare for at han ikke kommer sig. Ialffall må han hurtig bringes hjem hvis det skal være noe håp.

(Forts. s. 8)

'Tidens Tegn' nr. 189
17 aug. 1937.

n er på Oslobesøk.

De hadde igår besøk av den tyske polarforsker, professor Wegener, som i sin tid var på Amundsens hjelpeekspedisjon.

Professor Wegener har den gang besøkt Svalbard med et norsk reiseselskap, som for angitt hadde leiet dampskipet "Fram", og vi hadde igår formidlet en ordning til å vekke noen ord om professoren før han drog ut til museet sammen med sitt sel-

Hvilke spørsmål er etter De mening de mest aktuelle problemene? spurte vi.

Ja, den såkalte heroiske tid er forbi, svarte professor Wegener, og det er dog spesielle og viktige arbeider som står

I syd er det i første rekke angstspørsmålet som må løses. Man her forsiktig frem vil det mulig å gjøre meget, og man er all del passe på at hvalen blir utryddet. I nord, det vil Grønland, må jo renefangsten, jeg kan forstå det, være i bakspeil. Jeg mener.

Prof

man ser jo ikke stort annet farmer når man reiser i Det er både imponerende sende, men selvfølgelig -

— Hvem er det som holder til på Ellandia?

— Jeg kjenner ikke navnene på de to da jeg bare har fått meget kortfattede telegrammer. Jeg vet det er en meget stor ekspedisjon, visstnok en 20 mann så vidt jeg vet, som står under Lauge Kochs ledelse på Grønland. Hovedekspedisjonen med ekspedisjonsskipet ligger et par hundre kilometer sydlige enn de to på øia. Og da „Gustav Holm” ligger fast i isen kan Lauge Koch og hans folk ikke komme de to til undsetning.

— Klarer „Polarbjørn” det?

— Ja, det føler jeg mig sikker på. „Polarbjørn” var innom hos de to for bare et par døgn siden, men da forelå ikke noen begjæring om hjelp og heller ikke noe ønske eller tanke om det fra ekspedisjonen. „Polarbjørn” har imidlertid opplyst at tilstanden er overordentlig kritisk og hurtig hjelp er nødvendig. Til det samme resultat er altså Lauge Koch kommet.

— Hvordan er isforholdene?

— Usedvanlig vanskelige i år. Fjordene gikk op meget sent; det er vel knapt en uke siden man merket noen bevegelse i isen i fjordene. Utenfor ligger der veldig drivis og pakkis. Om „Gustav Holm” har noen muligheter til å komme sig fri uten hjelp tør jeg ikke ha noen sikker mening om, men hvis ekspedisjonen har behov for hjelp står vi selvfølgelig til disposisjon.

I løpet av tirsdagen antar jeg utførligere etterretninger foreligger.

Aftenposten nr. 406
17 aug. 1957.

„Polarbjørn“ til undsetning for dansk Grønlandsekspedisjon.

„Gustav Holm“ kan ikke komme ut av Scoresby sund.

Dosent Hoel, Norges Svalbard- og Ishavsundersøkelser, meddeler:

I sommer blev fra Danmark utsendt to ekspedisjoner til Nordøst-Grønland med det danske handelsmonopols skib «Gustav Holm». Den ene er en videnskapelig ekspedisjon under ledelse av Lauge Koch. Den skulde arbeide i strøket fra Kong Oscars fjord og videre nordover, og skulde bl. a. ombytte besetningene på Lauge Kochs videnskapelige stasjoner. Den an-

nen ekspedisjon er en fangstekspedisjon utsendt av fangstselskapet Nanok og står under ledelse av direktør Jennow. Den skal bringe forsyninger og folk til danske fangststasjoner og ta med hjem fangsten og endel folk.

På grunn av vanskelige isforhold er det ikke lyktes «Gustav Holm» å komme inn til de danske stasjoner. Den er blitt liggende i Scoresby sund og kan ikke komme ut av denne fjord.

Fra Lauge Koch og Nanok er det kommet anmodning om assistanse av det norske ekspedisjonsskib «Polarbjørn», som er leid av fangstselskapet A.s. Arktisk Næringsdrift, Oslo, for beselling av den norske meteorologiske stasjon i Myggbukta og en rekke norske fangststasjoner. Skibet disponeres av Svalbardkontoret, som har gitt ordre til «Polarbjørn» om foreløbig å begi sig til den danske videnskapelige ekspedisjon på Ellaøya for å ta ombord to syke videnskapsmenn, en danske og en schweizer.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Berlingske Tidende Aften

3 JUL 1937

skriver den

Et Par Huse og en Kirke til Østgrønland i Dag

**Fangstfolk og store Forsyninger til „Nanok“s Stationer
med „Gustav Holm“ i Dag**

I Eftermiddag gaar „Gustav Holm“ til Øst-Grønland, ført af Kaptajn Rosfeldt og med saa stor en Last, som Skibet kan bære.

Fra Strandgade-Kajen, hvor Afrejsen sker Kl. 16, gaar Skibet direkte til Øen Skjoldungen, hvortil Skibet medbringer Bygningsmaterialer til en Kirke og Skole, der skal opføres ved Bopladsen Ikertaq i Sermilik Fjorden Syd for Angmagssalik. Kirken — eller Skolekapellet, som vist er den korrekte Betegnelse — er en Gave til Politiinspektøren for Øst-Grønland, Kaptajn Ejnar Mikkelsen, der selv følger med til Ikertaq sammen med sin Frue og Bygningstømrer Viggo Petersen, der skal opføre Kirken. Bopladsen omfatter normalt kun godt et Hundrede faste Beboere, men i Sommerperioden er Stedet en stor Samlingsplads for Fiskere og Fangstfolk fra hele Angmagssalik-Distriktet.

Tre Fangstmænd fra „Nanok“

Med „Gustav Holm“ rejser i Dag yderligere tre Nanok-Fangstmænd, nemlig Fiskemester Niels Hansen, en gammel Grønlandsfarer, der har tilbragt en halv Menneskealder i Grønland. Han skal ved Sandodden fortsætte det med Støtte af Julius Strikes Stif-

telse paabegyndte Forsøg paa at udnytte Lakseforekomsterne i de grønlandske Elve. I Fjor fik man et mindre Kvantum Laks med hjem. Kvaliteten var fortrinlig og har vakt stor Anerkendelse blandt Konservesbranchens Mænd. De andre to er Peter Holger Nielsen og Telegrafist Krogsøe, som henholdsvis skal til Sandodden og til Hochstetter Forland.

Med Islandsbaaden opsendes yderligere et Par Fangstfolk, samt en ny, stor Motorbaad, der vil afhjælpe et stort Savn paa Nanoks Stationer, der i denne Sommer blandt andet med „Gustav Holm“ vil faa store, nye Proviant- og Materialbeholdninger. „Nanok“ har i alt 48 forskellige Stationer og Hytter paa Østgrønlands Kyst spredt over en Distance, der er længere end Afstanden fra Skagen til Gedser.

Det er Meningen i den kommende Sæson at holde 9 Mand ved Stationerne, der ogsaa i Aar vil blive forsynet med Vitamin-Præparater i stor Stil, altsammen takket være den store økonomiske Støtte, der nylig er bleven Kompagniet til Del.

Til Reykjavik for at hente Lauge Kochs Ekspedition

Fra Skjoldunge-Distriktet og Angmagssalik vil „Gustav Holm“ sejle til Reykjavik for der at hente Lauge Kochs Ekspedition, der omfatter 18 Mand samt otte islandske Heste, hvoraf de fem

skal overvintre paa en ny stor Overvintringsstation, som Lauge Koch vil oprette, og som skal ledes af Radiotelegrafist Ib Poulsen.

„Gustav Holm“ har Bygningsmaterialer med til Opførelse af denne nye Station, der faar Navnet Gurreholm, og som skal ligge lidt Nord for Liverpool-Kysten i Bunden af Flemming Inlet. Foruden Beboelseshuse bliver der her indrettet en Staldbygning til de fem islandske Heste. Stationen skal tjene som Basis for omfattende geologiske Forskninger i hele det paagældende Distrikt.

„Gustav Holm“s øvrige Rute

Fra Island gaar „Gustav Holm“ tilbage til Østgrønland for saa at anløbe alle Stationer i Franz Josef Fjorden og saa Nordover til Eskimonæs og til samtlige Nanok-Stationer paa Linien Nordover op til Danmarks-Bugten og Hvalrosodden. Det bliver saaledes en meget stor Østgrønlands-Rejse, der

kommer til at foregaa i Aar, og det vil vare flere Maaneder, før „Gustav Holm“ igen vender tilbage til de hjemlige Farvande.

—k.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet
Ansteltigt Dagblad

1 JUN 1937

skriver den

„NANOK“S FREMTID

**Hvis Fangstvirksomheden skal
fortsættes, maa der skaffes
Kapital.**

Det østgrønlandske Fangstkompagni »Nanok«s Generalforsamling i Gaar paa Hotel »Phoenix« i København indledes med nogle smukke Mindeord over Kompagniets afdøde Formand, Admiral Godfred Hansen, der netop i samme Time blev bisat fra Holmens Kirke.

Skønt Admiralen, hvis ranke Skikkelse man altid vilde mindes med Ærefrygt, allerede for nogen Tid siden paa Grund af Sygdom havde trukket sig tilbage fra det egentlige Arbejde i Selskabet, var han dog til de allersidste Dage virksom for at skaffe »Nanok« en ny Formand.

Generalforsamlingen mindedes den Afdøde ved, at de tilstedeværende rejste sig. Den fungerende Formand, Ingeniør Henry Tuxen, aflagde derefter Aarsberetning, af hvilken det fremgik, at Fangstationerne i Østgrønland nu alle, efter forskellige Vanskeligheder, er særdeles velforsynede med saavel Byggematerialer som Proviant, saa at hverken eet eller to Aars svigtende Besejling skulde kunne medføre nogen alvorlig Proviantmangel.

Der er udlagt ikke færre end 43 Hytter og Stationer i Distrikterne, og der forefindes endvidere Byggematerialer til 15—20 nye Fangsthytter. Erstatningssummen paa de 6000 Kroner, som Kompagniet blev dømt til at betale tre Fangstmænd, der i 1934 ikke blev afhentet fra Hvalrosodden, er nu betalt. Fra Fangstationerne er hjemført 261 Skind, som ialt har indbragt ca. 41,000 Kroner, hvoraf Halvdelen tilfaldt Fangstfolkene.

Ingeniør Tuxen oplyste sluttelig, at Kompagniet i alle Henseender var godt konsolideret, men som Forholdene er nu, vil det være nødvendigt, hvis man ønsker at fortsætte Selskabets Drift, der af mange anses for nationalt nødvendigt, at fremskaffe nogen Driftskapital. Regnskabets udviser et Overskud paa 1560 Kroner, der overføres til næste Aar, og Status balancerer med 120,800 Kroner.

Beretning og Regnskab godkendtes, og Valgene var Genvalg, idet Bestyrelsen fik Bemyndigelse til at supplere sig med nye Medlemmer.

olf.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den

1 JUN 1937

Berlingske Tidende

**HANDELS-
TIDENDE**

LOKAL-TELEFON 230

Mindre gunstigt Aar for „Nanok“

Der maa skaffes ny Kapital, hvis
Driften skal fortsættes

Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanok holdt i Gaar sin aarlige Generalforsamling under Ledelse af Overretssagfører Svend Engelhardt. Den fungerende Formand, Ingeniør Henry Tuxen, udtalte Mindeord om afdøde Admiral Godfred Hansen, som var Selskabets Formand fra 1930 indtil kort før sin Død. Derefter aflagde han Beretning for 1936, som — paa Grund af det ekstraordinært vanskelige Is-Aar 1935 — havde bragt Selskabet betydelige Tab. Til Trods herfor kunde Aaret dog sluttes med et Overskud paa 1561 Kr., og Selskabets Status-Underskud blev derved nedbragt til 67,745 Kr. overfor Aktiekapitalens 100,000 Kr.

Selskabet fremhæver til Slut, at Selskabets Stationer og Hytter er rigeligt forsynet i alle Maader, at Anlægene er fuldstændig ubehæftede, at Selskabet ikke har anden Gæld, samt at ifølge en Revisions-Redegørelse er Anlægene i Nordøstgrønland bogført med for smaa Værdier. Hvis man ønsker at fortsætte Driften, maa man søge at fremskaffe mere Driftskapital.

Der blev uden Diskussion givet Decharge, og Overretssagfører K. Zieler genvalgtes til Bestyrelsen.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,095

Bladet:
Ekstrabladet

skriver den 31 MAJ 1937

„NANOK“S FREMTID

Højesteretsdommen
er opfyldt

Jagtekspeditionen i Aar
opgivet

Det forlød i Dag, at det østgrønlandske Fangstkompani Nanok — der forleden mistede sin energiske Førmand, Admiral Godfred Hansen — stod foran Afvikling. ORS. Kai Zieler, der forestaar Selskabet paa Bestyrelsens Vegne, erklærer, at dette ikke er Tilfældet.

— Rygtet kommer maaske af, at vi maa opgive den Jagtekspedition til Østgrønland, som vi havde planlagt. De Folk hjemme og ude, der har Lyst og Raad til en saadan Tur, kunde ikke rejse med saa faa Maaneders Varsel, og de foreslog da at udsætte til 1938, hvilket vi gør.

— Men hvorledes faar de saa Stationen besigtiget?

— Det gaar vi ud fra, at Staten hjælper os til.

— Har De faaet nye Pengemidler?

— Vi vilde have staaet helt godt — efter Nanoks Forhold — hvis vi ikke lige

havde maattet opfylde Højesteretsdommen og betale Fangstmændene de 6.000 Kr., men vi haaber at faa andre Midler, og hidtil er det jo gaaet. Fangstresultatet er gerne bedre Aar for Aar.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

B. T.

16 APR 1937

skriver den

Taber vi Terræn i Østgrønland?

*Nordmændene gaar frem efter en ganske bevidst Plan
i Østgrønland*

De norske Aviser beskæftiger sig for Tiden indgaaende med Spørgsmaalet om Østgrønlandstraktaten, der jo som bekendt skal fornyes i 1944, og lægger slet ikke Skjul paa, at den politiske Dom, som sidste Gang gav Danmark Medhold har store Chancer for at blive omstødt, saadan som Forholdene i Verden har forandret sig siden. Men de nøjes ikke med at snakke og skrive — de bider ogsaa fra sig paa Stedet, og gaar ganske maalbevidst frem, hvor det gælder om at konsolidere deres Interesser i Østgrønland.

Den norske Fangstvirksomhed større end den danske

Hvordan ligger Forholdet mellem danske og norske Fangstinteresser i Østgrønland — spørger B. T. Direktør Jennov, Fangstselskabet Nanok.

— Man ved jo ikke helt bestemt Besked, men Forholdet er utvivlsomt det, at Norge ganske stille konsoliderer sine Fangstvirksomheder, saa de norske Interesser er større end de danske. Jeg har nok set, at Kaptajn Mikkelsen siger, at Nordmændene kun har godt og vel en halv Snes Fangere deroppe. Men saa glemmer han at regne med den Kendsgerning, at det norske Selskab Arktisk Næringsdrift har bortlejet et stort Fangstomraade i Nærheden af Clavering-Øen til den franske Marquis Micaud eller Picard, som er Svigersøn til Lesseps, der byggede Suezkanalen, og som overvintrer deroppe for sin Fornøjelse. Marquis'en betaler, saavidt jeg ved, en Leje paa 9000 Kroner, og han har samtidig chartret det norske Skib „Quest“, og hele Vinteren igennem op-

træder Matroserne herfra som Fangstmænd. Det betyder altsaa i Praksis, at der er mindst 25 norske Fangstmænd i Gang deroppe.

Vi burde være bedre paa Vagt

— Kan Danmark intet gøre for at standse Nordmændene?

— Jae — vi optræder jo her som altid sorgløst og passivt i Haabet om, at Nordmændene skal være væk en skønne Dag.

Men der er god Grund til at være paa Vagt for at værne de danske Interesser i Østgrønland, og ikke roligt se paa, at Nordmændene aldeles konsekvent søger at skabe saa megen Aktivitet, som overhovedet muligt. For der er slet ingen Tvivl om, at de gaar frem efter en bevidst Plan — og har ganske bestemte Hensigter.

S.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Berlingske Tidende Allt

skriver den 21 NOV 1936

Nanok appellerer til Højesteret

„Nanok“ paaanker i Dag til Højesteret
Sø- og Handelsrettens Dom af 9. ds.
hvorved Selskabet blev dømt til at
betale de tre Fangstfolk H. Nielsen,
F. Christoffersen og P. Poulsen 6000 Kr.
tilsammen i Anledning af, at de ikke
blev afhentet af Dr. Lauge Kochs Eks-
pedition Sommeren 1934.

Sagen føres for Højesteret af Over-
retssagfører Kai Zieler, der er Medlem
af „Nanok“'s Bestyrelse.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Ekstrabladet

skriver den 30 OKT. 1936

DE TRE FANGERES SAG MOD „NANOK“

Kravet om Erstatning for den ufrivillige Overvintring for Retten i Dag

Ikke „Nanok“s Skyld, at de tre Mand reddede Livet! siger ORS. Cohn

SØ- og Handelsretten behandlede i Gaar den meget omtalte Sag, som Fabrikarbejder Henry Viktor Nielsen, Skytte Finn Christoffersen og Fotograf Poul Poulsen har anlagt mod Fangstselskabet Nanok.

De kræver Selskabet dømt til at afregne deres Andel af Fangsten for 1933-34 og senere Aar senest 5 Uger efter Grønlandske Handels Skindauktion i Aar. Desuden forlanger de hver 2000 Kr. i Erstatning, fordi de ikke kom hjem i 1934.

Fra Nanoks Side paastaar man Frifindelse.

Uberettiget at bebrejde Lauge Koch noget

Overretssagfører I. L. Cohn, som mødte for de tre Sagsøgere, erklærede under Proceduren i Dag, at Nanok har villet lægge Ansæret for at Folkene ikke kom hjem over paa Grønlandske Handel, men det er ganske uberettiget, naar man i en Klage bebrejder Lauge Koch, at han ikke har gjort, hvad han kunde, for i hvert Fald at naa op til

Hochstetter Forland.

Det hævdes fra Modpartens Side, at de tre Mand ikke kunde regne med andet end Lauge Kochs Besejling, og at Nanok maatte finde sig i Lauge Kochs Afgørelse. Desuden hævdes, at de tre Mand selv har været ude om Tabet, idet de kunde have fornyet deres Kontrakt med Nanok, som det var tilbudt.

Ikke Nanoks Skyld, at de reddede Livet!

Men det kan der ikke tages Hensyn til, fortsatte Overretssagfører Cohn. I 1934 tilbød de tre Leo Hansen at arbejde for Nanok, men de fik ikke noget Svar. Kun i de Dage, de sad i Nødsituation paa Hvalrosødden, var der Tale om at forny Kontrakten, men efter Ankomsten til Hochstetter Forland fik de ikke noget Svar. De maatte aflevere 3 Slædehunde til Leo Hansen, saaledes at de kun havde tre Hunde tilbage. Man nægtede dem Hunde og Ammunition, og dermed var enhver Fangstmulighed afskaaret. Da de tre Mand bad om Klæder og Fodtøj, gav man dem et Par Strømper. De maa have Erstatning for de Lidelser, de har gennemgaaet, og det er ikke Nanoks Skyld, at de ikke satte Liv og Lemmer til!

Derefter holdt Retten Frokostpavse.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Ekstrabladet

10 JUL 1936

skriver den

AFREJST TIL ØSTGRØNLAND

Direktør Bryde Nielsen fulgte „Gustav Holm“
paa Vej for at se sin Ekspeditions Start

„Nanok“ sætter 47 østgrønlandske Fangst-
stationer i Drift i den kommende Vinter

DER var stor Afskedstagen ved Grøn-
landske Handels Plads, da „Gustav
Holm“ i Formiddags Kl. 10 stod ud i
Havnelebet for at gaa til Østgrønland
med „Buldog“-Ekspeditionen.

Manden med Tegnebogen

Dr. Lauge Koch kom selv et Kvarters
Tid før Afrejsen og tog et Øjeblik efter
imod Manden med den store Tegnebog.
Direktør Bryde-Nielsen, der en Januar-
dag i Fjor besvarede et Forslag fra EKSTRA-
BLADETS Grønlandsmedarbejder med
straks at garantere Pengene til et nyt
stort toaarigt Arbejde i Østgrønland. I
Dag saa han, hvad hans rundhaandede
Gave havde udrettet. Gamle „Gustav Holm“
var fyldt op til Rælingen af Motorbaade,
Slæder, Tømmer til nye Huse, Benzintøn-
der og alt muligt andet Udstyr, og rundt
langs Rælingen stod glad og frisk Ungdom
fra fire Lande og længtes efter at komme
op og tage fat paa de store og spændende
Opgaver.

Direktør Bryde Nielsen var ledsaget af
sin Ven, Direktør Frode Hansen, Java-
Brønderierne — maaske en vordende Grøn-
lands-Mæcen — og begge Herrerne sejlede
med Ekspeditionen ud i Sundet, hvor de
afhentes af den Motorbaad, som Direk-
tør Bryde Nielsen har stillet til Zonered-
ningskorpsets Disposition. Dr. Lauge Koch
sejlede derimod med til Helsingør for at
træffe forskellige Aftaler. Derefter tog
han tilbage til København for med Eks-
presbaad at rejse direkte til Island og
købe Ekspeditionens islandske Heste. ...
Naar „Gustav Holm“ naar saa langt, staar
Doktoren parat med Hestene.

Dir. Daugaard-Jensen byder farvel

Lidt før Afsejlingen kom Dir. Dau-
gaard-Jensen, der personlig takkede
„Buldog“-Manden, og langs Kajen sam-
ledes efterhaanden et stort Selskab af
Grønlandsinteresserede: ORS. Kai Zieler,
Ingeniør Tuxen fra Øresunds kemiske
Fabriker, ORS. Engelhardt, Forstander
Rinzer fra Grønlænderhjemmet, talrige
af de gamle Kolonibestyrere og tidligere
Deltagere i de Koch'ske Ekspeditioner.
Med Skibet fulgte Dir. Jennov, „Na-

nok“, med 5 Mand, og han oplyste, at
de sidste Radioapparater fra EEKSTRA-
BLADETS Radiostationer melder om tid-
ligt Tebrud, saa at der er Udsigt til en
glat Besejling.

De fem, der tager op for at over-
vinde som Fangstmænd, er Hans Ludvig
Jensen, Maskinist O. H. Schultz, Fisker
Poul Hennings, Fangstmændene Øksen-
tjørn og Poul Hansen.

Jensen er et gammelt Østgrønlands-
Navn. Det er 8. Gang, han tager nord-
paa, og hans Navn vil huskes fra 1921,
da han udførte en rask Mandfolkebedrift.
To Jægere døde paa Hvalrosodden af
Skørbug, men Jensen og en anden no-
genlunde rask Jæger fik tre andre al-
vorlige syge Fangstfolk transporteret paa
Slæder de 280 Kilometer ned til Ger-
maniahavn, hvor de rigelige Privat-
beholdninger reddede de tres Liv.

Maskinmester Schultz har ogsaa væ-
ret i Grønland før. Han har opholdt sig
to Aar i Ivigtut, og i 1934 og 1935 del-
tog han i Kaptajn Alf Trolles Ekspedi-
tioner med „Thor“ til Østgrønland.

„Nanok“ sætter 47 Fangsthytter i Drift

„Nanok“ vil i den kommende Vinter
faa 8 Mand deroppe. Foruden de fem:
Fangstmændene Aage Hansen og Chri-
stian Sørensen samt — forhaabentlig Ra-
diotelegrafist Chr. Winstedt — og Dir.
Jennov fortæller, at man vil belægge hele
Kyststrækningen fra Kap Broer Rnys
(73 Gr. 30 n. Bredde) til og med Ger-
manialandet (ca. 77 Gr. n. Bredde) og
sætte alle „Nanok“'s 47 Fangsthytter i
Drift igen.

Paa Slaget 10 kastedes Fortøjnin-
gerne, og Skibet gled langsomt ud af
Havnen under livlig Vinken. Ca. 1. Au-
gust venter Dr. Koch at være frem-
me ved Østgrønlands Is . . . Horn.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11.995

Bladet:

B.T.

8 JUL 1936

Imperial

Lauge Kochs Is-Rapport i skarp Belysning:

*Nanok-Jægeren, der besejlede det omstridte
Farvand i Motorbaad, fortæller*

„Gustav Holm“ kunde med Lethed være
gaaet til Hochstetter Forland

I den offentlige Erklæring, som Dr. Lauge Koch har udsendt i Anledning af en Række Grønlandseksporters Angreb paa ham for hans Holdning over for Anmodningen om i Sommeren 1934 at tage nogle af Nanoks Fangstmænd med hjem, skriver han:

„— En Flyve-Rekognoscering havde vist, at Isforholdene omkring Midten af August ikke var saaledes, at Skibet kunde naa Hochstetter Forland, og i det nordlige Omraade op mod Hvalrosodden var Isen paa det Tidspunkt fuldkommen ubrudt.“

Nanok-Jægerens Beretning.

Tidligere har vi dokumenteret, at denne Israpport strider saavel mod nogle

norske som mod Nanoks Observationer, og vi har oplyst, at Nanok netop i de Dage, der er Tale om — den 10. og 11. August — havde en Motorbaad ude i de paagældende Farvande, og at Folkene i Motorbaaden har gjort gældende, at der var isfrit.

Der var to Mand i Motorbaaden,
Fangstmændene Walther Poulsen og
Philbert.

Med Walther Poulsen har vi i Gaar haft en Samtale i hans Hjem i Holte.

— Vi glk, siger han, fra Germania-
havn den 10. August i Motorbaad med
Slæbebaad. Om Bord havde vi alle vore
Grejer — vi havde i et Par Maaneder
drevet Jagt i Germaniahavn — samt 11
store Hunde og 7—8 Hvalpe. Altsaa, vi
havde god Last.

Vejret var fint og stille med Solskin. Der var ingen Is. Is mødte vi først mellem Kap Buchenau og Kap Neumanger. Her laa et Isbælte, men det var itubrudt, vi kunde skubbe os frem med Baadshager. Hvor meget lettere kunde saa ikke „Gustav Holm“ være gaaet igennem!

Efterhaanden blev det taaget, og i lang Tid var vi ikke helt klar over, hvor vi var, før vi skimtede Shannon-Øen. Her sikre var vi ikke paa, at det var Shannon, men dog saa meget, at vi ændrede Kurs. Is var der ikke meget af, og i Løbet af 16 Timers Sejlads fra Germaniahavn naaede vi Kap Bremen. Her gjorde vi Ophold et Par Timer, saa lettede Taagen helt, og vi fortsatte. Peter Bugt og Shannon Sund var i det store og hele isfri, der var lidt Drivis, men nden Gene for Sejlads, og den 11. naaede vi frem til Hochstetter Forland.

„Gustav Holm“ kunde med
Lethed være gaaet til
Hochstetter.

— Jeg tør paa Baggrund af, hvad jeg saaledes selv har set og oplevet, siger Walther Poulsen, absolut hævde, at „Gustav Holm“ med Lethed kunde være gaaet op til Hochstetter.

Og vi blev jo ogsaa nogle Dage senere hentet i Motorbaad af *Leo Hansen* og ført til Sandodden.

Det er mit bestemte Indtryk, at „Gustav Holm“ ogsaa kunde være gaaet længere op og have faaet i hvert Fald Flyveforbindelse med de tre Fangstmaend i Danmarks Havn. C. C.

Bladet:

Dagens Nyheder

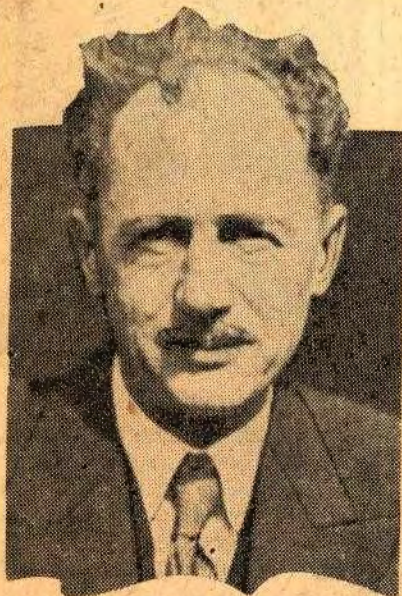
8 JUL 1936

skriver den

Ligefremt Interview:

Paa Fredag lader jeg Revolveren blive hjemme!

Direktøren for det østgrønlandske Fangstkompagni „Nanok“, J. G. Jennov, drager paa Fredag nordpaa sammen med Lauge Koch og siger sin Mening om dette og om andet

Direktør Jennov.

EFTER alle Solemærker at dømme — navnlig den hjerteligt forbitrede Kritik, der fra det østgrønlandske Fangstkompagni „Nanok“'s Side i de sidste Dage har været rejst mod Lauge Koch, fordi han sidst, da han var oppe i Grønland, satte Kursen sydpaa uden at prøve paa at hjælpe Nanoks Fangstmænd til at komme hjem, hvad der gjorde, at de stadig sidder deroppe — kan det ventes, at der bliver hyggeligt om Bord paa Skuden, naar den paa Fredag gaar nordpaa til de arktiske Vande og har om Bord baade Lauge Koch og Direktøren for det østgrønlandske Fangstkompagni J. G. Jennov.

— Hvordan blev De i Grunden Grønlander? spørger Intervieweren Direktør Jennov, fik De Længslerne nordpaa allerede i Skolen?

Over Direktørens Ansigt toner et bredt Smil:

— Jeg skal herom indskrænke mig til i al Beskedenhed at oplyse, at jeg er Indehaver af Horsens Stataskoles Vædensrekord i Oversidning!

— Hvordan faar man den Rekord? Hænger man Rektor op i en Snør?

Østgrønlanderne smiler varmt:

— Vores gamle Rektor Harald Blaa-tand var altfor rar, til at vi kunde finde paa saadan noget; han var det elskeligste Menneske, man kunde tænke sig, selv om han søgte at gøre sin Stemme saa huldrende, at man skulde tro, at han var vred!

Dokken, der blev væk

— Var det ikke Dem, der under Krigen havde Balticaværfet, Direktør Jennov? Hvorfor ramlede det i Grunden?

— Jeg kan saamænd godt svare — siger Det østgrønlandske Fangstkompagnis Direktør —, at naar det gik, som det gjorde, det vil altsaa sige galt, saa skyldtes det den ulyksalige Omstændighed, at Tyskerne sankede deres Skibe, da de var paa Vej til at overgives til Englænderne. Englænderne forlangte saa, at Tyskerne skulde overgive deres Dokker, og fik saaledes udleveret en Dok, som vi havde købt, og det havde intet at sige, at den var dækket. Vi satte paa den Maade en halv Million over Styr, og det var mere, end vor Bankforbindelse syntes om.

— Hvordan fandt De paa saa Østgrønland?

Nordpaa

Lund: Jægerliv og Nordlysnætter. Jeg fik under Læsningen navnlig Indtryk af, at der maatte være Muligheder deroppe — ikke i store Dimensioner, men der kunde blive en Slags Husmandsbrug ud af det, og Husmænd er dog ogsaa Mennesker og har en vis Eksistensberettigelse. Saa var der ogsaa det nationale Moment, der gjorde sig gældende, at der ulmede noget, der tydede paa, at Nordmændene var ved at røre paa sig, og det viste sig da ogsaa i Haag-Dommens Præmisser, at her stod Nanoks Indsats nævnt.

— De har selv været deroppe?

Over Direktør J. G. Jennovs markerede Ansigt med Lynghaaret kalder Mindet et varmt Skær frem:

Baaden fundet!

— Jeg husker en Dag, jeg kom sejlene deroppe med Fisker Larsen ned forbi Bollace Warren i en lille Motorbaad, der sprang i den store Dønning. Tre Uger forinden havde vi mistet en anden Motorbaad; Isen havde taget den. Vi havde spejdet efter den; en Motorbaad er kostbar under de Breddegrader, det kan mærkes, naar man ikke har den — og vi kom til at mærke det, for vi kunde ikke finde den. Som vi den Dag runder Kap, raaber jeg pludselig til Larsen:

— Jeg ser en Skosse med en Mast.

Og klos op ad en stor Isskosse, som jeg nærmest vil betegne som et lille Isbjerg, laa vores Baad og hamrede i Dønningen, og det var et helt Under, at den ikke for længe siden var blevet knust; her var det om at gribe ind i yderste Øjeblik.

Ramlet!

Larsen gik ud paa vores Fordæk, hvortil et Komfur stod surret, og jeg manøvrerede — saadan at vi kom for langt frem og blev trykket ned af Skossen; alt ramlede rundt, Larsen foretog de mærkeligste Evolutioner forude med Komfuret, der syntes at være blevet levende og som han ikke kunde faa Bugt med, medens jeg laa med en Kakkellovn over mig. Det var en ganske enestaaende Fornemmelse, som jeg aldrig havde prøvet før, at ramle rundt i de grønlandske Have med en Kakkellovn — naar der endda havde været noget i den!

Og for at sætte Kronen paa det Vellevned, som hele Situationen i Sandhed

frembød, saa laa nede i Bundvandet syv Hunde, der var søsyge og som hylede saadan, at man ikke kunde høre andet.

— Jeg maa sige, Direktør, De er noget af en Frister, naar De saadan fortæller. Man gribes af en næsten sindsygt Lyst efter at være med næste Gang. Man savner bare en Isbjørn i den hyggelige Tilstelning?

— Hvis De samler paa Isbjørne, saa

ANNONCE

20 kg Fedme forsvinder.

Her er endnu et autentisk Tilfælde. Det gælder en Dame, der tabte sig 20 kg efter at have taget 4 Glas Kruschen Salt. Da hun stadig vejer for meget, fortsætter hun Kuren. Hun skriver: —

„Jeg tager Kruschen Salt, fordi jeg har opdaget, at det er det bedste Midde mod Fedme. Jeg vejede næsten 100 kg, da jeg begyndte med Kruschen, og jeg har gradvis tabt mig. Nu er jeg paa mit femte Glas. Hvis De interesserer Dem for mine Vægtkort, som jeg har beholdt, skal jeg sende dem. Jeg er 59 Aar gammel og havde en kolossal Vægt efter min Højde. Det er en sand Befrielse at komme af med de overflødigste Pund.“ — Fru F. P.

Kruschen Salt bekæmper Fedmens Aarsag ved at faa Organerne til at fungere normalt og rigeligt. Hver Dag renses der grundigt ud — alle Affaldsstoffer kommer væk. Kruschen faas paa alle Apoteker og hos Materialister til Kr. 1,75 og 3,00. En gros: Willy Rasmussen & Co., København.

Forlang paa Apotekerne

MAGNYL
TABLETTER

som indeholder Acetylsalicylsyre med en syremættende Tilsætning.

20 Stk.	75 Øre
50 "	150 "
100 "	245 "

KØBENHAVNS
APOTEKERFORENING

KJØLER
FOR
SVÆRE
DAMER

Nr. 44-46-48-50-52-54-56
Efter Maal samme Pris
Alle Farver.

Egte Musselin **985**
Nr. 52-56+1 Krone

frud
Walløe
Reiersen

St. Kongensgade 26 Til Provinsen
Hj. af Palægade v. Kg. Nytorv mod 50 Ø. i Porten

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den **7 JULI 1936**

De grønlandske Fangstmænd har nu deres Chance

Vore Læseres Hjælp til den forestaaende Nanok-Ekspe- dition

Vor Henstilling til grønlandsinter-
esserede Læsere om at hjælpe Nanok-
Selskabet til at gennemføre den plan-
lagte Ekspedition til Nordøstgrønland
har ikke været forgæves.

Der manglede i sidste Uge ca. 4000
Kroner, og Selskabet stod overfor den
Kendsgerning at maatte opgive den
politiske og nationale Indsats i Nord-
østgrønland.

Vore Læsere forstod imidlertid
Selskabets vanskelige Stilling og Op-
gavens Betydning, og ved Henvendel-
se til Fangstkompagniet erfarer vi, at
der i de sidste Dage er indkommet
saa mange Tilsagn om Støtte, at der
nu er Mulighed for, at Ekspeditionen
kan afsejle med „Gustav Holm“ først-
kommende Fredag. Der er ialt mod-
taget saavel i rede Penge (Aktieteg-
ning) som i Varer Beløb til en samlet
Værdi af 2500 Kr. Der mangler alt-
saa endnu 1500 Kr., og det haster, da
Aarets eneste Skib til Nordøstgrøn-
land som omtalt sejler paa Fredag.
Nanok-Kompagniets Adresse her i
København er *Amagertorv 31.*

Selskabet beder os iøvrigt meddele,
at der i sidste Øjeblik er blevet en
Plads ledig som Fangstmand og Tele-
grafist. Er der en ung rask Telegra-
fist, der er parat til med faa Dages
Varsel at indskibe sig for en Over-
vintring paa Grønland?

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Berlingske Tidende

skriver den 5 JULI 1936

Paa Fredag skal Fangstfolkene til Grønland

Der er nu kun nogle faa Dage til „Gustav Holm“'s Afrejse til Nordøstgrønland. Endnu ved Nanok-Kompagniets Fangstfolk ikke, om de skal sejle med eller blive hjemme. Der mangler endnu nogle faa Tusinde Kroner til Ekspeditionens Udrustning. Vi gentager vor Opfordring til grønlandsinteresserede Læsere om at give Ekspeditionen den sidste nødvendige Haandsrækning, saaledes at det praktiske og nationale Arbejde kan fortsættes i Nordøstgrønland. Vort Billede viser Selskabets Fangstation Sandodden paa 79 Grader 20' nordlig Bredde. Nanok-Kompagniets Adresse i København er Amagervej 31.

Støtten til Nanok

Af Grosserer Ernst Meyer

JEG har med stor Interesse læst de Opfordringer, der fra forskellig Side er fremkommet om at støtte „Nanok“ i dets Bestræbelser for at opretholde og yderligere udvide Selskabets Fangstationer i Grønland.

Selv om Selskabet maaske ikke foreløbig vil være i Stand til at give Udbytte, er det af virkelig national Betydning, at Selskabet kan fortsætte og udvide sin Virksomhed.

Jeg opfordrer derfor enhver, der kan, til at støtte Selskabet med Tegning af nye Aktier eller Bidrag paa anden Maade. Det bør ikke ske, at „Nanok“ maa opgive sine Fangstationer og likvidere.

ERNST MEYER